

ประกาศ พระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๒

ร.ศ. ๑๒๙

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉบับ

12/10/2566

ราคาเล่มละ ๔ บาท

สารบัญ

กฎหมาย รัชกาล ที่ ๖

รัตน โกสินทร ศก ๑๒๙

พระราชบัญญัติ สุ่มหนคร รัตน โกสินทร ศก ๑๒๙	หน้า	๔๒
พระราชบัญญัติ แก้ไขเปลี่ยนแปลง กฎหมายลักษณอาญา มาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒	หน้า	๕๕
พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ ฝ่ายพลเรือน ใน พระราช สำนัก รัตน โกสินทร ศก ๑๒๙	หน้า	๙๖
พระราชบัญญัติ ราชองครักษ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙	หน้า	๑๒๕
พระราชบัญญัติ ขง รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙	หน้า	๑๗๓
ประกาศ เสด็จพระปรมาภิไธย	หน้า	๓๙
ประกาศ เรื่อง การ พระเมรุ พระบรมศพ	หน้า	๔๔
ประกาศ คำนำ พระนาม พระบรมวงษานุวงศ์	หน้า	๑
ประกาศ ยก พระวรวงษ์เธอ เป็น พระเจ้าวรวงษ์เธอ	หน้า	๙๕
ประกาศ เสด็จ พระนาม พระวรวงษ์เธอ กรมหมื่นชินวรศิริวงษ์มณี	หน้า	๑๔๑
ประกาศ เดือน แต่งตั้ง สมนศักดิ์ สมนเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ	หน้า	๑๔๕
ประกาศ ยก กรม พระตำรวจ รวม เข้า อยู่ใน กระทรวง	หน้า	๙๒
ประกาศ เพิ่มเติม เครื่อง แต่งกาย พลเรือน ใน พระราชสำนัก	หน้า	๑๕๖

- ประกาศ เพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ข้าราชการ ใน พระ
 ราชสำนักนี้ ร.ศ. ๑๒๙ หน้า ๑๘๓
- ประกาศ ว่า ด้วย วิธี ข้าราชการใน พระราชสำนัก ถวาย คำนำ หน้า ๙๓
- ประกาศ ตั้ง กระทรวง ทหารบก ทหาร เวือ หน้า ๔๗
- ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง เจรพักมก แต่เดิมนามตั้ง กระทรวง กระทรวง
 เสนาบดี กระทรวง ทหาร เวือ หน้า ๔๙
- ประกาศ เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร เวือ
 ร.ศ. ๑๒๔ หน้า ๕๓
- ประกาศ ยกเลิก การ ใช้ สาย โยงยศ สำหรับ ตำแหน่ง จอมพล หน้า ๕๕
- ประกาศ ยกเลิก การ ใช้ สาย โยงยศ สำหรับ ตำแหน่ง จอมพล เวือ หน้า ๙๓
- ประกาศ แก้ไข ข้อความใน พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารบก
 รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ หน้า ๑๓๐
- ประกาศ แก้ไข ข้อความใน พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร เวือ
 ร.ศ. ๑๒๔ หน้า ๑๓๘
- ประกาศ เปลี่ยนแปลง พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร เวือ
 ร.ศ. ๑๒๔ หน้า ๓
- ประกาศ แก้ไข พระราชบัญญัติ ลักษณะเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร
 ศก ๑๒๔ มาตรา ๑๓—๑๔ หน้า ๘๘
- กฎเสนาบดียกเว้นแพทย์ เสดยศักดิ์ จาก การ เกณฑ์ทหาร ชั่วคราว
 หน้า ๑๓๑

กฎเด็นามัติ ยกเว้น ครุเศตยศักดิ์ ที่เป็นครุ ดือนหนึ่งลือ จาก การเกณท์	
ทหาร ชั่วคราว	หน้า ๑๓๓
กฎเด็นามัติ ยกเว้น ทนายคววม จาก การเกณท์ ทหาร ชั่วคราว	หน้า ๑๓๕
กฎเด็นามัติ กำหนดข้อควา ยกเว้น คน ซึ่ง ทำการ อยู่ใน บริษัท จาก การ เกณท์ ทหาร ชั่วคราว	หน้า ๑๖๗
ประกาศ ตั้ง โรงเรียน ข้าราชการ พดเว็ชน ของ พระบาท สัมเด็จ พระจุลจอมเกล้าเจ้า อยู่ หัว	หน้า ๑๑๘
ประกาศ ตั้ง สภาจัดการ โรงเรียน ข้าราชการ พดเว็ชน ของ พระบาท สัมเด็จ พระ จุลจอมเกล้าเจ้า อยู่ หัว	หน้า ๑๒๒
ประกาศ พระบรมราชโองการ ตั้ง ตำแหน่งมหาด ตึก นายมา คัน	หน้า ๑๒๓
ประกาศ ตั้ง เด็นามัติ กระทรวง ยุติธรรม	หน้า ๑๓๘
ประกาศ เลิกศาล เมืองแกตง	หน้า ๑๖๖
ประกาศ เลิก ขรรมนเนียม ปล่อยนักโทษใน การ เบด็ยนผ่นดินใหม่	หน้า ๔
ประกาศ ยกเลิก วิชัย เก็บค่านา คู้ โคโน มณฑตราชบุรี เบด็ยน เก็บ เป็น วิชานา ฟางตอย เต ตั้ง ข้อควา ช้น ท่นา ช้นใหม่	หน้า ๖
ประกาศ ยก ข้อควา ช้น ท่นา ใน เมือง นครไชยศรี เต เมืองลพพรธบุรี หัว	หน้า ๒๔
บาญชี รายชื่อ ค้าบต ท่นา ฟางตอยใน เมืองนครไชยศรี ซึ่ง ส้มควว จะเบด็ยน ข้อควา ช้น ท่นา	หน้า ๒๖
บาญชี รายชื่อ ค้าบต ท่นาคู้ โคโน แขวงเมืองนครไชยศรี ซึ่ง ส้มควว จะ เบด็ยน เป็น นวา ฟางตอย	หน้า ๓๖

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงินอากร ค่านาคีถ ๑๒๘ ในเขต แขวง
เมืองราชบุรี ที่ทำไม่ได้ผล หน้า ๗๖

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงินอากร ค่านาคีถ ๑๒๘ ในเขต แขวง
มณฑลกรุงเก่า ที่ทำไม่ได้ผล หน้า ๗๘

ประกาศ ยกเลิกวิธีเก็บเงินค่านาคีถ ในเขต แขวงเมืองกรุงเก่า
เมือง อ่างทอง เมืองตพระ เป็นวิธีนาฟางดอย หน้า ๘๐

ประกาศ ยกเลิกวิธีเก็บค่านาคีถ ในเขต แขวง เมืองสุพรรณบุรี
เป็นวิธีนาฟางดอย หน้า ๘๓

ประกาศ ดระขั้วราเงิน ค่านาใน เมืองชัยบุรี อำเภอหนองเสือ แด
อำเภอคลองหลวง หน้า ๑๕๐

ประกาศ ดดขั้วราเงิน ค่านา ตำบลจรเข้มาก ตำบลโคกม้า แขวง
เมืองบุรีรัมย์ ตำบลสระจรเข้ม แขวงเมือง นครราชสีมา

ตงเก็บ เป็น นาสัน เบญจะ หน้า ๑๖๕

ประกาศ ห้ามมิให้จำหน่าย หรือ พาเข้าไป ในจังหวัดสุรินทร์ แต่จังหวัด
อุบลราชธานีออกไปต่างเมือง หน้า ๑๙๔

ประกาศ ห้ามมิให้จำหน่าย หรือ พาเข้าไป ในอำเภอชานุมาน อำเภอ
เขมราฐ อำเภอโขงเจียม อำเภอพิบูลย์รักษ์ ในจังหวัด

อุบลราชธานีออกไปต่างเมือง หน้า ๑๖๓

- ประกาศ งด การ เก็บ เงิน ฮากร คำนำ ใน ท้องที่ ตำบล บ้านดัก
 อำเภอตั้ง แขวง เมือง สวรรคโลกไว้ชั่วคราว หน้า ๓๗
- ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน ฮากร คำนำ นาคัด ใน ท้องที่ อำเภอเมือง
 แด่ อำเภอ ปราณบุรี แขวง เมือง ปราณบุรี หน้า ๑๖๖
- ประกาศ ว่า ด้วย เปิดหออทะเบียน ที่ดิน เมืองสวรรคโลก แด่ย้าย
 เจ้าพนักงาน หออทะเบียน ที่ดิน เมืองพิจิตร กับ ตั้ง แด่ย้าย
 ผู้ช่วย นายทะเบียน บาง เมือง โดย พระบรมราชานุญาต หน้า ๕๑
- ประกาศ ใช้ เป็น ข้อบังคับชั่วคราว สำหรับการ เพาะปลูก สวนใหญ่
 สมพัทธร ที่ไว้ แด่นา รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ หน้า ๑๖๙
- ประกาศ กระทรวงเกษตราธิการ เปลี่ยน นาม บริษัทบางกอก
 ซี. ดี. แวงก์ เป็น บริษัท แวงก์จีน สยามทุนจำกัด หน้า ๘๖
- ประกาศ เพิ่มเติมตั้ง ขำหวอง ท้องที่ จด ที่ดิน สร้าง ทาง รถไฟ หดวง
 ดายใต้ หน้า ๘๗
- ประกาศ พระราชทาน อานาจพิเศษ แก่รถไฟ สายปากน้ำ ทุนจำกัด หน้า ๕๖
- หนังสือ กำหนดอำนาจ สำหรับ บริษัทรถไฟสายปากน้ำ ทุนจำกัด หน้า ๗๓
- ประกาศ ตั้ง ขีดราคา เก็บค่าภาคหลวงแร่ ตะกั่ว หน้า ๑๕๖
- ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ เก็บเงิน ศาธารการ ร.ศ. ๑๒๐
 12/10/2566 ใน มณฑล ยี่สิบแปด หน้า ๑๖๒

- ประกาศ ดค อัคราเงิน คำราชการ ใน ท้องที่ อำเภอ ด้านซ้าย แขวง
เมืองเดย ดง ตง เก็ม ปีหนึ่ง คน ละ ๒ บาท หน้า ๑๖๔
- ประกาศ กรมไปรษณีย์ โทรเลข พแนกไปรษณีย์ หน้า ๓๙
- ประกาศ กระทรวงโยธาธิการ พแนกไปรษณีย์ หน้า ๑๙๔
- ประกาศ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ว่าด้วย การออกใช้ ธนบัตร
อย่างใหม่ หน้า ๒
- ประกาศ กระทรวง พระคลังมหาสมบัติ ว่าด้วย การ ออกใช้ ธนบัตร
อย่างใหม่ หน้า ๕๔
- ประกาศ กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ว่าด้วย ธนบัตรอย่างใหม่ หน้า ๑๓๖
- ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ ศุขาภิบาลใน ตำบล นครปฐม ตำบล
พระปฐม ตำบล ห้วยจรเข้ ตำบล บ่อพัดัม ตำบล ดงนามจันทร์
ท้องที่ อำเภอ พระปฐมเจดีย์ มณฑล นครไชยศรี หน้า ๑๕๒
- ประกาศ แก้อัตราเก็บเงินภาษี ตัก เวียน โรง บ้านใน เขต ศุขาภิบาล
ตำบล นครปฐม ตำบล พระปฐม ตำบล ห้วยจรเข้ ตำบล
บ่อพัดัม ตำบล ดงนามจันทร์ มณฑล นครไชยศรี หน้า ๑๕๔
- กฎเสนาบดี กระทรวง ทหาร เวือ ว่าด้วย ระเบียบการเกี่ยว เชื้อของ
ด้วย ราชองครักษ์ ทหาร เวือ ร.ศ. ๑๒๙ หน้า ๑๕๗

ประกาศำนำพระนามพระบรมวงษานุกรษ์

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริเห็นเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า คำนี้นำพระนามพระบรมวงษานุกรษ์ ซึ่งใช้มาแต่ก่อนนั้น บัดนี้สมควรที่จะเปลี่ยน แปลง ตาม รัชกาล เพราะ ฉะนั้น จึง แต่ บัดนี้ไป ให้เปลี่ยน คำนำ พระนาม พระบรมวงษานุกรษ์ ดังต่อไปนี้

ฝ่ายหน้า

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เปลี่ยน เป็น สมเด็จพระเจ้าบรมวงษ์เธอ

สมเด็จพระเจ้าตุ๊กยาเธอ เปลี่ยน เป็น สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ

พระเจ้าน้องยาเธอ เปลี่ยน เป็น พระเจ้าบรมวงษ์เธอ

พระเจ้าตุ๊กยาเธอ ที่มี พระชนม์พรรษา แก่ กว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เปลี่ยน เป็น พระเจ้าพี่ยาเธอ

พระเจ้าตุ๊กยาเธอ ที่มี พระชนม์พรรษา อ่อน กว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เปลี่ยน เป็น พระเจ้าน้องยาเธอ

พระหลานเธอ เปลี่ยน เป็น พระวงษ์เธอ

ฝ่ายใน

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ที่มี พระชนม์พรรษา แก่ กว่า สมเด็จพระเจ้า

อยู่หัว เปลี่ยน เป็น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ

12/10/2566

หน้า ๒

ศึก ๑๒๙

สมเด็จพระเจ้าสุทโธทนะ ที่มี พระชนม์พรรษา อ่อน กว่า สมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว เปลี่ยน เป็น สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เปลี่ยน เป็น พระเจ้าไชยิกาเธอ
 พระเจ้าพินางเธอ พระเจ้าน้องนางเธอ เปลี่ยนเป็น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
 พระเจ้าดุกเธอ ที่มี พระชนม์พรรษา แก่ กว่า สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
 เปลี่ยน เป็น พระเจ้าพินางเธอ
 พระเจ้าดุกเธอ ที่มี พระชนม์พรรษา อ่อน กว่า สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
 เปลี่ยน เป็น พระเจ้าน้องนางเธอ
 พระหदानเธอ เปลี่ยน เป็น พระอรรณวงศ์เธอ
 คำนำพระนาม พระบรมวงษานวงศ์ นอก จาก ที่ กล่าว มา นี้ ให้คง อยู่
 ตามเดิม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๓ ตุลาคม รัตนโกสินทร์ ศึก ๑๒๙

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
 ว่าด้วยการ ออกใช้ ธนบัตรอย่างใหม่

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ถัด ข้านาจ ซึ่ง ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ พระราชทานไว้ ใน มาตรา ๑๗ (ง) แห่ง พระราชบัญญัติ
 ธนบัตรสยาม รัตนโกสินทร์ ศึก ๑๒๑ ขอ ประกาศให้ทราบทั่ว กัน ว่า
 กรมธนบัตร จะได้จำหน่าย ธนบัตร ราคา ๑๐ บาท อย่างใหม่ ขึ้น ครั้ง
 12/10/2566
 ครั้ง แต่ฉบับที่ ๒ ๐๐๐๑ ซึ่งมี หมวดค แด เลข หมายเลข เพิ่ม ขึ้น อีก ๒ แห่ง

ศก ๑๒๙

หน้า ๓

คชที่ได้ชื่อว่า เจ้าพนักงาน เป็นเลขไทยแห่ง ๑ แต่ได้ชื่อว่า เด่นาบคี่
เป็น เลขฝรั่ง อีกแห่งหนึ่ง รวมเป็น หมวดแฉ เลขหมาย ๔ แห่ง ด้วยกัน
นอกจาก ลักษณะ ที่ กล่าว มาแล้วนี้ ฉบับตราค่า ๑๐ บาท อย่างใหม่
มีสี แด่ตลอด ทย เหมือน เดิม

ฉบับตรา ชนิดเก่า ทั้งหลาย ที่ กรมธนบัตร ได้จำหน่าย ออกไป แล้ว หรือ
ที่จะได้จำหน่าย ภายหลัง วัน ประกาศนี้ ให้คง เป็น อันใช้ ได้ตลอดไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๙

(ตงพระนาม) กิตติยากร

เด่นาบคี่ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศเปลี่ยนแปลงพระราชกำหนด

เครื่อง แต่ง ตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔

พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการ ดำรัส เหนือเกล้าฯ สั่งว่า ข้อความใน พระราช
กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔ ใน มาตรา ๑ ซึ่ง
ว่าด้วย เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร นั้น ให้ยกเลิก ข้อ ๑ ซึ่งว่าด้วย หมวด
นั้น เสีย เปลี่ยน ความ เป็น ดังนี้

ข้อ ๑ หมวดมี ๒ อย่าง

12/10/2566

อย่าง ที่ ๑ หมวดตั้งกระหนวดสี น้ำเงินดำ รูป หมวกกะลาตี ที่เชิง

หมวก มีสายแถบดำ พันรอบ ที่สายแถบด้านหน้า มีอักษร บักใหม่ทอง
แจ้ง นามเรือ นาม กอง ทหาร ๑ วรรค ข้างหน้าแต่ต่อท้ายวรรคอักษร
นั้น มีอักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ ว.ป.ร.

อย่างที่ ๒ หมวกผ้าขาว รูปเดิมมีสายแถบเหมือน อย่างที่ ๑

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน วันโกสินทร์ศึก ๑๒๙
เป็นวันที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศเลิกธรรมเนียมปลดอัยนักโทษ
ในการเปลี่ยนแผ่นดินใหม่

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า เป็นราชประเพณี
โบราณ เมื่อเปลี่ยนรัชกาลใหม่ พระเจ้าแผ่นดินได้ทรงเลือกปลดอัย
นักโทษให้พ้นจากเงาจำไปตามสมควร ทรงพระราชดำริที่ว่า ประเพณี
เช่นนี้ที่ เป็นไปในโบราณ กาลก็ชอบอยู่ เพราะ นักโทษแต่ก่อน เมื่อ
ต้องจำคุกแล้ว ไม่ว่าโทษหนัก ฤเบาอย่างไร ต้องจำคุกโดยไม่มีกำหนด
แล้วแต่พระราชอัชฌาไศรย ของ พระเจ้าแผ่นดิน จะโปรดเกล้าฯ ให้พ้น
โทษเมื่อใด ครั้น มาในรัชกาล ของ สมเด็จพระชนกนาถิราช พระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ที่ ต้อง จำคุก มีกำหนดโทษ ตามสมควร แด

ได้ทรงจัดระเบียบ พระราชกำหนด กฎหมาย ต้อง ด้วย แบบ แผน ของ ประเทศ
 ที่ รุ่งเรือง แล้ว ขรรมนิยม ปด้อย นักโทษ ใน สมัย กาด ที่ เปลี่ยน แผ่นดิน
 เช่น นี้ กัดบ ทำให้ นักโทษ บาง จำพวก นิยม ใน การ ที่ พระเจ้าแผ่นดิน
 สวรรคต เป็น ขรรมนิยม ที่ ต้อง เวลดา อัน ส้มควร เสียแล้ว แต่ ใน การ
 พระบรมราชาภิเศก ทั้ง นี้ ยัง ไม่ได้ ประกาศ ยก เด็ก ขรรมนิยม ปด้อย
 นักโทษไว้แต่ก่อน จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เจ้ากระทรวง
 ต่าง ๆ ดำรง ทำ บัญชี นักโทษ ที่ ส้มควร จะ ปด้อย ให้ พันโทษไป ได้ ขึ้น
 กราบ บังคมทูล พระกรุณา ได้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ปด้อย
 นักโทษ เหล่า นั้น ไป เปน ราย ๆ แล้ว ตั้ง แต่ บัด นี้ ไป โปรดเกล้า ฯ
 ให้ บัญญัติ ไว้ว่า ให้ ยก เด็ก ขรรมนิยม ปด้อย นักโทษ ใน การ เปลี่ยน
 แผ่นดินใหม่ เสีย ๓

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน วันโกสินทร์ ศึก ๑๒๙
 เปน วันที่ ๑๕ ใน รัชกาล บัจุบัน นี้

จ่านักหอสมุด

ประกาศยกเลิกวิธีเก็บค่านาคูโค
 ใน มณฑล ราชบุรี เปลี่ยน เก็บ เป็น วิธี นาฟางดอย
 แด่ ตั้ง อัตรา ขึ้นที่นา ขึ้นใหม่

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นกระบวน
 มหาดไทย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ที่นาตำบลต่าง ๆ ใน มณฑลราชบุรี
 ซึ่ง ราษฎร เสีย ค่านา เป็น วิธี นา คูโค แล้ว นั้น

บัดนี้ ได้ ทรง ทราบ ผิดของ ชุดพระบาทว่า ใน บางทุ่ง บางตำบล มี พัน
 ที่นา ซึ่ง ราษฎร ตั้ง ทำนา อยู่ นั้น ได้ รับ ผลไม่ เสมอ กัน บาง ที่ซึ่ง ที่ ซึ่ง
 เจริญ อยู่ แล้ว ก็ ได้ รับ ผลมาก บาง ที่ซึ่ง ที่ ซึ่ง ยัง ไม่ เจริญ ก็ ได้ รับ ผลน้อย
 ทั้ง ไซ้กรรม ที่นาก็ ไม่ เสมอ กัน เป็น ที่ ดุ่ม บ้าง ที่ ดอน บ้าง นับว่า การ
 ทำนา ใน มณฑล นี้ ยัง ไม่ เจริญ พอ ไม่ สมควร จะ เป็น นา คูโค ได้ จึง ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยกเลิก วิธี เก็บ ค่านา คูโค ใน มณฑล ราชบุรี นั้น
 เสีย เปลี่ยน เก็บ เป็น วิธี นา ฟาง ดอย แด่ ตั้ง อัตรา ขึ้น ที่ นา ขึ้น ใหม่
 ตาม หมายชี้ ใน ท้าย ประกาศ นี้ ตั้งแต่ ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป ข

คำว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน วันโกสินทร์ศก ๑๒๙

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระบวนมหาดไทย

บัญชีตำบลที่นา ในมณฑลราชบุรี

หมายเลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาขั้นน้ำ	หมายเหตุ
๑	<p>เมืองราชบุรี</p> <p>อำเภอ เมือง</p>	<p>ตำบล คอหงษ์</p> <p>ตำบล อ่างทอง</p> <p>ตำบล คชนครโก</p> <p>ตำบล คุ้มเหนือ</p> <p>ตำบล คุ้มใต้</p> <p>ตำบล กิ่งกระถิน</p> <p>ตำบล บ้านไร่</p> <p>ตำบล ห้วยไผ่</p> <p>ตำบล หินกอง</p> <p>ตำบล เจดีย์หัก</p> <p>ตำบล ดอนแร่</p> <p>ตำบล เกาะพลับพลา</p> <p>ตำบล เขาแร้ง</p> <p>ตำบล ท่าเสา</p> <p>ตำบล คดของดาด</p> <p>ตำบล ท่าเรือ</p> <p>ตำบล บางน้ำใส</p>	<p>โท</p> <p>โท</p> <p>โท</p> <p>โท</p> <p>โท</p> <p>โท</p> <p>โท</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p> <p>ตรี</p>	
	12/10/2566			

หมายเลข	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๑	อำเภอ เมือง	ตำบล บางบ้านนอก ตำบล ตำมเรือ ตำบล ทองแค ตำบล โคกหม้อ ตำบล ท่าวราบ ตำบล หนองกุดยางนา ตำบล หดุมดิน ตำบล พงศ์วาย ตำบล อู่เรือ ตำบล จอมมิ่ง ตำบล บ้านซ้อง	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี จิตวา จิตวา	
๒	อำเภอ โพนาราม	ตำบล บางแพเหนือ ตำบล บางแพใต้ ตำบล ท่าวราบ ตำบล ตอนใหญ่ ตำบล ตอนดำดี ตำบล ตอนแข่ง ตำบล หนองแวม	โท โท โท ตรี ตรี ตรี ตรี	

หมายเลข เลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาชนิด	หมายเหตุ
๒	อำเภอโพธาราม	ตำบล หมอชัง ตำบล เตาอิฐ ตำบล บ่อมะกรูด ตำบล ท่าหนบ ตำบล วัดแก้ว ตำบล บางกะโต ตำบล โพธาราม ตำบล บางแขยง ตำบล คลองซ้อย ตำบล บ้านใหม่ ตำบล คลองมะขาม ตำบล เจ็ดเสมียน ตำบล ตำมะทะ ตำบล บาง ไตนค ตำบล ธรรมเสน ตำบล เขาดิน ตำบล บ้านหลาย ตำบล คลองควาย ตำบล บางเตา	๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕	
		12/10/2566		

หมายเลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาขั้นน้ำ	หมายเหตุ
๒	อำเภอโพธาราม	ตำบล ชำระ ตำบล คงคา ตำบล ศรีชัยพา ตำบล คงของตากด ตำบล บ้านไร่ ตำบล บ้านเดื่อ ตำบล บ้านฆ้อง ตำบล บ้านตั้ง ตำบล กำแพง ตำบล ดอนทราย ตำบล หนองรี ตำบล ดอนกระเบื้อง ตำบล อ่าง ตำบล ตับอน	ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร	
๓	อำเภอแม่น้ำอ้อม	ตำบล ทะเตควัน ตำบล ลำมะโฮ้ ตำบล คงของขนอน ตำบล จอมประทัด	โท โท โท โท	

หมายเลข	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาขั้นน้ำ	หมายเหตุ
๓	อำเภอ แม่เฒ่า	ตำบล ดอนกลาง ตำบล วัดยางงาม ตำบล บางหวาย ตำบล โรงหวี ตำบล ตำโรง ตำบล เวียงท่น ตำบล เกาะคำดพระ ตำบล วัดเพดง ตำบล คดองฝรั่ง ตำบล ศิริระหาด ตำบล เหมืองใหม่ ตำบล ปากไถ้ ตำบล บางเค็ม ตำบล ห้วยโรง ตำบล อังมะนาว ตำบล ปากท่อ ตำบล บ่อกระดาน ตำบล ดอนทราย ตำบล หนองกระทุ่ม ตำบล หงษ์ทอง	โท โท ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	
	12/10/2566			

หมายเลข แผนที่	เมือง แด่อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๔	อำเภอ ตำเนียดตอก	ตำบล โปหักน้ำศาล	โท	
		ตำบล โปหักวังถ้ำ	โท	
		ตำบล โปหักบ้านเกาะ	โท	
		ตำบล ดอนคา	โท	
		ตำบล ดอนพรม	โท	
		ตำบล หัวโพ	โท	
		ตำบล บ้านใหม่	โท	
		ตำบล บ้านไร่	โท	
		ตำบล ดอนกรวย	โท	
		ตำบล ดอนคลัง	โท	
		ตำบล ดอนข่อย	โท	
		ตำบล ม่วงาม	โท	
		ตำบล ท่าไม้	โท	
		ตำบล รางยาว	โท	
		ตำบล คลองยายแพง	โท	
		ตำบล คลองคาหลวง	โท	
		ตำบล ป่าคดของ		
		สี่หมื่น	ตรี	
		ตำบล ดอนมดตะนอย	ตรี	

หมายเลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาชนิด	หมายเหตุ
๔	อำเภอคำเนิรสดอก	ตำบล ชาวเหนือ ตำบล ดอนไม้ ตำบล หดักหัก ตำบล คลองซุนพิทักษ์	ตร ตร ตร ตร	
๕	อำเภอ บ้านโป่ง	ตำบล ด้วงกระเทียม ตำบล ด้วงบ้าน ตำบล วังเย็น ตำบล หนองหินแดง ตำบล หนองกบ ตำบล บ้านยาง ตำบล เม็กไพร ตำบล บ้านโป่ง ตำบล ด้วงกล้วย ตำบล บ้านม่วง ตำบล โป่งพยอม ตำบล หนองปลาหมอ ตำบล ท่าผา	โท โท ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร ตร	

หมายเลข เทศกั	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาชไนโต	หมายเหตุ
๕	อำเภอ บ้านไผ่	ตำบล ดอนใต้ ตำบล ดอนกระเบื้อง ตำบล หนองข่อ ตำบล นครชุม ตำบล คิ่งพยอม	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	
๖	อำเภอ สี่หมื่น	ทุก ตำบล	โท	
๗	อำเภอ พระแท่น	ตำบล ไคกกระบอง ตำบล เขาดำมตีบหาว ตำบล หนองหม้อแกง ตำบล หว้ายเหนียว ตำบล ท่ามะกา ตำบล ท่าเต่า ตำบล ดาดบัวขาว ตำบล ขางมะม่วง ตำบล ดอนขมิ้น ตำบล บางพัง	ตรี ตรี ตรี จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา	

หมาย เลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๗	อำเภอ พระแท่น	ตำบล ตะคร้อ ตำบล พงศ์ก ตำบล วังคำดา ตำบล ท่าไม้ ตำบล แด่นคอ ตำบล พระแท่น ตำบล ท่าเรือ	จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา เบญจจะ เบญจจะ	
๘	เมืองเพชรบุรี	ตำบล บ้านกุ่มออก ตำบล บ้าน กุ่มตก ตำบล บ้านหาด ตำบล บ้านหม้อ ตำบล นาวัง ตำบล ต่อมพริ้อ ตำบล คตอง กระแซง ตำบล โรงเข้ ตำบล บางจาก ตำบล โพไร่หวาน	โท โท ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	

หมายเลขที่	เมือง อำเภอ	ตำบล	นาชนิด	หมายเหตุ
๙	อำเภอ เมือง	ตำบล บ้านดาด	ตรี	
		ตำบลหนองโสน	ตรี	
		ตำบลบ้านดาดโพ	ตรี	
		ตำบลวังตะโก	ตรี	
		ตำบลช่องสระแก	ตรี	
		ตำบลซ่งไร่ย	ตรี	
		ตำบลไร่ด้ม	ตรี	
		ตำบลบ้านเวียงคอก	ตรี	
		ตำบลต้นมะม่วง	ตรี	
		ตำบลลำพานไกร	จิตวา	
		ตำบลท่าเต็น	จิตวา	
		ตำบลห้วยท่าช้าง	จิตวา	
		ตำบลหัวลำพาน	จิตวา	
		ตำบลน้ำพราน	จิตวา	
		ตำบลคอนพุทรา	จิตวา	
		ตำบลไร่โคก	จิตวา	
		ตำบลบ้านฐาน	จิตวา	
ตำบลคำหรุ	จิตวา			

หมายเลขที่	เมือง แล ตำบล	ตำบล	นาชนิด	หมายเหตุ
๙	อำเภอ เมือง	ตำบล หนองกระเปาะ ตำบล ห้วยซ้อง ตำบล ต้นมะพร้าว ตำบล ไก่กระทอน ตำบล ม่วงงาม	จิตวา เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	
๑๙	อำเภอ นายาง	ตำบล ไก่นะชาม ตำบล นายาง ตำบล ดอนขยาง ตำบล หนองน้ำ ตำบล บางควาย ตำบล หนองจอก ตำบล หนองกระเจ็ด ตำบล มาบปลาเค้า ตำบล จระหวรบอน ตำบล นางแก้ว	จิตวา จิตวา จิตวา จิตวา เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	
๑๐	อำเภอ เขาย้อย	ตำบล เขาย้อย ตำบล ห้วยหลอด	โท โท	

หมายเลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๑๐	อำเภอ เขาย้อย	ตำบลหนองจิก ตำบลทับช้าง ตำบลห้วยท่าช้าง ตำบลหนองปลาไหล ตำบลหนองปรัง ตำบลสระพัง ตำบลบางเค็ม ตำบลดอนหวาย ตำบลหนองเซ	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	
๑๑	อำเภอ บ้านแหลม	ตำบลหาดสามพัน ตำบลโพพระ ตำบลสามะโรง ตำบลบางจาน ตำบลท่าแร้งออก ตำบลท่าแร้งตก ตำบลบ้านแหลม ตำบลแหลมผักเบี้ย	โท โท โท โท โท โท โท โท	

หมาย เลขที่	เมือง แต่ อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๑๑	อำเภอ บ้านหมื่น	ตำบล บางกรด ตำบล หนองพยับ ตำบล หนองขนาน ตำบล ชุนไทร ตำบล ปากทะเล ตำบล บางทะเล ตำบล บางแก้ว	โท โท โท ตรี ตรี ตรี ตรี	
๑๒	อำเภอ แม่ประจันต์	ตำบล วังไคร้ ตำบล ท่าคอย ตำบล ยางหย่อง ตำบล ท่าไม้ รวด ตำบล หนองขาป่อง ตำบล กล้วยหาดวง	จัตวา จัตวา เบญจ เบญจ เบญจ เบญจ	
๑๓	เมืองกาญจนบุรี <hr/> อำเภอ เมือง	ตำบล บ้านไต้ ตำบล ท่ามะขาม ตำบล เกาะดามโรง	ตรี ตรี จัตวา	

หมายเลขที่	เมือง แด่ อำเภอ	ตำบล	วาซันใด	หมายเหตุ
๑๓	อำเภอเมือง	ตำบลหนองบัว ตำบลตลาดหญ้า ตำบลแก้งไผ่ ตำบลบ้านบ่อ ตำบลบ้านเหนือ ตำบลจรมะเฟือก ตำบลกุดถนโท ตำบลบ้านยาง ตำบลช่องเตา ตำบลเกาะวังตั้ง	จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	
๑๔	อำเภอวังฆนาย	ตำบลท่าดอ ตำบลบ้านเก่า ตำบลบ้านใหม่ ตำบลหนองขาว ทรอกไฟ ตำบลหนองขาว ดอนมะกอก	ตรี จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา	

12/10/2566

หมายเลข เทศ	เมือง แด อำเภ	ตำบล	หน้า	หมายเหตุ
๑๔	อำเภอ วจนาย	ตำบล หมองขาว ตอนประทู ตำบล หมองขาว บ้านกตว ตำบล มวงชุม ตำบล วจนาย ตำบล ทงทอง ตำบล ทาม่วง ตำบล มะขาม เคย	๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑	
๑๕	อำเภอ บ้านทอน	ตำบล บ้านทอน ตำบล ทงส้ม ตำบล พงคร ตำบล รวงหวาย ตำบล ตอนเจดัย ตำบล หิวัดพาน ตำบล หมองกม ตำบล หวยกระเจา	๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑	

หมายเลข	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๑๕	อำเภอ บ้านทอน	ตำบล เขารักษ์ ตำบล ตอนแฉดบ ตำบล หนองรี ตำบล หนองหญ้าไทร ตำบล เสาขวัญ ตำบล เขากระจิว	เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	
	<u>เมือง สัมพันธสงคราม</u>			
๑๖	อำเภอ เมือง	ทุก ตำบล เว้น ตำบล บางแก้ว ตำบล บางจะเกรง	ตรี เบญจะ เบญจะ	
๑๗	อำเภอ ชิมพวา	ตำบล บาง กะพ้อม ตำบล บางนางดี ตำบล ปากง่าม ตำบล ตอนยี่ด่าน ตำบล สอนท่ง ตำบล สอนใหญ่ ตำบล ตอนมะโนรา	โท โท โท ตรี ตรี ตรี ตรี	
	12/10/2566			

หมายเลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	ภาษีโต	หมายเหตุ
๑๗	อำเภอ อัมพวา	ตำบล ปลายโพรงพาง ตำบล ปลายบางนางด้ ตำบล ส่วนหลวง ตำบล อัมพวา ตำบล บางแคเหนือ ตำบล บางแคใต้	จัดวา จัดวา จัดวา จัดวา จัดวา จัดวา	
๑๘	เมือง ปรานบุรี อำเภอ ประจวบ	ตำบล ท่าข้าม ตำบล หนองเตาปูน ตำบล เกาะหลัก ตำบล เขาแดง ตำบล คตนายายหนู ตำบล ทับสแก ตำบล เขาราง ตำบล ปากคตของเกตุยว ตำบล คตของวาฬ	จัดวา จัดวา เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	
๑๙	อำเภอ ปรานบุรี	ทุก ตำบล	เบญจะ	
๒๐	อำเภอ สอนิคนพคุณ	ทุก ตำบล	เบญจะ	

ประกาศแก่อัครราชทูตนา
ในเมืองนครไชยศรีแต่เมืองสุพรรณบุรี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จตีกระทวง
มหาศไทย รับพระบรมราชโองการไล่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ที่นาคูโคใน เมือง นครไชยศรี บางแห่ง
คนทำนายังไม่เต็มบริบูรณ์ จะถือเก็บเป็น นาคูโคเหมือน กับพื้นที่ซึ่ง
มีราษฎร ทำเต็มบริบูรณ์มา แล้วนั้น ย่อมเป็น การไม่เสมออภัย สัมควร
จะ ตด ตง คง จัดเก็บเป็น นา ฟ่างดอย แต่ใน บาง แห่ง บาง ตำบล ซึ่ง ที่ นา
เจริญ อยู่แล้ว มี ราษฎร ตั้ง ภูมิดำเนาทำนาได้รับผล บริบูรณ์ดี ก็สมควร
จะ ยกขึ้น เป็น นาคูโคให้ ให้เต็ม กับ ภูมิดำเนาที่ ราษฎรได้รับผล จาก
การทำนา เพราะ ฉะนั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดที่ นาคูโค
ในเมือง นครไชยศรี ตง คง จัดเก็บ เป็น นา ฟ่างดอย คือ ตำบลบางปลา ๑
ตำบล บางหวาย ๑ ในท้องที่อำเภอ บางปลา ๒ ตำบล ตำบล นครปฐม ๑
ตำบล บางแถม ๑ ตำบล ดอนยายหอม ๑ ตำบล ถนนชาติ ๑ ในท้องที่
อำเภอ พระปฐมเจดีย์ ๔ ตำบล แต่ยกที่ นา ฟ่างดอยใน ท้อง ที่ อำเภอ
ตลาดใหม่ เมือง นครไชยศรี ตำบลท่าพูด ๑ ตำบล บางกระตึก ๑ ขึ้น
เป็น นาคูโค แก้อัครราชทูตนา ใน เมือง นครไชยศรี แต่เมืองสุพรรณบุรี

12/10/2555

ศก ๑๒๙

หน้า ๒๕

เพื่อให้เหมาะแก่ภูมิประเทศในท้องถิ่นที่ตามบัญญัติ ซึ่งคิดท้ายประกาศนี้
สำหรับให้จัดเก็บเงินค่าภาษีแต่ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เดนมบัติกระทรวงมหาดไทย

จ่านักหอสมุด

บัญชีรายชื่อตำบลที่นำฟางถอย ในเมืองนครไชยศรี ซึ่งสมควรจะเปลี่ยนแปลงชื่อตำบล

หมายเลข ที่	เมือง แด่ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฟาง ถอย ชน	เปลี่ยนแปลง ฟางถอยชน	หมายเหตุ
๑	เมืองนครไชยศรี	ตำบล บาง กระเบา	โท	เอก	
๒	อำเภอ บางปลาทู	ตำบล บาง ระกำ ตำบล ลำ พะยา ตำบล นรภิรมย์ ตำบล บาง กษี ตำบล บาง ยุง ตำบล บาง ไทรบา ตำบล หินฆูด	เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก	โท โท โท โท โท โท โท	

หมายเลข ที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	เดิมพบภาพัง ถอย วน	เปลี่ยนพบภาพัง ตยชน	หมายเหตุ
๒ 12/10/2566	อำเภอ บางปลา	ตำบล ตอนตุ้ม ตำบล ต่ามงาม ตำบล ตอนช้อย ตำบล กะตบ ตำบล สระตุมุม	โท โท โท โท โท	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	
๓	อำเภอ กำแพงแสน	ตำบล ตอนพุกวา ตำบล ทุ่งขวาง	โท โท	โท เบญจะ	

บัญชีรายชื่อตำบลที่นางพางดอยในท้องที่อำเภอตลาดใหม่
 แขวงเมืองนครราชสีมา ซึ่งสมควรจะยกขึ้นเป็นอำเภอ

หมายเลขที่	เมือง แดอำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนางพางดอยชน	เบียดเป็นนางคูโคกชน	หมายเหตุ
๑	เมือง นครราชสีมา อำเภอ ตลาดใหม่	ตำบลท่าพุด ตำบล บางกระพิก	โท โท	เอก เอก	

บัญชีรายชื่อตำบลที่โคแควงเมืองนครไชยศรี
 แด่เมืองสุพรรณบุรี ซึ่งสมควรจะเปลี่ยนชื่อตำบล

หมายเลข ที่	เมือง เด้ออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา คูโคสน	เปลี่ยนเป็นนา คูโคสน	หมายเหตุ
๑	<u>เมืองนครไชยศรี</u> อำเภอเมือง	ตำบล บวงแก้ว ตำบล ท่ากระชับ ตำบล บ้านจูงราย ตำบล โพไทย ตำบล ท่ามอญ ตำบล พายคัง	เอก เอก เอก เอก เอก เอก	โท โท โท โท โท โท	

หมายเลข ที่	เมือง แด ข้าภอ	ตำบล	เดิมปนา คูโคชน	ยถชนปนา คูโคชน	หมายเหตุ
๒	เมืองสุพรรณบุรี ข้าภอเมือง	ตำบลโพพระ ตำบลโพพระยา ตำบลสาม นก ตำบลคอน มะสัง	เอก เอก เอก เอก	โท โท ตรี โท	
๓	ข้าภอ บางปลาม้า	ตำบล บางใหญ่ ตำบล บ้านดารา ตำบล บ้าน แหวม ตำบล ตาบเงิน ตำบล ป่าพฤษ ตำบล ศรีสาขาว	โท โท โท โท โท โท	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	

หมายเลข ที่	เมืองแต่เจ้าเมือง	ตำบล	เดิมเป็นนา คูโคขุ่น	เปลี่ยนเป็นนา คูโคขุ่น	หมายเหตุ
๓	อำเภอ บางปลาม้า	ตำบล คดของ ทาง ตำบล บ้าน ตระกา ตำบล บ้าน แวก ตำบล บาง ปลาม้า ตำบล โคกคราม ตำบล อังตงเพ็ชร ตำบล เก้า หอง ตำบล อัง มะขาม ตำบล บ้าน ยอด ตำบล ชนม์เงิน ตำบล ดงาม หมื่น ตำบล บ้าน ใหม่	โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	

หมายเลข ที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา คูโคขุ่น	เปลี่ยนเป็นนา คูโคขุ่น	หมายเหตุ
๓	อำเภอ บางปลาม้า	ตำบล อองครักษ์ ตำบล คตอกรักษ์ ตำบล คตอกริม	โท โท โท	คร คร คร	
๔	อำเภอ สองพี่น้อง	ตำบล บ้านเด่น ตำบล บ้านคาต ตำบล สองพี่น้อง ตำบล บ้านเด่น ตำบล บางดี	โท โท โท โท โท	คร คร คร คร คร	
๕	อำเภอ ศรีประจันต์	ตำบล บ้านยกย	เอก	โท	

หมายเลข คู่ที่		เมือง เดออำเภอ	ตำบล	เดิมปมนา คู่โคชน	เปลี่ยนปมนา คู่โคชน	หมายเหตุ
๕		อำเภอ ศรีประจันต์	ตำบล ดงเหล็ก ตำบล บ้านไร่ ตำบล มตแดง ตำบล บางงาม ตำบล วังยางใหญ่ ตำบล บ้านกว้าง ตำบล ศรีประจันต์ ตำบล หัวชนอน ตำบล หัววัง ตำบล บ้านกระพัง ตำบล วังน้ำซับ ตำบลหนองเขิน ตำบล วังยางน้อย	เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก	โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท	

หมายเลข ที่	เรื่อง อ้างอิง	คำขาด	เดิม เปรณ คู่ โศภน	เปลี่ยน เปรณ คู่ โศภน	หมายเหตุ
๖	อ้างเรื่อง เจ้าเซวตัมพน	คำขาด บำเหน็จ คำขาด ยุ่งทวาย คำขาด บานกระจิม คำขาด เจ้าเซวตัมพน คำขาด ธรรมะโยธม คำขาด นอนงบัว	โท โท โท โท โท โท	คิว คร คร คร คร จตุดา	
๗	อ้างเรื่อง นางมวช	คำขาด บอคร คำขาด เจ้าพนมของ คำขาด ป่าดงแก คำขาด นอนงดีเตา คำขาด บำเหน็จระ	เอก เอก เอก เอก เอก	คร คร โท โท โท	

หมายเลข ที่	เมือง แต่ อำเภอ	ตำบล	เดิมเบนนาค คูโคชิน	เบต็ยเบนนาค คูโคชิน	หมายเหตุ
๗	อำเภอ นางบวช	ตำบล บ้านสามชุก ตำบล ยานยาว ตำบล อังหิน ตำบล ห้วยนา ตำบล หัวเขา ตำบล บ้านพัง ตำบล ท่าม่วง ตำบล นางบวช ตำบล ทารวก ตำบล เขาพระ ตำบล ท่าช้าง ตำบลหนองกนก ตำบล หนองโพ	เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก เอก	ตรี โท โท โท โท ตรี โท โท โท โท โท โท โท	

ภาณุวิชาเยนทร์คำภักดิ์มากุโศกในแขวงเมืองนครไชยศรี
 ซึ่งสมควรจะเปลี่ยนเป็นนาฟางดอย

หมายเลข ที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา คูโคกสน	เปลี่ยนเป็นนา ฟางดอยสน	หมายเหตุ
๑	เมืองนครไชยศรี	ตำบล บางปดา	เอก	โท	
๒	อำเภอพระปฐมเจดีย์	ตำบล นครปฐม ตำบล บางแถม ตำบล ดอนยายหอม ตำบล ถนนชาติ	เอก	โท	

ประกาศตการเก็บเงินอากรค่าน้ำ

ในท้องที่ ตำบลบ้านดึก อำเภอตั้ง
แขวงเมือง สวรรคโลกไว้ชั่วคราว

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวง
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า พันภูมี ประเทศ ท้องที่ ตำบล บ้านดึก
อำเภอตั้ง แขวง เมือง สวรรคโลก เป็น ท้องที่ กั้นตาร การจับสัตว์น้ำใน
ท้องที่นี้ ราษฎรได้อาไศรย หาเลี้ยงชีพ อยู่แต่ที่ ลำห้วย แม่ตาก แห่งเดียว
แต่ใน ลำห้วย แม่ตากนี้ มีพืชพรรณ ปดามีใคร่ จะขุดม ราษฎรจับ
ได้ไม่ใคร่จะ พอบริโภค ทรงพระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง การ เก็บ
เงิน อากร ค่าน้ำใน ท้องที่ ตำบล บ้านดึก อำเภอตั้ง แขวง เมือง สวรรคโลก
ไว้ชั่วคราว เพื่อ เป็น การ บำรุง การ หาเลี้ยง ชีพ ของ ราษฎร ตั้งแต่
ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป
คำว่ากรมมหาดไทย
ประกาศมา ณวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙
(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกรมไปรษณีย์ โทรเลข แผนกไปรษณีย์

ด้วยได้สังเกตเห็นบรรดาหนังสือที่ฝากทางไปรษณีย์ บางฉบับผู้ฝาก
ไม่ได้เขียนคำบดที่อยู่ของผู้รับที่ติดหลังซองหนังสือ กระทำให้บุรุษ
ไปรษณีย์ต้องสืบถามหาตัวแต่ที่อยู่ของผู้รับด้วยความลำบาก จน
เป็นเหตุกระทำให้หนังสือบางฉบับไม่สามารถจะนำส่งให้ผู้รับได้ ครั้น
เมื่อจะส่งคืนหนังสือที่ส่งไม่ได้นั้นยังผู้ฝาก ก็ต้องเปิดซองหาชื่อ
แต่ที่อยู่ของผู้ฝากอีกชั้นหนึ่ง กว่าจะคืนถึงผู้ฝากให้หมายเหตุว่า
ส่งหนังสือนั้นไม่ได้ก็เป็นภาระชานานมาก

เพราะฉะนั้น จึงขอเตือนให้ทราบว่า บรรดาหนังสือที่จะส่งโดย
ทางไปรษณีย์ ควรเขียนติดหลังซองหนังสือดังนามผู้รับให้ชัดแจ้ง
ถึงคำบด แต่เมืองสถานที่อยู่ของผู้รับให้ชัด ถ้าสถานที่อยู่มีเลข
หมายก็ลงเลขให้ชัดแจ้งด้วย ริมซองซองข้างบนควรว่างไว้สำหรับ
จะได้ขีดตัวตราไปรษณีย์ แต่ตอนข้างล่างมุมข้างซ้ายหรือทางด้านหน้า
ของซอง ควรเขียนนามแต่คำบดที่อยู่ของผู้ฝากไว้ให้ทราบด้วย เพื่อว่า
หนังสือจะส่งไม่ถึงผู้รับ เจ้าพนักงานจะได้ส่งคืนผู้ฝากได้ โดยเร็ว
ไม่ต้องเปิดหนังสือหา นามแต่ที่อยู่ผู้ฝาก

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน วันโกสินทร์ศก ๑๒๙

โดยรับสั่ง เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

(ลงนาม) พระยานิครวราชกิจ

รั้งตำแหน่ง อธิบดีกรมไปรษณีย์ โทรเลข

ประกาศเฉลิมพระปรมาภิไธย

ศุภมัตถุ พระพุทธเจ้าสมณกาล เปน อดีตศกกาล ๒๕๕๓ พุทธศักราช /
 กาลปัตตยัม จันทรโคจร ได้ณลัมพัตถ์กรรกริกมาถ์ กภาพัทธั นวมัตถ์
 ศุภกรวาร สุริยคติกาล รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ พุศุจิกายนมาถ์ บัญจวิ
 ดติมสุรทิน โดย กาลนิยาม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร มหาอหิราชูช เอกอรรคมหาบุรุษบรมนรา
 ชिरาช พิณิต ประชานารทมมหาสมมตวงษ อดีคัยพงษ์วิมลรัตน วรชคัตติยราช
 นิกโรตม จาตุรันตบรม มหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกโต สุชาติตั้ง
 สุทธเคราะห์ณี จักร์บรมนารถ สุฟ้าวงกรณราชวรางกูร บรมมกุฏนเรนทร์สุ
 รัตน์ตติวงษวิสิฐ สุลสาชิตบุรพาธิการ อุดตยกฤษฏาภินิหาร อดีเรกบุญฤทธิ
 ธิญลัษณวิจิตรได้ภาศยธรรมพางค์ มหาชโนตตะมางคประณต บาทบงกช
 ยุคต ประสัทธิธรรมพุกณต อุดมบรมสุตุมาย ทัพยเทพางคารไพศาล
 เกียรติกุณออดตยพิเศษ ธรรมพเทเวศร์นารุักษ์ บูริมศักดิ์สมญาเทพทวา
 วาจดี ศรีมหาบุรุษสุตสัมบัติ เสดนางคณิกรรัตนอัศวโกศต ประพนชปรีชา
 มัทธิวส์มาจาร บริบูรณคุณสุนารธยามทินศร วรุตเมกราชดิถก มหาปวิจวรา
 ยกอนันต มหันตวรฤทธิเดช ธรรมพิเคษศิรินธร บรมชนนากิศร์สมมต
 ประสัทธิชอรรยศัมโหดมบรมราชสุตสัมบัติ นพปฏุตเสวตฉัตร์ราติฉัตร์ ศิริรัตโน
 ปลดักษณมหาบรมราชาภิเศกภาสิต ธรรมพทศัทธิศิวิตไชย สกตมไหศุวริย
 มหาสุวามินทร์ มหเศศวรมหินทรมหารามาชิราชอโรตม บรมนารถ

12/10/2566

ชาติอาชาวไศรย พุทธชาติไตรรัตน์สุวรรณวัณีย์ อุดมยศศักดิ์อรรคนเรศรา
มาธิปัตติ เมตตาคารุณาดีดตฤไทย อโนปโมยบุญการ สกตไพศาล
มหาวชิฏฐาภิเบนท์ ปรเมนทรธรรมิกมหาราชชาธิราช บรมนารถบพิตร
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรง พระราชดำริเห็นว่า พระราชประเพณี ได้เคย มี มา เมื่อ สมเด็จพระเจ้า
แผ่นดิน ได้เสด็จ เสด็จ ถวียง ราชสมบัติ บรม ราชาภิเศกใหม่ ได้ ทรง
สถาปนา พระราชอิสริยยศ แด เสด็จม พระปรมาภิไธย สมเด็จพระพันปีหลวง
ฉลอง พระเศพระคุณ เป็น ประถม เพื่อ เป็น ศุภมงคลแก่ พระองค์ แด
ราชสมบัติ แด พระราชภรรยา นี้ ได้จัด ทำโดย สมควร แก่ คราวนิยม
เป็น อย่าง สูง ใน สมัย นั้น บัด นี้ ทรง พระอนุสร ถึง พระเศพระคุณ สมเด็จพระ
พระบรมราชชนนี อันได้ มา เป็น ตาถนพน ที่ จะ พรรณา ให้ พิศาว
จบสิ้นได้ พระองค์ ได้ ทรง มี พระราชหฤทัย ตั้ง มั่น อยู่ใน ราชธรรมจริยา
ทรง พระราชอุสาหปฏิบัติ ราชกิจ น้อยใหญ่ ฉลอง พระเศ พระคุณ สมเด็จพระ
พระบรม ชนถนารถโดย ความ ทรง จง รักภักดี ทั้ง มี พระราชหฤทัย โอบ
อ้อม ฮารี แก่ บรรดาชน ทั้งปวง ทรง ทำนุบำรุง ให้ ได้รับ ความ ร่วม เย็น
สม แก่จิตร ของ ผู้ ที่ มีความ หวัง ใน พระเมตตา การุณภาพ เป็น ที่ พึง
ทำนุ ของ พระบรม วงษานวงศ์ แด ชำราชากร ตลอด จน ถึง สามัญชน
สม แก่ พระราชอิสริยยศ อัน ทรง ดำรง ตำแหน่ง พระบรมราชินีนาถ ยัง สิ้น
พระคุณ ที่มี แก่ พระองค์ พระราช โอรส ก็ เป็น อเนก ประการ นับว่า ทรง
เป็น อุปการี ที่มี พระเศ พระคุณ ยิ่ง กว่า ผู้ อื่น ได้ ทรง พระอุสาห ทำนุ

บำรุง แด ทรง อนุสาสน์ ใน ความ ดี ความงาม ตาม ขัตติยราชประเพณี ตั้งแต่
 ยัง ทรง พระเยาว์ มา แล้ว ต่อ มา ก็ ยังมี พระราชหฤทัย เอื้อเฟื้อ เป็น พระ
 ราชมารดา ตาม พระราชทาน กระแส พระราชดำริห์ แด ทรง ช่วย แนะนำ ใน
 กิจ การ ทั้งปวง มิได้ ขาด มา บัดนี้ ส้มเต๋จ พระบรมราชชนนี เด็ดจ เห็น
 อยู่ พระองค์ เดียว พอ ได้ แบ่ง เบา ความ เป็ด็ย เป็ด็ย พระราชหฤทัย
 ใน ยาม ที่ ทรง ไร ส้มเต๋จ พระ บรมชนกษิราช แด เป็น เจตต์ อนัน ต้าเด็ค ที่
 จะ อาจ ให้ เกิด สิริ สวัสดิ์ พิพัฒมงคล แด พระองค์ มี พระราช ประสงค์ จะ
 ทรง พระอนุวัตร ตาม พระ ราช ประเพณี แด ส้มเต๋จ พระบรม ราชชนนี ได้
 ทรง รับ พระราชอิศริยยศ สูงสุด มา แล้ว ใน รัชกาล ส้มเต๋จ พระบรม ชนกนารถ
 กิจ ที่ จะ ด้ถาปนา พระราชอิศริยยศ ให้ สูง ขึ้น กว่า นั้น เป็น อนัน มิ มี ได้

บัด นี้ จึง มี พระบรม ราช โองการ มาร พระ บัณชูร์ สรุสังหนาท ต้าดี สั้ง
 ให้ ปรกาศ เณติม พระปรมาภิไธย ส้มเต๋จ พระบรมราชชนนี ตั้ง จารึกไว้
 ใน พระสุพรรณบัฏ ว่า ส้มเต๋จ พระศรีพัชรินทรบรมราชินีนาถ พระบรม
 ราชชนนี ขอ เตะชานุกาพ พระศรี วิคินศรีย แด อำนาจ ความ ฤคิณญู กตเวที
 แด เทพยไทย มเหศวรศักดิ์ ผู้ ต้าเด็ค บังเกิด อยู่ใน ภูมิพลกษ อากาศ
 กายูจนวนัตนพิมาน มี ส้มเต๋จ มชวานอชรัตน เทวราช เป็น อากิ แด เทพย
 อนัน อภิบาล รักษา พระมหานคร พระบรม มหาราชวงษ์ พระที่นั่ง เค็ดตฉัตว
 มนชิรวัตนมหา ปราสาท มี พระสยามเทวาธิราช พระกาฬไชยศรี พระ
 เล็ดเมือง พระทรงเมือง เทพารักษ์ หลัก พระนคร เป็น ต้นไป แด บรรดา

มีมติรับสั่งได้บริหาร พระบรมราชโองษนี้สืบมาจน กาด บัดนี้ จึง คุ่ม
 ทรง รักษา พระองค์ ส้มเต๋ เจ้า พระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ พระบรม
 ราชชนนี ให้ ทรง พระเจริญ ทฤษณนมายุพวรรณ สุขพลปฏิภาณ ธนสาร
 สัมบัติ สรรพสิริสวัสดิ์ พิพัฒมงคล ศุภวิบุตผล อิศริยยศ เกียรติคุณบุญ
 บารมี เด็ดดี สดุดี เปน ศรี ของ พระบรมราช ธิราชย์ ยั่งยืน สัน กาดนาน ขอ
 พระพร ทุก ประการ จง ประดิษฐ์ ส้ม ตั้ง พรพณา มา ฉนี้ เทอญ ฯ

พระราชบัญญัติสมุหนมนตรี

รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๙

มีพระบรมราชโองการ ดำรัส เห็นเกล้า ฯ ว่า ข้าราชการ ผู้ที่ได้เคย
 ทรง พระกรุณาใช้ ส้อย เปน ที่ไว้วาง พระราชเหตุยใดนั้น ข้าง ฝ่าย ทหาร
 ก็ได้ ทรง เลือกลง ให้เข้า รับราชการ ใน ตำแหน่ง ราชองครักษ์พิเศษ บาง
 ประจำการ บาง ซึ่ง เปน ตำแหน่ง รับ ราชการ ใน ที่ใกล้ ชิด พระองค์ มี
 เครื่องหมาย ราชองครักษ์ เปน สำคัญ ตั้ง แจ่ง อยู่ใน พระราชบัญญัติ
 ราชองครักษ์ รัตน โกสินทร์ ศก ๑๑๗ นั้น แล้ว แต่ ข้าง ฝ่าย พลเรือน ยัง หา
 มี เครื่องหมายไม่ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติ
 ไว้ดัง นี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ มีนามว่า พระราชบัญญัติ สมุหนมนตรี
 12/10/2566
 รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๙

มาตรา ๒ เมื่อจะทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งผู้ใดเป็น สุ่มหมนตรี จะได้นำพระบรมราชโองการดำรัสสั่งลงเฉพาะ อธิบดีกรมพระอาตักษณ์ ฤาเฉพาะเสนาบดีเจ้ากระทรวง ซึ่งผู้นั้นรับราชการ อยู่ใน กระทรวง นั้น ๆ ถ้ามี พระบรมราชโองการ ดำรัส สั่ง เสนาบดีเจ้ากระทรวง ๆ ต้อง มีหมายมายัง กรมพระอาตักษณ์ เพื่อจะได้ส่ง เครื่องหมาย ตำแหน่ง ไปยัง ผู้นั้น แดง แจง ความตั้ง สุ่มหมนตรี ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ เครื่องหมาย ตำแหน่ง สุ่มหมนตรี นี้ เป็น เข็ม อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ มีรัศมี และมี มงกุฎ เห็นอักษร ให้เรียกว่า เข็ม สุ่มหมนตรี สำหรับติด ออก เลื่อ เบื้อง ขวา

มาตรา ๔ ถ้าผู้ใดได้รับ พระราชทาน เข็ม สุ่มหมนตรี แดง ได้ถึง แจง ความตั้ง ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แล้ว จึง ควร นับว่าผู้นั้น เป็น สุ่มหมนตรี

มาตรา ๕ ให้ผู้ที่ เป็น สุ่มหมนตรี มีเกียรติยศ เสมอ ราชองครักษ์ พิเศษ

มาตรา ๖ ให้เป็นที่ เข้าใจว่า ตาม พระราชบัญญัติ สุ่มหมนตรี นี้ เป็น แต่มี พระราช ประสงค์ จะ พระราชทาน เครื่องหมาย แก่ผู้ ที่ ใ้วาง พระราชหฤทัย เท่านั้น เพราะ ฉนั้น การ ที่ จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งผู้ใด ๆ เป็น สุ่มหมนตรี นั้น ไม่ เกี่ยว กับ ตำแหน่ง ฤายศ บรรดาศักดิ์ ใดๆ ใด ๆ ๒/๑๖๕๓ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งได้ ทุกชั้น บุคคลตาม พระราช อธิญาไศรย

มาตรา ๗ ผู้ที่เป็น สัมหมนตรี นี้ จะได้อำนาจ เกียรติยศ อยู่ตลอด
เวลาที่ พอบ พระราชหฤทัย จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ออกจาก
สัมหมนตรี เมื่อใด ๆ ก็ได้ ด้วย ทรง แจ่ม ความใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา
เป็น สำคัญ

มาตรา ๘ ให้ อธิบดี กรมพระอาลักษณ์ เป็น เจ้าน้ำที่ รักษา เข็ม สัมม
มนตรี แด่ รักษา พระราชบัญญัติ นี้ ให้ เป็น ไปตาม สัมควร

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

ประกาศเรื่องการพระเมรุพระบรมศพ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
เมื่อ สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ยัง เสด็จดำรง พระชนม์อยู่โดย สวัสดิภาพ ได้ พระราชทาน กระแส พระราช
ดำริห์ ดำรัสสั่ง ถึง การ พระเมรุ พระบรมศพ ของ พระองค์ ไว้ ใน พระ
ราชหัตถเลขา ฉบับ ๑ ว่า

“แต่ ก่อน มา ถ้าพระเจ้าแผ่นดิน สวรรคตลง ก็ต้อง ปก
พระเมรุใหญ่ ซึ่ง คนไม่เคย เห็น แล้วจะ นึก เขาไม่ถูก ว่าโตใหญ่เพียงใด
เปลื้อง ทั้ง แรง คน แด่ เปลื้อง ทั้ง พระราชทรัพย์ ถ้า จะ ทำใน เวลา นี้
ก็ ดูไม่ สมภูมิบ้านเมือง เปลี่ยนแปลง ของ บ้าน เมือง ไม่เป็น เกียรติยศ ยืน
ยาวไปได้เท่าใด ไม่เป็น ประโยชน์แก่คน ทั้งปวง กลับเป็น ความเดือด

รอน ถ้าเป็น การ ศพ ท่าน ผู้ ที่มีพระคุณ หรือ ผู้ มีบรรดาศักดิ์ใหญ่
 อัน ควร จะได้ เกียรติยศ ฉะนั้น ก็ไม่ อาจ จะ ตัด ทอน ด้วย เกรง ว่า คน จะ
 เขาใจ ว่า เพราะ ผู้ นั้น ประพฤติไม่ ดี อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด จึง ไม่ ทำ การ ศพ
 ให้ สัม เกียรติยศ ซึ่ง ควร จะได้ แต่ เมื่อ ถึง ตัว ฉะนั้น เอง แล้ว เห็น ว่า ไม่
 มี ข้อ ขัด ขวาง อัน ใด เป็น ข้อ คำ ที่ จะ พุด ได้ ถนัด จึง ขอ ให้ ยก เด็ก
 งาน พระเมรุ ใหญ่ นั้น เสีย ปลุก แต่ ที่ เมา พอ สัม ควร ใน ท้อง สันนาม หวดง
 แล้ว แต่ จะ เห็น สัม ควร กัน ต่อ ไป” พระบรมราชา ไซวาท ซึ่ง สัม เต็จ พระบรม
 ชนกนารถ พระราชทานไว้ มี อยู่ ดังนี้

เมื่อ พระบาท สัม เต็จ พระเจ้า อยู่ หัว ทรง พระราช ประราช พึง การ พระเมรุ
 ที่ จะ ทำ ถวาย พระเพลิง พระ บรมศพ สันอง พระเดช พระคุณ สัม เต็จ พระบรม
 ชนกนารถ . จึง ได้ โปรด เสด็จ ฯ ให้ เรียก ราย ณะ เถน ทั การ พระเมรุ
 พระบรมศพ สัม เต็จ พระเจ้า อยู่ หัว ใน รัชกาล ก่อน ๆ ซึ่ง ไซ เป็น แบบ แผน
 สัม ต่อ มา มา ทอด พระเนตร ก็ ได้ ความ ว่า ต้อง ณะ เถน ทั ราช ฐร นั บ
 ด้วย หมั้น ให้ ไป เทียว เตือก คัด ตัด ตก ไม่ ซึ่ง เสด็จ มา ซึ่ง ตั้ง แต่ ไม่
 ขนาด ยาว เส้น ๑ ตง มา เป็น ไม่ หลาย ร้อย หลาย พัน ตัน แต่ ยัง เถน ทั
 แรง เถน ทั ซึ่ง ของ เกรือง ไซ อย่าง ขึ้น ๆ มา ทำ พระเมรุ แต่ เกรือง แห่
 อึก เป็น อัน มาก พระเมรุ ที่ ทำ นั้น เมื่อ สิ้น งาน พระบรมศพ แล้ว ก็ รือ
 ทง เสีย เปตา มี สิ่ง ของ น้อย นึก ที่ จะ เป็น ประ โยชน์ อย่าง ขึ้น ต่อ ไป ได้
 จึง ทรง พระราช ดำริ เห็น ว่า กระแต่ พระราช ดำริ ให้ แล พระราช ประสงค์

ของสมเด็จพระบรมชนกนาถที่พระราชทานไว้^{นั้น} เป็นการชอบ
ประกอบด้วยพระกรุณาแก่คนทั้งหลาย ทรงมุ่งหมายแต่ในสิ่งซึ่งจะ
เป็นถาวรประโยชน์ แต่ให้เป็นความทุกข์ลำบากแก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน
เป็นใหญ่ยิ่งกว่านิยมในคติที่ถือกันมาว่า เป็นพระเกียรติยศอันหา
ค่าประโยชน์มิได้ ควรที่คนทั้งหลายจะคิดเห็นพระเดชพระคุณใน
ข้อนี้ เป็นข้อสำคัญอีกอย่างหนึ่ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเคารพต่อพระราชประสงค์แห่ง
สมเด็จพระบรมชนกนาถ ซึ่งพระองค์ทรงพระราชดำริเห็นว่า ชอบ
แต่สมควรอย่างยิ่งดังกล่าวมาแล้ว จึงได้ทรงพระราชดำริในที่
ประชุมเสนาบดี ราชการพระเมรุที่จะถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระ
บรมชนกนาถราชดังนี้ คือ

จะโปรดเกล้าฯ ให้ซ่อมแซมจัดแต่งพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท แต่
ทั่วไปในบริเวณนั้น แทนพระเมรุที่ประดิษฐานพระบรมศพ เมื่อขึ้น
เดือนมีนาคมจะได้เชิญพระบรมศพเสด็จจากมณฑลวันตก มาประดิษฐาน
เหนือพระเบญจาทองคำ ท่ามกลางพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทรง
บำเพ็ญพระราชกุศล แต่พระราชทานพระบรมราชาอนุญาตแก่พระบรม
วงษานุวงศ์ ข้าราชการของชุดพระบาท ตลอดจนเจ้านายประชาราชวงศ์ ให้
มีโอกาสนำดอกไม้พวงการกุศลส่งของพระเดชพระคุณได้ตามความประสงค์
ทุกหน้า แต่ที่ท้องสนามหลวงนั้น จะได้ปลูกพระเมรุมาศเป็นที่ถวาย

พระเพ็ญ มีพระที่นั่ง ทรง ขรรษ ที่ พัก พระบรมวงษานวงศ์ ข้าราชการ
 แต่บรรดาผู้ มีตำแหน่ง ในงาน นั้น แต่ ไม่มีมโหรีศพ เครื่อง ดนุก ดนนาน
 เช่น โขน ละคร ดอกไม้เพ็ญ เป็นต้น อย่าง หนึ่ง อย่างใด เมื่อ ถึง กลาง
 เดือน มีนาคม ร.ศ. ๑๒๙ นี้ จะได้เชิญ พระบรมศพ แห่ง จาก พระบรม
 มหาราชวงษ์ไป ยัง พระเมรุมาศ พระสงฆ์ เจริญ ศราทอพรตแล้ว จะได้
 ถวาย พระ เพ็ญ พระบรมศพ ใน เย็น วัน นั้น รุ่ง ขึ้น แห่งพระบรมอัฐิ ถัด
 กัน เข้าสู่ พระบรมมหาราชวงษ์ ประดิษฐานไว้ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
 ทรง บำเพ็ญ พระราชกุศต คือ ไป จน ดัน ดัดกุมวร สมัยแล้ว จึง จะได้เชิญ
 พระบรมอัฐิไป ประทับ ณพระที่นั่งจักรกรัสมหาปราสาท

เพราะ ว่างาน พระเมรุ ครัง นี้ จะ เป็น การ แปลก กับ แบบ แผน งาน
 พระเมรุ พระบรมศพ ซึ่ง ได้ เคย ทำ มา แต่ก่อน ผู้ใด ไม่ ทราบ ความ จริง
 จะ เข้าใจ ผิด ไป ต่าง ๆ จึง ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ
 เหตุ แห่ง การ ที่ เบียดเบียน แปลง นี้ ให้ ทราบ ทุก กัน ส่วน รายการ โดย เฉื่อย
 แล กำหนด วัน งาน นั้น เจ้ากระทรวง จะได้ มี บัตร หมาย ตาม กระบวน
 ราชการ ต่อไป ภาย หลัง

ประกาศ มา ณ วันที่ ๖ เดือน ธันวาคม วัน เดือน โทศินทศศก ๑๒๙

ประกาศตั้งกระทรวงมหาดมณฑลหารเรือ

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทร มหาอริยราช

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรงตำแหน่งเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การ ทหาร เป็น ของ จำ เป็น ต้อง มี สำหรับ บัง กัน ภัย นั คราย มิ ให้ เกิด มี ชน แก่ พระราชอาณาจัก ทั้ง ภายใน แด ภาย นอก ด้วย กัน ทุก ประเทศ แด เป็น สิ่ง ที่ ต้อง จัด การ แก่ ไซ เป็ ดั ย น แด ง อยู่ ทุก ลั ม ยั ที่ ควร ต้อง เป็ ดั ย น แด ง การ ทหาร บก ดั ง ที่ เป น อยู่ ใน บั ด นี้ ลั ม เต็ จ พระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ ทรง พระราชดำริ ให้ เริ่ม จัด ตั้ง กรม ทหาร มหา เต็ ก ชั น เป น เต็ ม แด ทรง แก่ ไซ เ พิ ม เต็ ม คต อ ต มา จน ถึง มี กอง ทพบ ก อย่าง ใน ประจុ บ นี้ ชั น กับ ทั้ง ได้ ทรง จัด ตั้ง กรม ทหาร เรือ ซึ่ง ยัง มิ ได้ เคย มี มา แด กอน นน ชั น อ ก กรม หนึ่ง ด้วย แด ได้ ทรง พระราชดำริ ให้ ไซ ให้ เร็ ย บ ร อ ย ยั ง ชั น ค อ ๆ มา บั ด นี้ นั บ ว่า การ ปก ครอง แด การ ผั ก หั ด ทหาร ดง ระเบียบ เข้า แบบ แผ น อัน ตั เป น หั ด ก ฐา น ที่ ต้อง กรม ลั ม ควร จะ ตั้ง เป น กระ ทรวง เดี น าบ ตั ชั น

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ เล็ก กรมยทุทธนาธิการ เลี้ย ให้ เดี น าบ ตั กระ ทรวง กระจา โหม เป น ผู้ มั ง คั บ บั ญ ษ า การ ทหาร บก ทัว ไป ตาม โบราณ ประเพณี รวม ทั้ง การ เก ณ ทั ค น เข้า รั บ ราช การ ทหาร ตาม พระราช บั ญ ญั ตั ต ก ษ ณ เก ณ ทั ทหาร ใน น้ า ที่ ของ ผั ย ทหาร นั น ด้วย แด ให้ ยก กรม ทหาร เรือ ชั น เป น กระ ทรวง มี เดี น าบ ตั มั ง คั บ บั ญ ษ า การ ทหาร เรือ ทัว ไป ให้ เดี น าบ ตั มี เก ย ร ตั ย คั แด ตำแหน่ง เดี ม อ เดี น าบ ตั กระ ทรวง ชั น ๆ ตาม พระราช บั ญ ญั ตั แด ประเพณี ตั้ง แด บั ด นี้ ตั บ ไป

ข้อนี้ กิจที่จะ บังคับ พระราชอาณาจักร เป็น การให้ บูการ ด้ำกัฎ
 ใน น้ำที่ ของ กระทบทหำร โดย พิเศษ เพราะ ด้ำนนี้ การ ที่ จะ ด้ำริ ด้ำกัฎ
 ด้ำยง ใต ้ ุ ร่วมน้ำที่ กััน น้ำน ให้ มีที่ ประชุม ชััน เปน สภำ อื่น หนึ่ง มี
 พระเจ้ำ ด้ำนดิน เปน ประชำน มี เสนำชิการ ทหำรบก เปน ต้ำน หนึ่ง เตะขุการ
 ประจ้ำ สภำ

ให้ เสนำบัตั กระทบกระต้ำ โหม เสนำบัตั กระทบทหำรเรือ จอมพด
 ทหำรบก จอมพดทหำรเรือ ทั้ง ที่ ประจ้ำการ แต มี ใต ประจ้ำการ มี
 น้ำนที่ เปน สม่ำชิก ประจ้ำ ใน สภำ นี้

ให้ เสนำบัตั กระทบ ที่ มี น้ำนที่ กั่ยว ด้ำน ราชการ ที่ จะ ด้ำยง ปลูกช้ำ ใน
 สภำ นี้ เปน สม่ำชิก พิเศษ ของ สภำ นี้ ด้ำน ด้ำนนี้ เปน ประชำน จะ มี
 พระบรมราช โองการ ด้ำริ สั สั ุ ให้ ด้ำน ใน สภำ ด้ำน เตะขุ ที่ จะ มี เหตุการณ์
 อื่น กั่ยว ด้ำน กััน น้ำน

ประกาศ มำ ณ วัันที่ ๑๓ ชัันวาคม วัันน โกสินทร ์ศก ๑๒๙
 เปน วัันที่ ๓๑ ใน รัชกษัต ด้ำนนี้

ประกาศ ด้ำง ด้ำหน้ำนง ุเรท ัพบก
 แตะ เสนำบัตั กระทบกระต้ำ โหม
 เสนำบัตั กระทบทหำรเรือ

มี พระบรมราช โองการ ใน พระบวท สม่ำเต้จ พระปรเมนทรมหำวชิราวุธ
 12/10/2566

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิก กรมยุทธรักษา ให้ กระทรวงกระต๊อใหม่เป็น กระทรวง บังคับบัญชา การทหารบก แด่ยกกรมทหารเรือขึ้นเป็น กระทรวงเสนาบดี ความแจ้งอยู่ใน ประกาศแล้วนี้

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้าย นายพลเอก สัมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช เสนาบดี กระทรวงกระต๊อใหม่ มาดำรง พระยศตำแหน่ง จเรทัพบกแทนพระองค์ที่ได้ทรง กระทำราชการใน นานี้ มาแต่ก่อน ให้ มีพระเกียรติยศเสมอ เสนาบดี

ให้นายพลเรือโท สัมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมหมื่นนครสวรรค์วรพินิต ผู้บัญชาการ กรมทหารเรือ ดำรง พระยศตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงทหารเรือ ให้นายพลเอก พระเจ้าฟ้าเชษฐา กรมหมื่นนครไชยศรีสุรเดช ผู้บัญชาการกรมยุทธรักษา ดำรง พระยศตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงกระต๊อใหม่ รับราชการ ของ ประเทศ พระคุณตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม รตนโกสินทร์ศก ๑๒๙
เป็นวันที่ ๓๑ ในรัชกาล บัดนี้

ประกาศ

ว่าด้วย เบ็ด หอทะเบียนที่ดิน เมือง สวรรคโลก
แต่ย้าย เจ้าพนักงาน หอทะเบียนที่ดิน เมืองพิจิตร
กับตั้ง แต่ ย้าย ผู้ช่วย นายทะเบียน บาง เมือง
โดย พระบรมราชานุญาต

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ รับ พระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ สั่งว่า เวลานั้น ข้าหลวง ออกโฉนด ที่ดิน
มณฑลพิษณุโลกได้สำรวจที่ดินในแขวง เมือง สวรรคโลก แต่ได้เขียน
โฉนดจะ แจกให้ราษฎรไว้ก่อนเป็นกรรมสิทธิ์ อยู่แล้ว ส่วน นา ที่ ทะเบียน
ที่ดิน ก็จำเป็น ต้อง มีเจ้าพนักงาน ทะเบียนไว้ ประจำ ทำการ ตาม ระเบียบ

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้
เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ ย้าย นายผู้ช่วย นายทะเบียน ที่ดิน
เมือง พิจิตร ไปเป็นผู้ช่วย นายทะเบียน ที่ดิน เมือง สวรรคโลก ส่วน
สถานที่ หอทะเบียน ซึ่ง จะ ทำการ ทะเบียน ที่ดิน นั้น ข้าใสรวย เรือรบ เก็บ
เครื่อง ครุภัณฑ์เก่า นำ เรือรบ จำเป็น หอทะเบียนชั่วคราว แต่ให้เจ้าพนักงาน
งาน หอทะเบียน ที่ดิน มณฑลพิษณุโลก ไปทำการ หอทะเบียน ที่ดิน
เมือง พิจิตร เดือน ๓ ครั้ง คือวันที่ ๑ ที่ ๑๕ ของเดือนทุก ๆ เดือน ตั้ง
แต่เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๕๙ เป็นต้นไป แต่การ ที่เจ้าพนักงาน
หอทะเบียน ที่ดินมณฑลพิษณุโลก ไปทำการ ที่ หอทะเบียน ที่ดิน เมือง
พิจิตร วันที่ ๑ วันที่ ๑๕ ของเดือนนั้น ถ้าวันวันที่ ๑ หรือวันที่ ๑๕

ของ เดือน เป็น วันหยุดราชการก็ดี เป็น วันสมโภชฤกษ์ก็ดี หรือในวันนั้น
 มีการมาก เจ้าพนักงาน ทำการไปไม่หมดก็ดี คือ เดือน ทำการไป
 วันที่ ๒-๓ หรือ วันที่ ๑๖-๑๗ ออกค้อไป จน หมด การ กับ ย้าย นายคน
 เปรียญ ผู้รัง ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน เมือง ฉะเชิงเทรา มา รับ ราชการ
 ใน กระทรวงเกษตราธิการ ให้ นาย หงวน เต็มยศ เอก หอ ทะเบียน ที่ดิน เมือง
 ฉะเชิงเทรา เป็น ผู้รัง ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน เมือง ฉะเชิงเทรา ย้าย
 นาย บ่อม ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน เมือง ปรางค์บุรี ไป เป็น ผู้ช่วย นาย
 ทะเบียน ที่ดิน เมือง นครไชยศรี ย้าย นาย อ่อง ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน
 เมือง นครไชยศรี ไป เป็น ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน เมือง ปรางค์บุรี ย้าย
 นาย บัญ ผู้รัง ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน เมือง สุพรรณบุรี ไป เป็น ผู้
 ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน เมือง อ่างทอง ย้าย นาย ฉวน ผู้ช่วย นาย ทะเบียน
 ที่ดิน เมือง อ่างทอง ไป เป็น ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ที่ดิน เมือง สุพรรณบุรี
 ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด มี ขระ เกี่ยว ของ ด้วย กรรมสิทธิ์ที่ ดิน ในท้องที่ อัน
 ก่อความนี้ ก็ ให้มาพบกับ เจ้า พนักงาน หอ ทะเบียน ที่ดิน ตามเวลา อัน
 สมควร

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๕ ธันวาคม วันทโกสินทร์ศก ๑๒๙

(ลงนาม) วงษาณุประพัทธ์

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงพระราชกำหนด

เครื่อง แต่ง ตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามความใน มาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔ ซึ่งว่าด้วยเครื่องหมาย ราชของครกัษนั้น ให้ยกเลิกทั้ง มาตรา แล เปลี่ยนความ เป็น ดัง จะกล่าว ต่อไปนี้

มาตรา ๑๐ เครื่องหมาย ราชของครกัษ

นายทหาร ซึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็น ราชของครกัษประจำ การ หรือ ราชของครกัษพิเศษ ให้ มี เครื่องหมาย ตำแหน่ง ดัง จะกล่าว ต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ ให้ มี รูป พระมหามงกุฎ กับ ธกัษร พระบรมนามาภิธิชัย ย่อ สดัก ด้วยเงิน ติด ที่ บ่า ยศ ทั้ง ๒ ข้าง

ข้อ ๒ ให้ มี สายโยงยศโยง จาก บ่าขวาไปคล้อง ดุมเสื้อ ๑ สาย ถ้าแต่งเต็มยศ หรือ แต่ง อย่าง อื่น แต่ เป็น เวลาระหว่าง อยู่ เหวอ ประจำการ หรือ ระหว่าง นั้ง ประจำ พระองค์ให้นำ ตาม เด็ดจ ให้ มี สาย ถัก คอบ อีก ๒ สาย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙
เป็น วันที่ ๓๑ ใน รัชกาล บัณฑิตนี้

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วยการ ออกใช้ ธนบัตร อย่างใหม่

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ   ถ้อย อำนาจ ซึ่ง ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ พระราชทานไว้ ใน มาตรา ๑๗ (ง) แห่ง พระราชบัญญัติ
ธนบัตร สยาม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๑ ขอ ประกาศให้ทราบทั่ว กันว่า

กรมธนบัตร จะได้จำหน่าย ธนบัตร ราคา ๒๐ บาท อย่างใหม่ ขึ้นคืน
ตั้ง แต่ ธนบัตร ที่ ก ๗๕๐๐๑ ซึ่ง มี หมวก แดง หมายเลข เพิ่ม ขึ้น อีก ๒๒ แห่ง
คือ ที่ได้ คำว่า เจ้าพนักงาน เป็น เลขไทย แห่ง ๑ แต่ ได้ คำว่า เสนาบดี
เป็น เลขฝรั่ง อีก แห่ง หนึ่ง รวมเป็น หมวก แดง หมายเลข ๔ แห่งด้วยกัน
นอกจากลักษณะที่ ถัดมา แล้วนี้   ธนบัตร ราคา ๒๐ บาท อย่างใหม่
มี ดี แดง ดวด ตาย เหมือน เดิม

ธนบัตร ชนิด เก่า ทั้งหลาย ที่ กรมธนบัตร ได้จำหน่าย ออกไป แล้ว หรือ
ที่จะ ได้ จำหน่าย ภาย หลัง ว่าง ประกาศนี้ ให้ คง เปน อัน ใช้ ได้ ตลอดไป ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๒ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศยกเด็ก

การใช้สายยงศ์สำหรับตำแหน่งจอมพล

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า ตาม พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัวทหาร บน รัศมีโกสินทร์ ศก ๑๒๗ มาตรา ๑๓ ว่าด้วย ตำแหน่ง จอมพล ตำแหน่ง นายทหาร ผู้ใหญ่ ชั้น หัว นำ แต่ตำแหน่ง ราชองครักษ์ ซึ่ง ยังดำรง อยู่ใน ตำแหน่ง ให้ มีสายยงศ์ เพิ่มชั้นหนึ่ง ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า จอมพล เป็น ยศทหาร ส่วน หนึ่งหาใช้ตำแหน่งไม่ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกคำว่า “จอมพล” ใน มาตรา ๑๓ นั้น เสีย แต่ให้ยกเด็กข้อ ๑ ใน มาตรา ๒๖ ซึ่ง ว่าด้วยวิธีใช้สายยงศ์ สำหรับ ตำแหน่ง จอมพล นั้น ด้วย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม วันโกสินทร์ศก ๑๒๙ เป็น วันที่ ๓๕ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเปลี่ยนแปลง

กฎหมายลักษณอาญา มาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒

ด้วย การที่ พวกล่าถวาทูเข้าไปในที่ ประชุมชน ถนน หลวง ตำบลด่าน ต่าง ๆ เป็นเหตุให้ มีคดีเรื่อง ทำร้าย ร่าง กาย แต่ ชั่ว กัน ตาย เกิดขึ้นโดย มาก จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติ เพิ่มเติมไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ กฎหมาย ดัชนีอาญา มาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒ นั้น ให้ยก
เลิกเสีย ให้ใช้ข้อความ ดังต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒ ผู้ใดถืออาวุธซึ่งอาจทำให้เป็นที่หวาดเสียวแก่สาธารณชน
หรือมีศาสตราวุธ พาไปใน ถนน ทาง หอดวง หรือที่ ประชุมชน สาธารณ
สถาน ต่าง ๆ โดยมี ได้รับ อนุญาต จาก เจ้าพนักงาน อัน ชอบด้วย
กฎหมาย ให้พาไปได้ ท่านว่า มัน กระทำผิด ต้อง ระหว่าง โทษ ชั้น ๑ แด
ให้ รับ ศาสตราวุธ นั้น เสียด้วย

แต่ความใน ข้อนี้ หาได้ หมายความว่า ห้าม ถึง การ ที่ ถือ อาวุธ บน
ไม่ ประจําไป เพื่อ ประโยชน์ ใน การยิง สัตว์ อัน ชอบด้วย กฎหมาย นั้น ด้วยไม่

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศึก ๑๒๙
เป็น วันที่ ๓๓ ในรัชกาล บัณฑิตนี้

ประกาศ

พระราชทานอำนาจพิเศษ
แก่ บริษัท รถไฟ สายปากน้ำ ทุนจำกัด

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้
ทราบทั่วกันว่า มีสเคอร์ติเด็ก, หมอเฮ็ค, มีสเคอร์คราเมอร์, พระสิทธิ์
ชนรักษ์ ^{12/10/2566} หอดวงสุนทรโรชา หมอไรเคอร์, มีสเคอร์ก๊วต, มีสเคอร์กาเคอร์

รวม ๙ นายด้วย กับ ๑๖ บริษัท พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ตั้ง บริษัท
มีนามว่า บริษัท รถไฟสายปากน้ำ แต่ให้บริษัทนี้ได้ ถือว่าเป็น บุคคล
ในกฎหมายไม่ต้องใช้ หนังสือ เก็บ ทุน ที่มี หรือ เก็บ ทรัพย์สิน ที่เป็น ผิด ของ
ทุน นั้น หรือ ที่ เรียก ว่า ทุน จำกัด

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ บริษัท รถไฟสาย ปากน้ำ ทุน จำกัด
เป็น บุคคล ได้ ในกฎหมาย เมื่อได้ ประพฤติ ตาม ข้อ ความ ดัง ที่ได้ ถัดมา
ต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ อำนาจ พิเศษ นี้
จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ เก็บ ถอน เสีย ได้ ทุก เมื่อ

ข้อ ๒ ประกาศ นี้ ให้ ใช้ ได้ แต่ เมื่อ บริษัท ได้ จดทะเบียน เสร็จ แล้ว
ที่ กระทรวง เกษตร ภา การ ตาม วิธี ที่ได้ กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๕

ข้อ ๓ รัฐบาล ไม่ รับผิดชอบ แทน บริษัท นี้ ภาย อย่าง ไต่ อย่าง หนึ่ง
เป็น อัน ขาด ในการ ที่ บริษัท จะ ได้ ทำ ไป นั้น

ข้อ ๔ โดย ประกาศ นี้ ไม่ ได้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้
บริษัท พัก เสีย กฎหมาย หรือ ข้อ บังคับ ที่มี อยู่ เดียว นี้ หรือ ที่ จะมี ขึ้น
ใน ภาย ภาย นี้

ข้อ ๕ ให้ บริษัท นำ หนังสือ กำหนด อำนาจ (เมมโมแรนดัม ออฟ พาวเชอ
ไชอิชั่น) และ ข้อ บังคับ (อาติเก็ด ออฟ เซลส์ ชิอิเซชัน) ของ บริษัท ส่ง
ขอ จดทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตร ภา การ แต่อย่า ให้ กระทรวง เกษตร ภา การ

12/10/2566

ขอมให้จดทะเบียนได้กว่าจะได้ มีคนรับเข้าแชร์ครบถ้วนตามที่บริษัทได้กำหนดไว้ว่าจะแบ่งเงินจำนวนเท่าไร เพื่อให้เงินแบ่งทุนต่ำกว่าผู้รับแชร์นั้นจะได้ชอกเงินหรือตั้งเงินแล้วไม่น้อยกว่า (ร้อยดะยตีบห้า)

๑๐๐ ๓๕ แห่งราคาประจำหุ้นทุก ๆ หุ้นนั้นแล้ว

ข้อ ๖ ให้กระทรวงเกษตรราชการยอมให้คนทั้งหลายตรวจหนังสือกำหนดอำนาจแต่ข้อบังคับของบริษัทได้ เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมพอสมควรตามแต่เสนาบดีกระทรวงเกษตรราชการจะกำหนด แต่อย่าให้เกิน ๑ บาทขึ้นไป

ข้อ ๗ ให้ถือว่าหนังสือกำหนดอำนาจและข้อบังคับของบริษัทนั้นเป็นหนังสือสัญญาเหมือนอย่างว่า ได้ทำต่อกันมาเมื่อเจ้าพนักงานในระหว่างบริษัท และมีผู้รับหรือผู้มาซื้อ แต่เหมือนอย่างว่าผู้มาซื้อทุกคนได้ตั้งชื่อในหนังสือสัญญาในใน ส่วนคน แต่ผู้ที่จะได้รับมรดกของคนคือไปรับรองว่าจะประพฤติตามหนังสือกำหนดอำนาจ แต่ข้อบังคับนั้นทุกประการ เว้นแต่จะมีข้อความที่ขัดกับประกาศนี้

ข้อ ๘ ถ้าบริษัทจะแก้ไขข้อความในหนังสือกำหนดอำนาจหรือข้อบังคับอย่างไรก็ดี หรือจะตกลงเลิกบริษัทก็ดี ให้บริษัทไปจดทะเบียนบอกกล่าวไว้ที่กระทรวงเกษตรราชการโดยเร็ว

ข้อ ๙ บริษัทแต่บรรดาทรัพย์สมบัติที่บริษัทเป็นเจ้าของนั้น ต้องอยู่ในบังคับกฎหมายสยามที่ใช้อยู่ แต่ที่จะได้ตั้งขึ้นใหม่คือไปนั้นทุก

12/10/2556

ประการ แต่พระบรมราชานุญาตนี้ไม่ให้นับว่าเป็นเครื่องมัตริฐาน
ให้มีความรับผิดชอบในการใด ๆ ที่บริษัทจะได้ทำไว้ นั้น เป็น อัน ชาติ

ข้อ ๑๐ ให้บริษัทพิมพ์หนังสือ กำหนดอำนาจและ ข้อ บัญชี ของ ตน
นำส่งไว้ ที่ กระทรวงเกษตรธิการ ที่ ฉบับ นั้น แล้ว แต่เดี๋ยวนั้น กระทรวง
เกษตรธิการ จะเห็นสมควร เพื่อจะได้ เป็น การ สดวกแก่ คน ทั้งหลาย
ที่ต้อง การ ตรวจ หนังสือ นั้น ๆ อนึ่ง ให้บริษัทจำ เป็น ต้อง ขาย หนังสือ
กำหนด อำนาจ และ ข้อ บัญชี ให้ ผู้ใด ๆ ที่ ขอซื้อ แต่อย่าให้เรียก ราคา
เกิน บาทหนึ่ง ตำรับหนึ่ง ขึ้นไป

ข้อ ๑๑ กรรมการ (ไต่เร็กเตอร์) ของบริษัทนี้ให้มีไม่น้อย
กว่า ๕ คน แต่ไม่ให้เกินกว่า ๗ คน แต่ให้จดทะเบียนชื่อ กรรมการไว้
ที่ กระทรวงเกษตรธิการ โดย เร็ว แต่ต้อง บอก รายนาม ผู้ถือ แชรส์ หรือ
หุ้น ต่อ กระทรวงเกษตรธิการ ด้วย

ข้อ ๑๒ ผู้อื่น เช่น ที่ เรียกว่า คนที่ ๓ ไม่จำเป็น ต้อง ถือว่าใครได้
เป็น หรือได้ ออกจาก ตำแหน่ง กรรมการว่าจะได้จดทะเบียนไว้แล้ว ว่า
ได้รับหรือได้ ออกจาก ตำแหน่ง นั้น ๆ

ข้อ ๑๓ ผู้ที่จะเป็น กรรมการ ต้อง นำตัว แชรส์ ของ ตน ไปวาง ฝาก
ไว้เป็น ประกันที่ กระทรวงเกษตรธิการไม่น้อยกว่าคนละ ๑๐ แชรส์ มีฉนั้น
อย่าให้กระทรวงเกษตรธิการ ยอมให้จดทะเบียน ลง ว่า เป็น กรรมการ แชรส์
ที่ วาง ฝาก เป็น ประกัน นั้น ห้ามไม่ให้ โอน ให้แก่ ผู้อื่นในเวลาที่เจ้าของ
เป็น กรรมการ อยู่

ข้อ ๑๔ ให้บริษัทมีออฟฟิศ ประจำใจแห่งหนึ่ง บริษัทจะต้องลงทะเบียนบอกใจที่กระทรวงเกษตรราธิการ ว่าอยู่แห่งใด ตำบลใด แต่เมื่อไรเพื่อประโยชน์การส่งหนังสือแต่บัตรหมายทั้งหลายแก่บริษัท เหมือนอย่างว่าส่งลงมือบริษัทนั้น ถ้าไม่มีออฟฟิศเช่นนี้หรือไม่จดทะเบียนก็ดี ให้ปรับเป็นจำนวนเงินวันหนึ่งไม่เกินเงิน ๑๐๐ บาททุกวันนี้ไปกว่าจะได้ทำให้ถูกต้อง

ข้อ ๑๕ ให้บริษัทมีตราเป็นลักษณะหนึ่ง ในดวงตราให้มีชื่อบริษัทเป็นอักษรไทยอ่านได้ชัด และมีคำทูลจำกัดข้อท้ายเหมือนว่า เป็นส่วน ของชื่อด้วย แต่ให้นำตราไปตั้งทะเบียนที่กระทรวงเกษตรราธิการ มีฉันทให้ปรับบริษัทเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๖ ถ้าบริษัทจะจำหน่ายหรือเอาทรัพย์สินสมบัติของตนเป็นประกันแก่ผู้ใดให้จดทะเบียนไว้ที่กระทรวงเกษตรราธิการ บอกข้อความโดยย่อแต่ให้ชัดเป็นต้น คือทรัพย์สินอะไรที่จำหน่าย หรือเอาเป็นประกันเงินทองเท่าไรกัน แต่ชื่อเจ้าหน้าที่

ข้อ ๑๗ ถ้าไม่ปฏิบัติตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๖ แล้ว การจำหน่ายเอาทรัพย์สินเป็นประกันนั้นจะไม่ได้ในกฎหมาย

ข้อ ๑๘ ถ้าบริษัทตกลงจะเพิ่มเงินทุน หรือจะลดทุน หรือจะออกตัวจำหน่ายทรัพย์สินหรือให้ทรัพย์สินเป็นประกัน (คิเปนเซอร์) ใดๆ ^{12/10/2566} ครั้ง จดทะเบียนบอกกล่าวไว้ที่กระทรวงเกษตรราธิการโดยเร็ว

ข้อ ๑๙ ห้ามไม่ให้บริษัท ออกตัว คำนำ หรือเอาทรัพย์สิน
 เป็นประกัน (คิเปนเชอร์) อย่างใด อย่างหนึ่ง จนกว่าจะได้รับเงินทุน
 ไม่น้อยกว่า ครึ่ง ที่ได้กำหนดไว้ แต่เงินที่จะ อืม มาโดย ออกตัว ทั้งหลายนี้
 ห้ามไม่ให้เกิน กว่าเงินทุน ที่ บริษัทได้รับแล้ว หรือ ที่ ผู้ถือ แชรส์ จะ ได้
 ให้ ไว้ แล้ว

ข้อ ๒๐ ห้ามไม่ให้บริษัท ลดทุน น้อย ดง กว่า กิ่ง ที่ ได้กำหนด ไว้ เดิม
 แต่ ถ้า กระ นั้น เกิด ต้อง โฆษณา ใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา ครั้ง หนึ่ง
 แต่ หนังสือพิมพ์ ใน เมือง ที่ ตั้ง ออกพิมพ์ อย่าง น้อย ๓๐ วัน แต่ ใน ระหว่าง
 นั้น ไม่ มี เจ้า หมี่ ผู้ ได้ ได้ เรียบ หนังสือ มา ออก ถัด มา ไม่ ชอม จึง จะ เป็น
 อนไซ ได้ ใน กฎหมาย

ข้อ ๒๑ ห้ามไม่ให้บริษัท ซื้อมที่ดิน หรือ ตึก เว้น โรง แด ทรัพย์สิน
 สัมบัติ ที่ เกิด ขึ้น จาก ที่ ไม่ ได้ ใน อรุณ สยาม นอก จาก เฉพาะ ที่ ต้อง การ
 สำหรับ เช ใน กิจ การ ของ บริษัท แต่ ห้าม ไม่ ให้ ซื้อมที่ดิน หรือ ตึก เว้น
 โรง ต่าง ๆ เพื่อ ประโยชน์ จะ เอา ไป เป็น ของ สำหรับ ซื่อ ชาย แดก เป็ ดื่น
 หาก ไร ใน ภายใน

เมื่อ บริษัท ซื่อ หรือ ได้ ไว้ โดย ทางใด ทาง หนึ่ง ใน ทรัพย์สิน สัมบัติ อัน เป็น
 ที่ดิน หรือ ตึก เว้น โรง หรือ สิ่ง ที่ เกิด ขึ้น ที่ ไม่ ได้ ไว้ ก่อน วัน จด ทะเบียน
 นี้ แล้ว ต้อง มี หนังสือ แจ้ง ความ ให้ กระทรวง เกษตร ราชการ ทราบ ภายใน ๓๐ วัน

ข้อ ๒๒ ในการทิ้งท้ายที่บริษัทจะต้องเขียน หรือพิมพ์ชื่อของบริษัท ๆ กรรมการ สมาชิกเอเยนต์ ลูกจ้าง แลคนใด ๆ ที่ทำการฝ่ายบริษัทนั้น จะต้องเขียน หรือพิมพ์คำคุณจำกัด หรือ ท. จ. ก. ไว้ต่อท้ายชื่อบริษัทเหมือนว่าแปดชื่อด้วย มิฉะนั้นให้ปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือ ถือว่าผู้ที่ทำผิดนั้นได้ทำการ ทำสัญญาในตัวเอง ต้องรับผิดชอบ

ข้อ ๒๓ ให้บริษัทเขียน บ้าย ชื่อ ของ บริษัท เป็น ภาษาไทย มีคำคุณจำกัดต่อท้ายไว้ที่ ประตูออฟฟิศ ของ บริษัท แลทุกแห่ง ที่ทำการ กับผู้อื่น ตัวหนังสือ หรือ บ้าย นั้น ต้องให้ อ่าน ได้ โดย ชัดเจน มิฉะนั้นให้ปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐ บาท ทุกครั้งที่ทำการ ผิด หรือ ทุกวันที่ทำการ ผิด ดังนี้

ข้อ ๒๔ ให้บริษัทนี้มีอำนาจทำการ แต่เฉพาะที่ได้พรรณามาไว้ในหนังสือ กำหนดอำนาจ ถ้าได้ทำการ เกิน อำนาจ นั้นไป ไม่ให้ ถือว่าใช้ได้ เว้น ฎหมาย มายัน เขาแก่ผู้อื่น หรือ ผู้อื่น มายัน เขาแก่ บริษัท เว้นไว้แต่การ ที่ทำไป นั้น พอ เห็น เห็น ได้ ว่า โดย ตัวเนิร การ ตาม ความประสงค์ ที่ปรากฏใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท นั้น

ข้อ ๒๕ ให้บริษัทมี บัญชี คนเข้าแชร์ หรือ สมาชิกไว้ ที่ ออฟฟิศ ที่ ได้จด ทะเบียน ถ้า จะ โอน แชร์ กัน แล้ว ให้ ลง ไว้ ใน บัญชี นั้น เป็น สำคัญ แล ต้อง บอก ให้ กระทรวง เลขตราธิการ ทราบ ทุก คราว มิฉะนั้น ไม่ให้ ถือว่า ได้ โอน กัน ถูก ต้อง ด้วย ฎหมาย

ข้อ ๒๖ เมื่อถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม แต่วันที่ ๓๐ กันยายน เสมอทุกปี บริษัทต้องทำบัญชีรายงานตามแบบที่ต่อท้ายนี้ หรือคล้ายกันที่สุด ที่สามารถจะทำได้ภายใน ๓ เดือน ยื่นต่อกระทรวงเกษตรธิการ สำหรับรักษาไว้ฉบับหนึ่ง แต่ปิดไว้ในที่คนไปมาเห็นได้ง่ายตามที่ทำการของบริษัททั้งที่ใดจุด ทะเบียนรัฐบาลแล้ว แต่ไม่ต้องจดทะเบียนแห่งละฉบับทุก ๆ ตำบล ถ้าสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทคนใด จะต้องการบัญชีรายงานนี้ บริษัทต้องยอมจ่ายให้ โดยเรียกเขาราคาไม่เกินกว่าฉบับละ ๕๐ สตางค์

ข้อ ๒๗ ห้ามไม่ให้ผู้ใดเรียกเงินจากสมาชิกหรือผู้ถือหุ้น ด้วยเหตุว่าเป็นสมาชิกหรือผู้ถือหุ้นนั้นเลย เว้นไว้แต่ผู้ถือหุ้นนั้นยังไม่ได้ส่งเงินเต็มตามแชร์ ถ้าตังนั้นแล้วให้เรียกได้แต่ส่วนที่เหลือจะต้องส่ง

ข้อ ๒๘ ให้บริษัทมีเงินเผื่อขาดเผื่อเหลือไว้ แต่ให้ถอนเอาเงินจากกำไรแต่ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ละ ๕ ของกำไรนั้นทุกครั้งที่ได้แบ่งกำไรกันมาเป็นเงินเผื่อขาดเผื่อเหลือ เก็บไว้จนเงินนี้จะเท่าหรือเกิน ๑ ใน ๔ ของทุน

ข้อ ๒๙ ให้บริษัทตั้งงบบัญชีที่กระทรวงเกษตรธิการภายใน ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่ใดจุดทะเบียน แต่ให้ส่งต่อไปทุกครั้งที่ได้แบ่ง

กำไร ถ้าไม่แบ่งกำไร ของ ส่ง งบ บัญชี อย่าง น้อย ที่ สุด ปี ๑ ครั้ง ๑ แด
งบ บัญชี นี้ คง แจง ความ ว่า แช่ว ใต้ ลง เงิน แดว เท่าไร ทรัพย์สิน ของ บริษัท
มี เท่าไร ยัง ต้อง ใช้ หนี้ เท่าไร

ข้อ ๓๐ คุ้มครอง หนังสือ แด บัญชี ทุก อย่าง แด ตัว เงิน หรือ การงาน
ของ บริษัท ที่ ดำ เนิน อยู่ รัฐ ชาติ มี อำนาจ ให้ เจ้า พนักงาน ไป ตรวจสอบ ได้
ทุก เมื่อ ถ้า ขัด ฐาน ให้ ปรับ เป็น จำนวน เงิน ๒๐๐ บาท ทุก ครั้ง หรือ
ทุก วัน ที่ มีความ ขัด ฐาน นั้น แด บรรดา ผู้ อำนวยการ หรือ ผู้ จัดการ ของ
บริษัท ทุก ๆ คน ที่ อนุญาต หรือ ยอม ให้ ขัด ฐาน เช่น นั้น ต้อง มี โทษ ปรับ
เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า ๒๐ บาท สำหรับ ทุก วัน ที่ มีความ ขัด ฐาน อยู่ เช่น นั้น

ข้อ ๓๑ ผู้ถือ แช่ว มี อำนาจ ที่ จะ ตรวจสอบ บัญชี แด งบ บัญชี ได้

ข้อ ๓๒ ถ้า สมาชิก หรือ ผู้ถือ แช่ว ของ บริษัท นั้น ลด ลง จน ไม่ ถึง ๗ คน
แด บริษัท ยัง คง ทำ การ อยู่ ต่อ ไป เกิน ๖ เดือน นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ บริษัท นั้น
มี สมาชิก นั้น น้อย กว่า ๗ คน สมาชิก ผู้ ที่ ไตร ทุเหตุ ตั้ง นั้น จะ ต้อง เป็น
ผู้ บริหาร หนี้ แทน กัน ต่าง กัน จึง ได้ มี หนี้ ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง ใน เวลา นั้น

ข้อ ๓๓ เห็นว่า บัด ภิระ ทรวง เกษ ภา ชาติ การ มี อำนาจ ที่ จะ ตรวจสอบ การ
ของ บริษัท นั้น ได้ ทุก อย่าง แด ถ้า บริษัท จะ แก่ ไข หนังสือ กำหนด อำนาจ
หรือ ขอบ คุม แดว หรือ ตก ลง จะ ออก ตัว จำนำ หรือ ให้ ทรัพย์สิน เป็น
ประกัน กัด หรือ จะ เลิก การ ของ บริษัท นั้น กัด ต้อง ได้ รับ อนุญาต

12/10/2566

ของ เสนาบดี กระทรวงเกษตรธิการ เปน ตามลักษณะที่ชกษรไว้ก่อน จึงให้
ถือว่าความที่ตกลง นั้น ใช้ ได้ตาม กฎหมาย

ข้อ ๓๔ เสนาบดี กระทรวงเกษตรธิการ มีอำนาจ ที่จะ เรียกค่า
ธรรมเนียม ในการ จด ทะเบียน หรือ ตั้ง หนังสือต่าง ๆ ตาม ประกาศ นี้
ได้ตาม แต่ เสนาบดี นั้น จะ กำหนด พอ สมควร

ข้อ ๓๕ ถ้า มี คดี ระหว่าง บริษัท กรรมการ สมาชิก ผู้ถือหุ้น หรือ
ผู้อื่น ในกัน แต่กัน ให้ คัด พิจารณา ตาม กฎหมาย แล ธรรมเนียม ของ
บริษัท ที่ ได้ ตั้ง ขึ้น สำหรับ คำ ขยาย หา ผล ประโยชน์ มีทุน เป็น จำกัด แต่ตาม
หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น เว้นไว้ แต่ ทั้งหลาย
นี้ จะ มี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประกาศ นี้

- ข้อ ๓๖ (๑) ถ้า ได้ ทรง พระกรุณา โปรด ยก คดี ประกาศ นี้ ก็ดี
- (๒) ถ้า บริษัท ตก ลง จะ เลิก การ แล ได้รับ อนุญาต เสนาบดี กระทรวง
เกษตรธิการ แล ก็ดี (๓) ถ้า บริษัท ไม่ สามารถ จะ ใช้ หนังสือ
- (๔) ถ้า สมาชิก มี น้อย คน กว่า ๗ ก็ดี ให้ จดการ เลิก บริษัท นี้ เสีย

โดย ประกาศ นี้ ให้ คน ทั้ง หลาย รู้ ว่า ตั้ง แต่ วันที่ บริษัท รถไฟ โดย ปาก
น้ำ ทุน จำกัด ได้ จด ทะเบียน ที่ กระทรวงเกษตรธิการ ตาม วิธี ที่ ได้ ขยาย
มา แล้ว บริษัท รถไฟ สาย ปากน้ำ ทุน จำกัด เป็น บุคคล ใน กฎหมาย คน ละ
พนัก จาก สมาชิก นั้น ๆ แล สามารถ ที่จะ ใช้ หนังสือ ได้ ตาม ทุน แล ทรัพย์สิน
ซึ่ง เป็น ผล ของ ทุน นั้น หรือ ที่ เรียกว่า ทุน จำกัด แต่ มี อำนาจ ที่จะ

12/10/2566

ถือทรัพย์สินสมบัติ เป็นเจ้าของ มีอำนาจที่จะรับหรือจะตั้งเสียความ
 ชอบธรรมได้ทั้งสองอย่าง แต่จะเป็นโจทก์หรือจะตั้งเป็นจำเลย
 แต่ให้คนทั้งหลายที่จะมีการเกี่ยวข้องกับบริษัทรถไฟสายปากน้ำทุนจำกัด
 นี้สังเกตว่า แต่จำว่า บริษัทนี้ อยู่ในขอบบังคับของประกาศนี้
 แต่ทำการได้เพียงที่ปรากฏในหนังสือกำหนดอำนาจ แต่ข้อบังคับที่ได้
 จดทะเบียนไว้ที่กระทรวงเกษตรวิธิการเท่านั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม วันโกสินทร์ ศก ๑๒๙
 เป็นวันที่ ๓๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

บริษัทรถไฟสายปากน้ำทุนจำกัด

รายงาน กรรมการ ครั้งที่.....

สำหรับ

เสนอต่อท่าน ผู้เช่าเช่า

ณการ ประชุมใหญ่ สามัญ

ครั้งที่.....

ซึ่งจะได้ มี นอชฟิค บริษัท.....

ณวันที่.....ที่.....เดือน.....ศก ๑.....

กรรมการ

.....นายก

.....

.....

ผู้จัดการ

.....

พนักงานผู้ตรวจ

.....

เลขานุการ

.....

พนักงาน เติร์

.....

ชำนาญ หอสมุด

ทุนจำหน่าย	บาท	สตางค์
บาท สต.		
เงินทุนหุ้นสามัญที่เตรียมเสร็จ ... แห้ว คิดรวมแล้ว		
ตีเบนเซอร์ ... ตีเบนเซอร์ ๆ ละ ... บาท / คือบ		
” ” ... ตีเบนเซอร์ ๆ ละ ... บาท / คือบ		
ดอกเบี้ยค่างเพียงฉนวน		
เงินหุ้นต่าง ๆ		
เงินหุ้นส่วนแบ่งที่ยังไม่มีผล มารับ		
เงิน เพื่อเหลือ เผื่อขาด ตามกฎหมาย		
เงินทุน ค่าใช้ ด้อย		
บัญชีกำไร แลขาดทุน ยอตกมา จากบก่อน		
กำไร คงได้ เพียงฉนวน		
รวม.....		
12/10/2566		

บริษัทรถไฟสายปากน้ำทุนจำกัด

ทรัพย์สิน	บาท	สตางค์	
บาท ต. ค.			
อนุญาต ตามบัญชีก่อน			
หักรายลดขยราคาเพียงฉนวน			
หมคกรรมสิทธิ์ ค่าที่ดิน			
ทางรถไฟตามบัญชีก่อน			
บวกในบัญชี			
.....			
หักค่าตั้งหลอด			
โรงงาน ค่าเครื่องจักรแต่ละเครื่องมีขตามบัญชีก่อน			
บวกในบัญชี			
หักค่าตั้งหลอด			
ค่าบ่อน้ำ เครื่องสูบน้ำแต่ละเครื่องจักรตามบัญชีก่อน			
บวกในบัญชี			
หักค่าตั้งหลอด			
โรงงาน ตามบัญชีก่อน			
บวกในบัญชี			
หักค่าตั้งหลอด			
เรือไฟ ตามบัญชีก่อน			
หักค่าตั้งหลอด			
.....			
.....			

12/102566

	บาท	สตางค์		บาท	สตางค์
ค่าใช้สอยการเคหะรถ ค่าเช่าเพลิง ค่าจ้างคนงาน แลอื่น ๆ อีก บาท ส.ค. ค่าบำรุง ทาง แดสดพาน ถัดเดือน แดเร็วไฟ สถานที่ แดคัก ไร่อื่น ๆ เงินเคอมแดงเงินใช้จ่าย ทักไป เงินคงเหลือยกไป บัญชีทำไร แด ซาก ทน รวม			เงิน ผลประโยชน์ ค่าโดยส่วน เงิน ผลประโยชน์ ค่าบรรทุกของ รถพิเศษตัวรถพ่วง แด รถถอ แดรถ บรรทุกเมล็ด รวม		

บาท	ต่าง	บาท	ต่าง
บาท ต.ศ. ดอกเบี้ยเคเบิ้ลเชอร์..... อนุมัติ เคมซัน..... หักออกจากบัญชีรวมรวม (อนุมัติกาเมซัน) ค่าตั้งหอด ค่าทางรถไฟ..... โรงงาน..... โรงงาน..... บ่อน้ำ..... ไร่ไฟ..... เงินคงเหลือ.....		โอนมาจากบัญชีลงทุนทำงาน..... ค่าเช่าโรงงาน..... ผลประโยชน์ค่าเช่า..... ค่าเช่าที่ดินต่าง ๆ..... ดอกเบี้ย.....	รวม..... รวม.....

หนังสือกำหนดอำนาจ

สำหรับ บริษัท รถไฟ ปากน้ำ ทุนจำกัด

(๑) บริษัทนี้มีนามว่า บริษัท รถไฟ ปากน้ำ ทุนจำกัด

(๒) ที่ทำการ ของ บริษัท   ตำบล ที่จะ จด ทะเบียน นั้น จะ ตั้ง ใน

กรุงเทพ ฯ

(๓) บริษัทนี้ ได้ ตั้ง ขึ้น สำหรับ จะ ทำการ . คือ

ก. สร้าง แล ใช้ ทางรถไฟ สายหนึ่ง ระหว่าง กรุงเทพ ฯ กับ เมือง สมุทร
ปราการ ตามความใน พระบรม ราชานุญาต พิเศษ หรือ ตัญญาให้ เจ้า
โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน แก่ กับ สม แลตั้งโปรดดอฟตัก กับ กอมมอเตอร์
อินเดรตูปต ซิส เดอร์ชัตว ตั้งวันที่ ๑๓ กันยายน รัตนโกสินทร
ศก ๑๖๕ ซึ่ง บริษัท นี้ ได้รับ โอน กรรมสิทธิ์ มาในวัน

ข. รับโอน แล ใช้ ทางรถไฟ สายอื่น ๆ เช่น เกียวกัน

ค. กระทำการ อื่น ๆ บรรดา ที่ บริษัท จะ ทำใน การ ทั้งหลาย ที่ เกี่ยว
ข้อง กับ การ ของ บริษัท ที่ กล่าว มาแล้ว เพื่อ ประโยชน์ แห่ง รถไฟ สายนี้
ให้เจริญยิ่งขึ้น

(๔) ความรับผิดชอบ ของ ผู้ ที่เป็น สมาชิกใน บริษัทนี้มีเซตร์จำกัด

(๕) เงินทุน สำหรับ บริษัทนี้ เปน จำนวนเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท
จำแนก เปน ๕,๐๐๐ แשר หรือ หุ้น ๆ หนึ่ง เปนเงิน ๑๐๐ บาท

ข้าพเจ้าผู้ที่ได้ตั้งชื่อ แด่ บกค คำบด บ้านไผ่ข้างล่างนี้ ทุกคน มีความ
พร้อมใจที่จะตั้งกันขึ้นเป็นบริษัท โดยหนังสือกำหนดอำนาจบริษัท
ฉบับนี้ แด่ข้าพเจ้าสัญญาจะเข้า ส่วนในเงินทุนสำหรับบริษัทโดย
รับเป็นหุ้น แต่ข้าพเจ้าสัญญาจะเข้าหุ้นส่วนในเงินทุนของบริษัท
โดยรับเป็นหุ้น ตามจำนวนที่เขียนไว้ตรงชื่อข้าพเจ้าข้างล่างนี้
ทุกคน

จ่านักหอสมุด

นาม	ตำบลบ้าน แต่ ดังกด	จำนวนเข่ง หรือ หีบที่รับเป็นมูลค่า
หมอเสก	เป็นหมอ	๑๓๔
มีสเตอร์ คราเมอร์	พ่อค้า	๑๖๑
พระสิทธิ์ขันธ์	กรุงเทพฯ	๑
หลวงสุนทร โภชา	ด้าม ดัน	๕๗
มีสเตอร์ คีเต็ก	คลองเตย	๗๐
หมอไรเตอร์	ทำ คียน	๑๐
มีสเตอร์ กรู๊ด	ผู้จัดการบริษัทสยาม ตะกวด	๑๐
มีสเตอร์ เกาะดอร์	ทำราชการ	๑๐

ประกาศเลิกศาลเมืองแกตง

ด้วยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ว่า ศาลเมืองแกตงในมณฑล
 จีนตมบูร์ มีความน้อย ในเวลาซึ่งส่วน การปกครอง กระทรวงมหาดไทย
 ก็ได้ยก อำเภอเมืองแกตงไปรวมขึ้นใน เมือง ระยอง แล้ว จึง ทรง พระ
 กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิก ศาลเมืองแกตง ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
 ร.ศ. ๑๒๙ แต่ตั้งแต่วันที่ ไป ถ้าจะมีคดีเกิดขึ้นใน เขตฯ เมืองแกตง
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มาฟ้องร้องกันที่ ศาล เมืองระยอง

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม วันโกธินทร์ ศก ๑๒๙

จรรยาภักดิ์

รับ พระบรมราชโองการ

ประกาศยกเงินไม่เก็บเงินอากรค่านา ศก ๑๒๙

ในเขตฯ เมือง ราชบุรี ที่ทำไม่ได้ผล

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นที่ กระทรวง
 มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตามข้อความใน มาตรา ๑๑ ข้อ ๓ แห่ง
 พระราชบัญญัติลักษณะ เก็บเงิน อากร ค่านา ศก ๑๑๙ ซึ่ง มีความว่า ถ้า
 นาทำไม่ได้ผลในห้วงหนึ่งปีทำไม่ได้ผล สมควร จะ ถก หย่อน เงินค่านา พระ

ประกาศยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่านา ศก ๑๒๘

ในเขตร์แขวงมณฑลกรุงเก่า ที่ทำไม่ได้ผล

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จดับกระทรง
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณาโปรด
เกล้า ฯ ให้ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตาม ข้อความใน มาตรา ๑๑
ข้อ ๓ แห่ง พระราชบัญญัติ ดัชนีเก็บเงิน อากร ค่านาคึก ๑๑๙ ซึ่ง
มีความว่า ถ้า นา คู้ โศ โน หิว เมืองใด ทำ ไม่ได้ผล สมควร จะ
ลดหย่อน เงิน ค่านา พระราชทาน เท่า โศ จะ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ลดหย่อน เป็น ครั้ง คราว ตาม แต่ จะ ทรง พระ ราชดำริเห็น สมควร
แต่ตามประกาศ แก้ววิ พิภค ภา ชัน เก็บเงิน ค่านาคึก ๑๒๔ ข้อ ๒ มีความ
ว่า บั โศ มี บั ทอ เหตุ ราษฎร ทำ นา ไม่ได้ผล ปี นั้น จะ ลดหย่อน ค่านา
ลง หรือ ยก เว้น ค่านา ใน ที่ นั้น พระราชทาน ตาม ควร แก่ การนั้น ได้ ทรง
ทราบฝ่าฝืนของชุดีพระบาทว่า ใน ศก ๑๒๘ เป็น ปี ที่ ฝน ตก ชุก การ
ทำ นา ใน เขตร์แขวง เมืองกรุงเก่า เมืองอ่างทอง เมืองสิงห์บุรี เมืองสระบุรี
เมืองดงพุมฤ บาง ตำบล ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ที่ ลุ่ม ราษฎรได้ เพาะ หว่าน บัก ตำ
คัน เข้า ลง ใน นา แล้ว น้ำ มาก ท่วม ต้น เข้า เสีย หาย ไป ไม่ได้ เก็บ เกี่ยว ข้อ
ขาย เป็น อาณา ประโยชน์ เป็น การ เหลือ วิ ไลย ที่ ราษฎร จะ บั ยง กัน ได้
รวม เนื้อ ที่ นา ที่ ราษฎร ทำ ไม่ได้ผล ใน เขตร์แขวง ทั้ง ๕ หัวเมือง นี้

ศก ๑๒๙

หน้า ๗๙

๒๗๔,๓๒๕ ไร่ เป็นเงิน อากร รวม ๒๒๗,๐๐๑ บาท จึง ทรง พระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยกเว้น การ เก็บ เงิน อากร ค่า นาค จำนวน ศก ๑๒๙
ใน เขต ร้อย เมือง กรุงเก่า เมือง อ่างทอง เมือง สิงห์บุรี เมือง สระบุรี เมือง
ฉะบุรี ตาม เนื้อ ที่ ๒๗๔,๓๒๕ ไร่ เงิน อากร ค่า นาค รวม ๒๒๗,๐๐๑ บาท
นี้ ให้ ศก หนึ่ง เพื่อ บำรุง การ หา เติง ชีพ ของ ราษฎร ใน ท้อง ที่ นั้น สืบ ไป ฯ

คำ ตา ว่า การ กรม ชาติ ไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๙ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

พระ ยาศ์ รัส เทพ

ราช ปลัด ทูล ถอง เซ็น แทน

ประกาศยกเด็กวิธึเก็บเงินค่านาคูโค

ในเขตร์แขวง เมือง กรุงเทพฯ เมืองอ่างทอง เมืองฉพบุรี
เป็นวิธึนาฟางตอย

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จบตีกระทรวง
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ที่นาคูโคในเขตร์แขวง เมือง กรุงเทพฯ
เมือง อ่างทอง เมือง ฉพบุรี บางตำบลพื้นที่ยังไม่เรียบรอยที่เปน ป่าพง
ยังมีอยู่มาก การทำนาในตำบลเหล่านี้ได้ผลเปน บางตำบลบางปี
ไม่ใคร่จะสมมาเสมอกัน สมควร จะ เปลี่ยน วิธึเก็บค่านา เป็น นาฟางตอย
ให้เหมาะแก่พินภูมิประเทศท้องถิ่น แต่ประโยชน์ที่ราษฎรทำได้ จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเด็กวิธึเก็บเงินค่านาคูโคในเขตร์แขวง
เมือง กรุงเทพฯ เมือง อ่างทอง เมือง ฉพบุรี ตาม บัญชีรายชื่อตำบลที่นา
ในท้ายประกาศฉบับนี้ เป็น วิธึนาฟางตอย แต่เวียกเก็บค่านาตาม ชั้น
อัตราใน บัญชีนี้ เพื่อ เปน การ บำรุง หาเลี้ยงชีพของ ชาวนา ตั้งแต่
ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

- คำกล่าวว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ ธันวาคม รตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสด็จบตีกระทรวงมหาดไทย

บัญชีรายชื่อตำบลที่นา

ในแขวงเมือง กรุงเก่า อ่างทอง ตพบที่ ซึ่งสมควร เปลี่ยนวิธีเก็บ ค่านา
เป็น นาฟางดอย

หมาย เลขที่	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา คูโคขุ่น	เปลี่ยนเป็น นาฟางดอย วิธี
๑	เมืองกรุงเก่า อำเภออุไทยน้อย	ตำบลวงน้อย ตำบลต้นขี้นก ตำบลชะแมบ ตำบลเขางาม ตำบลวังฤๅ	โท ตรี ตรี ตรี ตรี	โท ตรี ตรี ตรี ตรี
๒	อำเภอพระราชวัง	ตำบลเชียงรากน้อย	ตรี	ตรี
๓	อำเภอเสนา	ตำบลไผ่พระ ตำบลสิงหนาท ตำบลบ้านช้างใหญ่ ตำบลเชียงรากน้อย	เอก โท ตรี ตรี	เอก โท ตรี ตรี
๔	อำเภอนครใหญ่	ตำบลบ้านใหม่ พรมแดน	โท	โท

12/10/2566

หมายเหตุ	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา คูโคขันธ์	เปลี่ยนเป็น นาฟางลอย ชั้น
	<u>เมืองตพบุรี</u>			
๕	อำเภอเมือง	ตำบล โศกจะเทียม	โท	โท
๖	อำเภอด่านช้าง	ตำบลคงกลับ	โท	โท
		ตำบลตะพี	โท	โท
		ตำบลหนองเมือง	โท	โท
		ตำบลโพไซ	โท	โท
		ตำบลด้ายห้วยแก้ว	โท	โท
		ตำบลบ้านเด็กรา	โท	โท
		ตำบลโพนทอง	โท	โท
๗	อำเภอสังขละบุรี	ตำบล โศกสำโรง	ตรี	ตรี
		ตำบลจรณ	ตรี	ตรี
		ตำบลสังขละบุรี	จัตวา	จัตวา
		ตำบลหนองฉิม	จัตวา	จัตวา
	<u>เมืองอ่างทอง</u>			
๘	อำเภอโพธิ์ทอง	ตำบลเขาคิน	โท	โท
๙	อำเภอวิเศษไชยชาญ	ตำบลสามโก้	โท	โท
		ตำบลปทายณา	โท	โท
		ตำบลคอนปร	โท	โท
	อำเภอป่าโมกข์	ตำบลไผ่ค้ำ	โท	โท
	12/10/2566	ตำบลตะพุ่น	โท	โท

ประกาศยกเลิกวิธีเก็บค่านาคูโค

ในเขต แขวง เมืองสุพรรณบุรี เป็นวิธีนาฟางดอย

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ที่นาคูโคในเขต แขวง เมืองสุพรรณบุรี บางตำบลพื้นที่ยังไม่เรียบร้อย ที่เป็นป่าพงยังมีอยู่มาก การทำนาในตำบลเหล่านี้ได้ผลเป็นบางคาบบางปีไม่มีใครจะสมัครเข้ามาสมัคร จะเปลี่ยนวิธีเก็บค่านาเป็นนาฟางดอย แต่ตั้งอัตราใหม่ให้เหมาะแก่พื้นที่ประเทศของที่ แต่ประโยชน์ที่ราษฎรทำได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกวิธีเก็บค่านาคูโค ในเขต แขวง เมืองสุพรรณบุรี ตามบัญชีรายชื่อตำบลที่แนบท้ายประกาศฉบับนี้ เป็นวิธีนาฟางดอย และเรียกเก็บค่านาตามชั้นอัตราในบัญชีนี้ เพื่อเป็นการบำรุงการหาเลี้ยงชีพของชาวนาตั้งแต่ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

คำดำว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๑ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

บัญชีรายชื่อตำบลที่หน้าคู โคนเมืองสุพรรณบุรี
ซึ่ง สมควร เปลี่ยนชื่อ ตำบล เป็น นาปางดง

หมายเลขเขต	เมือง แด อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหน้าคูโซน	เปลี่ยนเป็นนาปางดงโซน
๑	เมืองสุพรรณบุรี อำเภอเมืองปดงน้ำ	ตำบลบางแม่หม้าย ตำบลกระเชรา ตำบลกรวดเพลิง ตำบลดำดี ตำบลไถ่ของดิน ตำบลหนองขาอย่าง ตำบลจระเข้ใหญ่ ตำบลทับน้ำ ตำบลตะแกแยงหม ตำบลมะขามต้ม ตำบลวัดโบก	โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท โท	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี
๒	อำเภอสองพี่น้อง 12/10/2566	ตำบลหัวโพ ตำบลศรีสำราญ	โท โท	ตรี ตรี

หมายเลขที่	เมือง แด้อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็น นาโคกชื้น	เปลี่ยนเป็น นาฟางดอย ชัน
๒	เมืองสุพรรณบุรี อำเภอสองพี่น้อง	ตำบลหวางดอย ตำบลทองคอก	โท โท	ตรี ตรี
๓	อำเภอจรเข้สามพัน	ตำบลบ้านไช้	โท	จตุร
๔	อำเภอหนองบัว	ตำบลโป่งแดง	เอก	เอก

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เปลี่ยนนาม บริษัท บางกอก ซี. ดี. แบล็ก
เป็น บริษัท แบล็กจิ้นสยาม ทูน่าจำกัด

ด้วยตาม ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษ แก่ บริษัท บางกอก ซี. ดี. แบล็ก ทูน่าจำกัด ตั้งวันที่ ๒๑ สิงหาคม ศก ๑๒๙ อันมีข้อความว่า ให้ผู้ ที่ ก่อตั้ง นาม มา แล้ว มีอำนาจตั้ง กั้น ขึ้น เป็น บริษัท มีนามว่า บริษัท บางกอก ซี. ดี. แบล็ก ทูน่าจำกัด นั้น

บัดนี้ บริษัท บางกอก ซี. ดี. แบล็ก ทูน่าจำกัด ยื่น หนังสือ ต่อ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ศก ๑๒๙ บริษัท ได้ มีการ ประชุมใหญ่พิเศษ แต่ได้ตกลง กันว่า ให้ บริษัท บางกอก ซี. ดี. แบล็ก ทูน่าจำกัด รับผิดชอบ รวบรวม กิจ ชุระ การ งาน ทั้งปวง ของ บริษัท แบล็กจิ้น สยาม เข้า รวม เป็น บริษัท เดียว กันแล้ว ขอ อนุญาต เปลี่ยน นาม ใหม่ ว่า บริษัท แบล็กจิ้น สยาม ทูน่าจำกัด ต่อไป กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ได้นำ ความ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทรง ทราบ ฝ่าละอองธุลีพระบาท แล้ว ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ บริษัท บางกอก ซี. ดี. แบล็ก ทูน่าจำกัด เปลี่ยน นาม ว่า บริษัท แบล็กจิ้น สยาม ทูน่าจำกัด ตั้ง แต่ บัดนี้ เป็นต้นไป ข้อความ อย่างอื่น คง ให้ เป็น ไป ตาม ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษ ตั้งวันที่ ๒๑ สิงหาคม ศก ๑๒๙ นั้น ทุก ประการ ฯ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

(ลงนาม) วงษาอนุประพัทธ์

เลขาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศเพิ่มเติมตั้งข้าหลวงท้องถิ่น
จัดที่ดินสร้างทางรถไฟหลวงสายใต้

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครสวรรค์วรพตย์ เสด็จมาตั้งกระทรวงโยธา
ธิการ ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความใน ประกาศ พระราชทาน
พระบรมราชานุญาต ตั้งข้าหลวงโยธาแต่ข้าหลวงท้องถิ่นจัดที่ดินสร้าง
ทางรถไฟหลวงสายใต้ ตั้งวันที่ ๔ พฤศจิกายน วันโกธินทรศก ๑๒๘๘
ว่า ในแขวงเมืองนครศรีธรรมราชให้พระวิไลพงษ์บริพัตร ดิศอนเอนยเนี้ย
ที่ประจำอยู่ในแขวงนั้นเป็นข้าหลวงโยธา ส่วนข้าหลวงท้องถิ่นให้นาย
อังกะเกดที่ประจำทำการอยู่ในตำบล เป็นข้าหลวงทำการตามท้องที่แขวง
อำเภอ นั้น ๆ มีข้อความแจ้งอยู่แล้ว

แต่ในท้องที่อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช กับอำเภอ ฉวาง แขวงเมือง
นครศรีธรรมราช ๓ อำเภอนี้ ยังหาได้จัดให้มีข้าหลวงท้องถิ่นซึ่งจะทำการ
จัดที่ดินสร้างทางรถไฟกับข้าหลวงโยธาด้วยไม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้ง
หม่อมเจ้าประสมประสงค์นายอำเภอเมือง นครศรีธรรมราช เป็นข้าหลวง
ท้องถิ่นอำเภอเมือง นครศรีธรรมราช ให้นายเต่า นายอำเภอฉวาง
เป็นข้าหลวงท้องถิ่นอำเภอฉวาง ทำการจัดที่ดินสร้างทางรถไฟ
กับพระวิไลพงษ์บริพัตร ดิศอนเอนยเนี้ย ข้าหลวงโยธาในท้องที่นั้น ๆ ความ
12/10/2566
ความในประกาศจัดที่ดินสร้างทางรถไฟหลวงสายใต้ ตั้งวันที่ ๑

สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๘ ให้เจ้าของที่ดินซึ่งถูกทางรถไฟ
ว่ากล่าวในเรื่องที่ดินด้วยข้าหลวงผู้ซึ่งทำการชื้อในแขวงตำบลเหล่านั้น
สืบไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๒ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๘
(ลงพระนาม) นเรศวรฤทธิ์
เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประกาศแก้ไข

พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร

รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๔

มาตรา ๑๓-๑๔

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศ ทราบทั่วกันว่า
ตามความใน พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๔
หมวดที่ ๔ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิก บุคคลบางจำพวก
ไม่ต้อง มีหน้าที่ รับราชการ ทหาร ตาม ลักษณะที่ ยกเว้น นั้น ข้อความใน
๒ มาตรานี้ ยัง ขาด เหลือ บก พร้อง ช้อย จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ยกเลิกความใน มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ ที่มีอยู่เดิม นั้น เสีย เปลี่ยน
ความใน มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ ขึ้นใหม่ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑๓ บุคคลบางจำพวกซึ่งแจ้งอยู่ในข้อต่อไปนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นการเกณฑ์ทหาร ตามลักษณะเหตุซึ่งไม่ต้องมีหน้าที่รับราชการทหาร ตามพระราชบัญญัตินี้ คือ

๑ พระภิกษุ แสจ้งมณเฑียรธรรม ที่บวชในพระพุทธศาสนาทั้งนิกายไทยจีนแต้ญวน กับนักบวชในศาสนาอื่นผู้ซึ่งติดประจำทำการในกิจศาสนาอื่น ซึ่งเดิมาแต่กระทรวงนครบาล หรือข้าหลวงเทศาภิบาลให้ใบสำคัญว่าเป็นนักบวช ยกเว้นตลอดเวลาบวช

๒ นักเรียนซึ่งรัฐบาลได้กำหนดว่า เรียนวิชาชั้นอุดมศึกษา ยกเว้นตลอดเวลาที่เรียน อยู่ในอายุ ๓๐ ปี

๓ ครูแดงแพทย์เซตยศักดิ์ ยกเว้นตามลักษณะที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นตามกฎเดิมาแต่ที่จะได้ตั้งไว้ใน

๔ ผู้ที่ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเป็นมรรคนายก หรือผู้ที่รับประทวนตราตั้งของกระทรวงธรรมการ ให้เป็นมรรคนายกกิตยกเว้นตลอดเวลาที่มีตำแหน่งหน้าที่กระทำการเป็นมรรคนายกอยู่นั้น

๕ ข้าราชการที่มีตำแหน่งได้รับพระราชทานเงินเดือนตั้งแต่ ๒๐ บาทขึ้นไป ยกเว้นตลอดเวลามีตำแหน่งที่ได้รับพระราชทานเงินเดือนอยู่นั้น

๖ เจ้านที่ปกครองท้องที่ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ยกเว้นตลอดเวลาที่ มีตำแหน่งรับราชการอยู่นั้น

๗ นาย ความ ยกเว้น ตาม ลักษณะ ที่ได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้น ตาม กฎเดินามติที่ จะได ตง ฉน ใ

๘ บุคร ที่ จำ เเน ต้อง ปฏิบัต บิดา มารดา ผู้ทุพพลภาพ เพราะไม่มี ผู้อื่น ปฏิบัต ปกครอง รักษา ยกเว้น ตลอด เวลา ที่ ต้อง ปฏิบัต บิดามารดา แต่ ถ้า มี บุคร ที่ จะ ต้อง รับ ราชการ หลาย คน ด้วย กัน ให้ บิดามารดา ผู้ ทุพพลภาพ นั้น เลือ ก บุคร ใ ปฏิบัต ได้ คน หนึ่ง

๙ บิดา ที่ ต้อง เลี้ยง บุคร อื่น เปน กำพร้า ซึ่ง เด็ด กำพร้า นั้น ยังไม่ ดำมารด จะ เลี้ยง ตัว เอง ได้ ยกเว้น ตลอด เวลา ที่ จำ เเน ต้อง เลี้ยง บุคร ถ้า บุคร กำพร้า นั้น เปน ชาย ยกเว้น บิดา ให้ จน บุคร อายุ ๑๕ ปี ถ้า เปน หญิง ยกเว้น บิดา ให้ จน บุคร อายุ ๒๑ ปี แต่ ถ้า บิดา ซึ่ง จะ ต้อง ยกเว้น นี้ ไม่ ได้ มี กิจ จำ เเน ที่ ต้อง เลี้ยง บุคร ด้วย ประการ ใด คือ มี ผู้ อื่น ปกครอง อยู่ แล้ว เปน คน ก็ ไม่ ต้อง ยกเว้น ให้

๑๐ ผู้ ที่ คิด กิจการ ค้าขาย เพราะ ปลูก มาก ซึ่ง ได้ กระทำ โดย กำดัง ทรัพย์สิน ของ ตน เอง แด ทำ ด้วย กำดัง เรง ของ ตน เอง อัน ปรากฏ ด้วย ได้ เสือ ภาษี อากร ตาม ซึ่ง จะ ได้ กำหนด อัตรา โดย ได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ให้ ทราบ ว่า ใน เมือง มณฑล ใด เปน อัตรา เท่า ใด นั้น ยกเว้น ตลอด เวลา ที่ ได้ คิด กิจการ ซึ่ง เสือ ภาษี อากร อยู่ ไม่ ต่ำ กว่า กำหนด อัตรา ที่ ได้ ประกาศ ไว้

12/10/2566

๑๑ การค้าขายซึ่งลงทุนทำด้วยกันหลายคน ให้นำในพระราชบัญญัตินั้นว่าเป็นบริษัท ยกเว้นจำนวนคนซึ่งทำการอยู่ในบริษัทนั้นตามส่วนที่เป็นบริษัทใหญ่แต่เล็ก ตามจำนวนเงินที่ได้เสียภาษีอากรซึ่งจะได้กำหนดอัตราเงิน อัตราคน ยกเว้น โดยได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

๑๒ คนบวญแจบึงทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้นั้น ยกเว้นตลอดเวลาที่ยังทุพพลภาพ

๑๓ คนพิการอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ทีเดียว ยกเว้นตลอดชีวิต

๑๔ คนที่คงราชทินนํที่อยู่ในที่คุมขัง ยกเว้นตลอดเวลาที่คงคุมขัง

๑๕ คนต่างชาติที่เกิดนอกพระราชอาณาเขต ยกเว้น

๑๖ คนบ้า คนดอย คือจำพวกคนที่อยู่ป่าอยู่บนเขาบนดอยซึ่งกระทรวงมหาดไทยแต่กระทรวงกระตําใหม่ เห็นว่าควรยกเว้นโดยไม่สามารถจะเข้ารับราชการทหารได้ ยกเว้นตามที่ได้ตกลงกันนั้น

มาตรา ๑๔ คนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นชาติหรือยกเว้นชั่วคราวเป็นพิเศษด้วยประการใด ๆ ยกเว้นตลอดเวลาตามพระราชประสงค์

ประกาศไว้ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศึก ๑๒๙

12/10/2566

เป็นวันที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ

ยก กรมพระดี ทรง รวม เข้า อยู่ใน กระทรวงวัง

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นแก่เกล้า ๆ ดังนี้ว่า ข้าราชการใน กรม
 พระตำรวจ อัน เปน ข้าราชการ ประจำใน พระราชสำนัก อยู่ใน ที่นั้น
 ในเวลา นี้ ยัง แยก อยู่ แยก หั้น กระจาย ๆ มิได้ ซึ่ง ต่อ กระทรวงใด กระทรวง
 หั้น คง ถือ กัน อยู่ว่า เปน กรม ที่ เหนือ ต่อ พระเจ้าแผ่นดิน เสมอ มา
 ทรง พระราชดำริเห็นว่า ใน สมัย นี้ พระราชกรณียกิจใหญ่ น้อย อัน เปน
 นานี้ พระเจ้าแผ่นดิน จะ ทรง พระราชดำริ หั้น ทั้ง ยัง ช่น เปน อัน มาก จะ
 ทรง บังคับ บัญชาการใน กรม พระตำรวจ ให้ เรียบร้อย ต่อดไปไม่สะดวก
 เพื่อ จะ ทรง ผ่อน พระราชกิจวัด อัน นี้ ให้ บาง บาง ดั่ง จึง ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ๆ ให้ ยก กรมพระดี ทรง รวม เข้า อยู่ใน กระทรวงวัง แต่ จะ ได้
 ทรง ตั้ง ข้าราชการใน กรม พระตำรวจ ช่น เจงวาง ให้ เปน สมุหพระตำรวจ
 นายหั้น เที่ยบ ช่น สมุหราชองครักษ์ ดำหรับ ตู แด รับ ผิด ชอบ ต่อ
 ราชการใน นานี้ กรมพระดี ทรง ให้ สมุหพระดี ทรง พัง บังคับ บัญชา
 เสนาบดี กระทรวงวัง ซึ่ง เปน ผู้รับ พระบรมราชโองการ บังคับ บัญชา
 ราชการ แทน พระองค์ ตั้ง แต่ บัด นี้ สืบไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙
 12/10/2566
 เป็น วันที่ ๕๗ ใน รัชกาล บัณฑิตนี้

ประกาศยกเลิกการใช้สายโยงยศ
สำหรับตำแหน่ง จอมพลเรือ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ตาม พระราชกำหนด
เครื่องแต่งตัวทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔ มาตรา ๑๑ ว่าด้วยสายโยงยศ
ประจำตำแหน่ง คือ สายโยงยศโยงจากบ่าขวาตลอดใต้แขน ๑ สาย แด
โยงจากบ่าขวาคงตั้งในสายที่กต่างแล้ว ไปโยงกับตุ้มเสื้ออีก ๑ สาย
เป็นเครื่องหมายจอมพลนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า จอมพลเรือเป็น
ยศทหารส่วนหนึ่ง หากใช้ตำแหน่งไม่ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ยกเลิกความข้อ ๑ ใน มาตรา ๑๑ แห่ง พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัว
ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔ นั้นเสีย ตั้งแต่วันที่ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๙ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙
เป็นวันที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ

ว่าด้วย วันที่ ข้าราชการใน พระราชสำนัก จะ ถวายคำนับ

เสนาบดีกระทรวงวัง รับ พระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า
12/10/2566
ให้ ถวายคำนับ ของ ข้าราชการ ประจำใน พระราชสำนัก ที่ เชียยกมือขวา

อย่าง ศก ๑๒๙ นี้ อีก แล้ว   นำวินิจฉัยว่า ราษฎร บาง หมู่ ตำบล ที่ ทำนา
 ไม่ได้ เข้า พอดี จะ พา กัน ออ เข้า   แต่ ได้ ทรง ทราบ ผิด ของ ชู้ พระบาท ว่า
 เวลา นี้ เขา เก่า ใน พน เมือง ยังมี พอดี อาศัย รวย ซื่อ ซาย แลก เบี่ยน กัน ได้ อยู่
 บ้าง   แต่ ถ้า ราษฎร ที่มี เขา อยู่ จำหน่าย ไป เสีย ค่าง เมือง หมด แล้ว
 ราษฎร ใน ที่ กน ดาร เข้า จะ หา ซื่อ เขา ใน พน เมือง ไม่ได้   ก็ จะ ได้รับความ
 อุดอยาก เตื่อ ทรอัน   จึง มี พระราช ประสงค์ ที่ จะ ทรง บัง เกิน ความ กน ดาร
 เตื่อ ทรอัน ของ อาณา ประชา ราษฎร ใน จัหวัด ทั้ง ๒ นั้น   จึง ทรง พระ
 กรุณา โปรดเกล้า ฯ   ให้ ประกาศ ห้าม มิ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด จำหน่าย เขา ใน
 จัหวัด สุรินทร์ แต่ จัหวัด ชุขันธ์ ให้ มณฑล อีสาน   ออก ไป ค่าง เมือง
 ตั้ง แต่ วันที่ ได้ ประกาศ นี้ เป็นต้น ไป

ประกาศ มา แต่ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม   รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

ประกาศ

ยกพระอรรณฆ์ขอ   เป็น พระเจ้าอรรณฆ์ขอ

มี พระบรมราช โองการ   ใน พระบาท สัมเด็จ พระปรเมนทรมหาอชิราวุธ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว   ดำรัส เห็น อเกล้า ฯ   ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทัง กัน ว่า
 ทรง พระราชดำริ ที่ ว่า พระโอรส ธิดา   ใน สัมเด็จ พระเจ้าน้องยาเธอ   ซึ่ง
 มารดา เป็น พระองค์ เจ้า แด หม่อมเจ้า ที่ มี อยู่ใน เวลา นี้   สัมควร จะ มี
 พระยศ สูง กว่า พระอรรณฆ์ขอ   จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ   ให้ ยก

พระวรวงษ์ฯขอ พระองค์เจ้าจุมภฏพระษัตรีพิตร ในสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ
 เจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์วรพินิต กับทั้ง หม่อมเจ้าที่ร่วมครภอันมีอยู่
 แต่จะมีต่อไป แต่พระโอรสในสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุน
 ดนบุรีราเมศวร์ ที่ประสูติใหม่แต่ที่จะมีร่วมครภต่อไป ให้มีค่าน้ำ
 พระนามว่า พระเจ้าวรวงษ์ฯขอ ให้ทรงศักดินา ๔๐๐๐ มีกรมทรง
 ศักดินา ๑๑๐๐๐ มีบุตร มีบรรดาศักดิ์เป็น หม่อมเจ้า ฯ

ประกาศมาณวันที่ ๖ มกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

พระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวข้าราชการฝ่ายพลเรือน

ในพระราชสำนัก

รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร มหาอรรควิบูลย์ พระมวงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า เครื่องแต่งตัวสำหรับ
 ยศแต่เครื่องหมาย ตีตบช้น ยศ ข้าราชการในพระราชฐานเก่าใหม่
 ทุกหมู่ทุกกรม ยังแตกต่างกัน อยู่เป็นที่เขาเจายาล มีเรียบร้อยเพน
 ระเบียบเดียวกันได้ แม้เมื่อในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว พระบรมชนกมหาจักรีราช ก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้แก้ไข
 เบ็ดเตล็ด แต่งอยู่แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเครื่อง

12/10/2566

แต่งตั้งสำหรับยศให้เป็นระเบียบแบบอย่างประจักษ์ด้วยกัน
ขึ้นเป็นพระราชกำหนดใหม่ ดังนี้

รวบรวม

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่ง
ตัวข้าราชการในพระราชสำนักนี้ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกำหนดบทใดข้อใด ซึ่งขัดขวางต่อพระราช
กำหนดนี้ ให้ยกบทนั้น ๆ เสีย ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชกำหนดนี้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัว

มาตรา ๔ เครื่องแต่งตัวมหาดเล็ก ขาม

ข้อ ๑ มีเสื้อขาว มีกรมเงินตรา มงกุฎ ๕ เ็นต์ มีแผ่นกำมะหยี่
กว้าง ๔ เซนติเมตรครึ่ง ยาวไม่เกิน กว้าง ห่อคอเสื้อถึง ตะเข็บเสื้อ
กลางบ่า ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมรี ปลายเหลี่ยม หุ้มกำมะหยี่สีน้ำเงิน สำหรับ
คอดที่คอเสื้อ

ข้อ ๒ มีผ้านุ่งใหม่ดีห้าเงิน

ข้อ ๓ มีถุงเท้าดีขาว หรือดำ มีรองเท้าดีขาว ดำ หรือ หน้าคาด

มาตรา ๕ เครื่องแต่งตัวสำหรับตัวยาม ให้ใช้เหมือนมหาดเล็กยาม แต่ที่แผ่นกำมะหยี่ติดคอ มีดวงเงินกลมติดที่คอ

มาตรา ๖ เครื่องแต่งตัวนักเรียนมหาดเล็ก แต่มหาดเล็กนักเรียน

ข้อ ๑ มีหมวกเก็บทรง หม้อ ตาดห้าเงิน กระบัง หน้าหนังดำ

มีสายรัดคาง หนังดำ แต่มีตราชิวาอูกับมงกุฎติดที่หน้าหมวก

ข้อ ๒ มีเสื้อผ้าขาวรูปแบบราชการ มีตุ้มเงินตรามงกุฎ

มีแผ่นกำมะหยี่สำหรับติดคอเสื้อ ตั้ง กว้าง แฉกใน มาตรา ๔ ข้อ ๑

แต่มีแถบเงินกว้าง ๑ เซนติเมตร พาด กว้าง แผ่นกำมะหยี่

ข้อ ๓ มีผ้านุ่งใหม่ดีห้าเงิน

ข้อ ๔ มีกางเกง ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง กางเกงขาดีนผ้าดีห้าเงิน

อย่างที่สอง กางเกง ขาวยาวสักหลาดดีห้าเงิน มีแถบสีขาวกว้าง ๑ เซนติเมตรติดที่ขา กางเกง

ข้อ ๕ มีถุงเท้า รองเท้าดี กว้าง แฉกใน มาตรา ๔ ข้อ ๓

นักเรียน มหาดเล็ก แต่ มหาดเล็กนักเรียน จะแต่งตัวได้เช่น ตาม พระราชกำหนดนี้ หรือจะตัดจาก พระราชกำหนดนี้ เพียงใดในเวลาใด

12/10/2566

แต่ตัวจางวาง มหาดเล็ก ผู้บังคับบัญชา จะเห็นสมควร

มาตรา ๗ เครื่องแต่งตัวข้าราชการ ชั้นที่ ๓

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง หมวกขนสัตว์ ใบพับ (คอกเชค) ขดใบขนนกดำ ดึงแพรจับเป็นตอกไม้ตามสีหมายกรม แต่งเครื่องดินทอง ถ้าเป็นข้าราชการในกรมมหาดเล็ก ใช้เครื่องเงินแทนทอง อย่างที่สอง หมวกเก็บทรงหม้อตาดสีดำ กระบังหน้าหนึ่งดำ มีสายรัดกางเกงของกว้าง ๑ เซนติเมตร มีตราฉิวราชกับ มงกุฎของติดที่หน้า ถ้าเป็นข้าราชการในกรมมหาดเล็ก หมวกสีน้ำเงิน ใช้เครื่องเงินแทนทอง

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง มีเสื้อสักหลาดสีดำ รูปเสื้อแต่งเวลาย่น อย่างที่สองในราชการ คอแคบ ข้อมือกำมะหยี่ (ดีตามหมายกรม) ปักดินทองตลอดตามแบบ ถ้าเป็นข้าราชการในกรมมหาดเล็ก เสื้อเป็นสักหลาดสีน้ำเงิน เครื่องเงิน อย่างที่สอง มีเสื้อผ้าขาวรูปแบบราชการ มีคูดุมรางมุก มีแผ่นกำมะหยี่สำหรับติดคอเสื้อ ดึงกต่างแฉกไม่ว่าตรา ๔ ข้อ ๑ แต่มีแถบของกว้าง ๑ เซนติเมตร ขดใบขนนกดำ ถ้ากรมมหาดเล็กใช้แถบเงิน

ข้อ ๓ มีผ้าถุงใหม่สีน้ำเงิน

ข้อ ๔ มีกางเกง ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง กางเกงสักหลาดสีขาว ขาด้านปกเข้า ปดชายขาคีมเข็มทองติด ถ้ากรมมหาดเล็กใช้เข็มเงิน อย่างที่สอง กางเกงผ้าขาวสักหลาดดำ แถบของกว้าง ๑ เซนติเมตร ถ้าข้าราชการในกรมมหาดเล็กใช้สักหลาดสีน้ำเงิน แถบเงิน

ข้อ ๕ มีธงเท้า ๒ อย่าง คือขาว อย่างหนึ่ง ดำ อย่างหนึ่ง

ข้อ ๖ มีธงเท้า ๓ อย่าง อย่างที่หนึ่ง รองเท้าหนังดำ มีรูป
อย่างราชการ (คือธง) มีเข็มทอง ถ้าข้าราชการในกรม มหาดเล็ก
ใช้เข็มเงิน อย่างที่สอง รองเท้าหนังดำเกดขยง อย่างที่สาม รองเท้า
สีขาว ดำ หรือสีน้ำตาล

หนึ่งในเวลาเมื่อใช้ธงเท้าดำของใช้รองเท้าสีดำ แต่ถ้ามืดสวม
รองเท้าสีขาว จะสวมรองเท้าสีขาว ดำ หรือสีน้ำตาลก็ได้

มาตรา ๘ เครื่องแต่งตัว ข้าราชการ ยศชั้นที่ ๒

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง เช่นที่ ก้าวแดง ใน มาตรา ๗ ข้อ ๑

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๒ อย่าง เช่น ก้าวแดง ใน มาตรา ๗ ข้อ ๒
แต่อย่าง ที่หนึ่ง เพิ่มปักที่หน้าอก ตามแบบ อย่างที่สอง มีเพิ่มแถบทอง
หรือเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร พาด ถัดจาก แฉก ก่ามเหยียด สำหรับติดคอเสื้อ

ข้อ ๓ มีผ้าถุงใหม่สีน้ำเงิน

ข้อ ๔ มีกางเกง ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง อย่าง เช่นที่ ได้ก้าวด
มาแดง ใน มาตรา ๗ ข้อ ๔ แต่อย่างที่สอง ใช้แถบทอง หรือเงิน
กว้าง ๔ เซนติเมตร

ข้อ ๕ มีธงเท้า ๒ อย่าง เช่นได้ก้าวด มาแดง ใน มาตรา ๗

ข้อ ๕

ข้อ ๖ มีรองเท้า ๓ อย่าง เช่นได้กล่าวมาแล้วในมาตรา ๗

ข้อ ๖

มาตรา ๙ เครื่องแต่งตัว ข้าราชการ ชั้นที่ ๑

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง อย่างเช่นได้กล่าวมาแล้วในมาตรา ๗ ข้อ ๑ แต่อย่าง ที่หนึ่ง ใช้ ขดใบขนนกขาว

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๒ อย่าง เช่นได้กล่าวมาแล้วในมาตรา ๗ ข้อ ๒ แต่อย่าง ที่หนึ่ง เพิ่ม ปักลาย คด, นาคด, ข้อมุก, เสื้อตามแบบ อย่างที่ ต้อง ใช้แผ่นกำมะหยี่ ด้านรับติดคอเสื้อ ปักความตายแบบ

ข้อ ๓ มีกางเกงใหม่สีน้ำเงิน

ข้อ ๔ มีกางเกง ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง อย่างเช่นได้กล่าวมาแล้ว ในมาตรา ๗ ข้อ ๔ แต่อย่าง ที่สอง ใช้แถบทอง หรือเงิน กว้าง ๕ เซนติเมตร

ข้อ ๕ มีถุงเท้า ๒ อย่าง เช่นได้กล่าวมาแล้วในมาตรา ๗

ข้อ ๕

ข้อ ๖ มีรองเท้า ๓ อย่าง เช่นได้กล่าวมาแล้วในมาตรา ๗

ข้อ ๖

มาตรา ๑๐ ข้าราชการ ชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ มีกระเป๋ อย่างพดเรือ้น ผักหนึ่งตัวหรือเครื่องของ ภาชนะทอง ถ้าข้าราชการใน กรมมหาดเล็กใช้ เครื่องเงิน

มาตรา ๑๑ ข้าราชการในพระราชฐาน ทรงอยากจะใช้เสื้อคลุม
 กั้นหนาว ดัดหลอดดีด้า คอพับ ที่คอ หมายดีตามกรม
 ชั้นที่ ๑ มีชั้นในแพร ดีตามกรม ถ้าเป็น ข้าราชการในกรม
 มหาเด็ก เสื้อคลุม นน ให้ ใช้ ดัดหลอด อ่อน คอ ดั้นเงิน ชั้นในแพร
 ดั้นเงิน เสื้อคลุม กั้นหนาว ขยวง นี้ ไม่มีเครื่อง หมายชั้น ยศ

อนึ่ง เครื่อง แต่งตัว อย่างอื่น ซึ่ง ไม่เป็น หลัก สำคัญ เช่น เสื้อ สำหรับ
 ใช้ตาม เสด็จพระราชดำเนิร หิวเมื่อง เสื้อ ดัดหลอด สำหรับใช้ ในฤดูหนาว
 หมวก กั้นแดด หรือเครื่อง ที่ ประกอบเครื่อง แต่งตัว เพื่อ ความ เรียบร้อย
 แต่เพื่อ สดวกใน การ บาง อย่าง แต่ บาง เวลา ซึ่ง ไม่ ได้ กล่าวใน พระราช
 กำหนด นี้ โดยเฉพาะ นั้น ให้ได้ นานต์ กระจรงวิ เป็น ผู้รับ พระบรม
 ราชโองการ กำหนด แก่ ให้ ใช้ ได้ตาม ลมควร

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่อง หมาย ข้าราชการใน พระราชสำนัก

มาตรา ๑๒ ข้าราชการ ต่างกรมต่าง พนง ให้ มีดี เป็นเครื่อง หมาย
 ให้ แปรตกัน ที่ คอ กับ ข้อมือ เสื้อ เคมียศ ดัดหลอด กับ ที่ แผ่น กำมะหยี่
 คัดคอ เสื้อ ชาว ข้าราชการ กรมใด พนงใด จะ ควร หมายดีใด
 ก็ แต่ แต่ จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ได้ นานต์ กระจรงวิ รับ พระ
 บรมราชโองการ ออก ขอบังคับ กำหนด เป็น ครั้ง คราว

มาตรา ๑๓ ข้าราชการ ยศ ชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ให้มีตาราทอง
ติดที่คอ มือ เสื้อ เค็ม ยศ ตึก หลาด แต่ที่ แผ่น กำมะหยี่ ติด คอเสื้อ ขาว ดังนี้

ชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ เขก ๓ ดวง

ชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ โท ๒ ดวง

ชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ครี ๑ ดวง

ถ้าเป็น ข้าราชการใน กรมมหาดเล็กให้ ใช้ตาราเป็นเงิน แต่
มหาดเล็ก ผักหัดไม่ให้ ใช้ตาราเครื่อง หมายถึง คิดจนกว่าจะได้เข้า ประจำ
ตำแหน่ง มหาด เล็กพิเศษ

มาตรา ๑๔ ข้าราชการ ที่ ประจำ อยู่ในตำแหน่ง ราชการใน พระราช
สำนักนี้ ให้ ใช้เครื่องหมาย คือ อักษร พระบรมนามาภิไธยย่อ จ.ป.ร.
มี พระมหาพิไชย มงกุฎ ทอง ติดที่คอเสื้อ เค็ม ยศ ตึก หลาด แต่ที่ แผ่น
กำมะหยี่ ติดคอเสื้อ ขาว ทั้ง ทิม ยศ ชั้น เขก โท แดครี ถ้าเป็น ข้าราชการ
ในกรม มหาดเล็กให้ ใช้เครื่องหมายนี้ เป็นเงิน

อนึ่ง มหาดเล็ก ผักหัด แต่ มหาดเล็ก นักรเวียน ตำรวจวัด ยาม มหาดเล็ก
ก็ให้ ใช้ ติดเครื่อง หมาย อันนี้ด้วย

ข้าราชการใน พระราชสำนักนี้ ดมเด็จพระบรมราชาชนนี พระพันปี หดวง
ให้ ใช้อักษร พระนามย่อ ส.ผ. มี มงกุฎ

ข้าราชการ ที่มีได้ประจำ อยู่ในตำแหน่ง ใน พระราช สำนักนี้ จะใช้เครื่อง

12/10/2564

หมาย เช่น กล่าวไว้ใน มาตรา ๑๔ นี้ไม่ได้ นอกจากนี้ที่จะได้รับพระราชทาน พระบรม ราชานุญาตเป็น พิเศษ

มาตรา ๑๕ ข้าราชการ กรมวัง แดมหาดเล็ก ตั้งแต่ชั้น ๒ ขึ้นไป ให้ มี เครื่อง หมาย ตำแหน่ง ยศ เป็น รูป ฎีกา ของ หรือ เงิน ตีบน แพร แดบ สาย สพาย เครื่องราชอิสริยาภรณ์ จักร กับบรมราชวงษ์ ผูกเป็น รูป เงื่อน กระตบ ตีติด ที่ หลัง เสื้อ ยศ เบื้องขวา ใต้เอว

ถ้าเป็น ข้าราชการ ใน พระราชสำนักนี้ ตม. เสด็จ พระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง ใช้ ฎีกา ของ หรือ เงิน ตีบน แพร แดบ สาย สพาย เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ปฐม จตุจอมเกล้า

มาตรา ๑๖ ผู้ที่มี ตำแหน่ง นำที่ ราชการ พิเศษ เช่นที่ กล่าวใน หมวดที่ ๔ นี้ ให้ ใช้ คิด เครื่อง หมาย ยศ แด เครื่อง หมาย ประจำ ราชการ ตามที่ กำหนดไว้ ใน หมวดนี้

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัว ข้าราชการ ตำแหน่งพิเศษต่าง ๆ

มาตรา ๑๗ เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ ใน กรมพระตำรวจ

ข้อ ๑ มี หมวด ทรง ประกาศ กำมะหยี่ดำ เครื่อง ทอง

ข้อ ๒ มี เสื้อ ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ เสื้อ สีก หลาด สีน้ำเงิน ขอบรูป ทิว นิกคเต็ง คอ แด ข้อมือ สีก หลาด สีบานเย็น ที่ คอ มี แดบ ทอง ขดป

อย่าง ที่ ๒ เสื้อ ผาขาว รูป อย่าง ราชการ

ศก ๑๒๙

พ ๑๐๕

ข้อ ๕ ผลิตอย่างให้ คิดว่า แผ่นผ้า รูปอย่างเดียวกับ แผ่นกำมะหยี่
ที่ติดคอเสื้อ ข้าราชการ ในพระราชสำนักนี้ แต่ให้ ใช้กว้าง ๕ เซนติเมตร
มีเครื่องหมาย แต่หมาย ตำแหน่ง ประจำการ ติดที่บ่า อย่าง เช่น ที่
ติดแผ่น กำมะหยี่ สำหรับติด คอเสื้อ ถ้าเป็นตำรวจ นำให้ คิดว่าตรง ตาม
ตะเข็บบ่าเสื้อ ถ้าเป็นตำรวจ หลังให้ คิดว่า ขวาง ตะเข็บบ่าเสื้อ

ข้อ ๓ มีผืน ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ ผืนใหม่เชิงสีน้ำเงินแก่
อย่าง ที่ ๒ ผืนใหม่สีน้ำเงินแก่ไม่มีเชิง

ข้อ ๔ มีถุงเท้าขาว

ข้อ ๕ มีรองเท้า ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ หนึ่งดำมีรูป ข้าราชการ
มีเข็มทอง อย่างที่ ๒ หนึ่งดำวชิรเข็มนา

ข้อ ๖ มีกระดี่ใหม่แดง

ข้อ ๗ มีกระบี่รูป อย่างไทย มีสายสีพวย

มาตรา ๑๘ เครื่องแต่งตัวมหาดเล็ก เครื่องงาน เติง เป็น
เกียรติยศใน พระราชสำนักนี้

ข้อ ๑ มีเสื้อชั้นนอกสีหงาตสีน้ำเงิน รูปตาม แบบที่มีตัว อย่าง
อยู่ใน กรมมหาดเล็ก

ข้อ ๒ มีเสื้อกักสีหงาตขาว ขดึบแถบเงิน ตามแบบที่มีตัว อย่าง
อยู่ใน กรมมหาดเล็ก

ข้อ ๓ มีมเสื่อ เส็ดผ้าขาว ออกแขง มีคยเส็ดผ้าขาว ตง ผูกผา ผูกคอก หักระต่าย ผาขาว

ข้อ ๔ มีกางเกง สักหลาด ขาว ขาสั้น ปกเข้า มีแถบเงินติดที่ ขอบ ปลายขา มีเข็มเงิน

ข้อ ๕ มีถุงเท้าขาว

ข้อ ๖ มีรองเท้านั่งค้ำ มีนรูปราชการ มีเข็มเงิน

มาตรา ๑๙ เครื่องแต่งตัว ข้าราชการ กรมรถม้า

ข้อ ๑ มีหมวก ๓ อย่าง อย่างที่หนึ่ง หมวก สักหลาด สักค้ำ ริมกว้าง ริมขวาพับขึ้น มีดอกไม้แพรจับ สักบตี้นำเงิน กับ ขาว

ชน นก ขาว ปกที่ ดอกไม้ อย่างที่ตอง หมวก ชนิด เดียวกับ อย่างที่ หนึ่ง แต่ใช้ ชน นก สักค้ำ ปกที่ ดอกไม้ แพรจับ อย่างที่ ต่อม มีหมวกเก็บ อย่าง

มหาดเล็ก

ข้อ ๒ มีเสื่อ ๓ อย่าง อย่างที่หนึ่ง เสื่อ สักหลาดตง รูปพรอก โทศ คอ แด่ ข้อมือ กำมะหยี่ดำ มีตวดทอง ที่ ตะเข็บ เสื่อ อย่างที่ ตอง เสื่อ

สักหลาดตง รูปทิวนิลคอกตง คอ แด่ ข้อมือ สักหลาดดำ มีตวดทอง เสื่อ คอ แด่ ข้อมือ อย่างที่ ต่อม เสื่อ ผาขาว รูปแบบ ราชการ มีแถบ

กำมะหยี่ ติด คอ อย่าง มหาดเล็ก

ข้อนี้ มีบาแผน เป็น เกดยว ทองถัก รูป ๔ เหลี่ยม ขาวคนขาวริมคอกมน ดำหรับติดเสื่อ อย่างที่ ๑ ที่ ๒

กำแปงหรือหรือผู้ประจำรถ พระที่นั่ง หรือ ข้าราชการ ชั้น ห้วน

ในกรมรถม้า มีสายโยงยศทอง ถักติดจากบ่าขวาต้องสาย คือโยง
ลงจากบ่ามาที่วังคุ่มซ้ายหนึ่ง จากบ่าตลอดใต้แขน มาโยงที่วังคุ่มอีก
สายหนึ่ง มีสายทอง เกดถึงติด จากปลายบ่ามาโยงที่วังคุ่มอีกสายหนึ่ง

อนึ่ง ตาวาเครื่อง หมายถึง แด่เครื่อง หมายถึง ประจำราชการให้ ใช้ติดที่
บานโขนเวลาที่สวมเสื้อ อย่างที่ ๑ ที่ ๒

ข้อ ๓ มีกางเกง ๓ อย่าง อย่างที่หนึ่ง กางเกง ตักหดตาขาว
ชาดั้น ปกเข้า อย่างที่สอง กางเกง ตักหดตาขาวชาดั้น ปกเข้า อย่าง
ที่สาม กางเกง ตักหดสีน้ำเงิน มีแถบเงิน อย่างมหาดเล็ก

ข้อ ๔ มีสนับแข้ง ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง ตักหดตาขาว หุ้มตั้ง
แต่เหนือเข่าถึงข้อเท้า มีปลายแผ่ปก รองเท้าด้วย มีคุดเป็นแถว
ตลอด แต่บนไปหาล่าง อย่างที่สอง เหมือนอย่างที่หนึ่ง แต่เป็น
ตักหดสีดำ สนับแข้งทั้ง ๒ อย่างนี้ ถ้าสวม กางเกง ขาวให้ ใช้
สีขา

ข้อ ๕ มีรองเท้า ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง รองเท้าหนังดำสูง
สำหรับขี่ม้า มีเตี้ยผูกติดสัน อย่างที่สอง รองเท้าหนังดำ

ข้อ ๖ ในเวลาที่ไม่ได้ขบรถ จะนุ่งผ้าสวมถุงเท้า รองเท้า เหมือน
อย่างมหาดเล็กก็ได้

มาตรา ๒๐ เครื่องแต่งตัวนายมาตุน

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง หมวก ตักหดสีดำริม

กว้าง ริมขวาพบ ชั้น มีดอกไม้แพรวจับ สดับ สีส้มเงิน กับขาว ชน นก
 ขาว บัก ที่ ดอกไม้ มี ด้วย รัต คาง หนึ่ง ต้า อย่าง ที่ ต้อง มี เมฆอกเก็บ
 รูป ทรง หม้อ ตาด สีเงิน แก่ กระบัง หนึ่ง ต้า ด้วย รัต คาง เงิน มี ตรา
 วชิราวุธ กับ มงกุฎ เงิน ติด หน้า หมวก

ข้อ ๒ มี เสื้อ ๒ อย่าง อย่าง ที่ หนึ่ง เสื้อ สัก หาด สีเงิน รูป
 ทิว นิก ตุ่ม ต่อ ง แวด คอก. หน้าอก. ซ้อมือ. สัก หาด ขาว มี แถบ เงิน
 ใหญ่ ตาม แบบ อย่าง ที่ สอง เสื้อ ผ้าขาว รูป แบบ ราชา การ

เสื้อ ทั้ง สอง ชนิด มี บา แฉ่น เปน เล็ด ยาว เงิน ตก รูป สี่ เหลี่ยม ยาว
 ต้น บา ข้าง ริม คอ มน มี ด้วย โยง ยศ ตก เงิน ติด จาก บา ขาว ต่อ ง ด้วย
 คือ โยง ตง จาก บา มา ที่ รั้ง ตุ่ม ด้วย หนึ่ง จาก บา สดบ ได้ แขน มา โยง ที่
 รั้ง ตุ่ม อีก ด้วย หนึ่ง มี ด้วย เงิน เกด ยง ติด จาก ปลาย บา มา โยง ที่ รั้ง ตุ่ม
 อีก ด้วย หนึ่ง มี เครื่อง หมวย ยศ แด เครื่อง หมวย ประจํา การ ใช้ ติด ที่ มี เ็น

ข้อ ๓ มี ประศด เงิน กับ สี น้ า เงิน สด บั บ

ข้อ ๔ มี กาง เกง ๒ อย่าง อย่าง ที่ หนึ่ง สัก หาด ขาว ขาด ัน
 รูป ชนิด ที่ ใช้ ชี น้ า อย่าง ที่ สอง กาง เกง สัก หาด สี น้ า เงิน รูป เชน เดียว
 กับ อย่าง ที่ หนึ่ง

ข้อ ๕ มี รอง เท้า ๒ อย่าง อย่าง ที่ หนึ่ง รอง เท้า ดำ สำหรับ ชี น้ า
 อย่าง ที่ สอง รอง เท้า สี น้ า ตาด กับ มี เตอ ย ศ คัด รอง เท้า ทง สอง อย่าง

ข้อ ๖ มีด้นับเชิง หนังสือราคา

ข้อ ๗ มีกระบี่ผูกทอง ขาวควาย กระบี่ทหาร มีเข็ม ขี่หนังสือ

สำหรับ กระบี่ คาคำใน เลื่อ

มาตรา ๒๑ เครื่องแต่งตัว พนักงาน รยชนตรี

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง หมวกเก็บ รูป ทรงหม้อคาด
สักหลาดสีน้ำเงินพื้นแถบเงิน มีลวดเงินคติดตาม ตะเข็บโดยรอบ มี
สายรัดคางเงิน คราวข้าราชการมี หมวกเงินคติดน้ำหมวก อย่างที่สอง
หมวกเก็บเหมือน ข้าราชการ โภ กรรมมหาดเล็กทั่วไป

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง เสื้อสักหลาดสีน้ำเงิน รูป
ทิว นิกคอกพับ ตุ่มสองแถว มีลวดเงินคติดตาม ตะเข็บ แถบเงินขดทับ
คอแถบข้อมือ ถ้าเป็น ข้าราชการ ยศชั้นที่ ๓ มีลวดเงินที่ ข้อมือ ๒ ชั้น
ถ้าเป็น ข้าราชการ ยศชั้นที่ ๒ มีแถบเงินใหญ่ ระวัง ลวดเงิน สอง ลวด
ข้อมือคติด คาราเครื่อง หมายถึงที่ ข้อมือ แต่คติด เครื่องหมาย ประจำการ
ที่คอ อย่างที่สอง เสื้อผ้าขาว รูปแบบ ข้าราชการ มีแผ่น กัมะหยี่คติดคอเสื้อ
อย่าง มหาดเล็กทั่วไป

ข้อ ๓ มีกางเกง ๒ อย่าง อย่างที่หนึ่ง กางเกง สักหลาดสีขา
ชาดสี อย่างที่สอง กางเกง สักหลาด สีน้ำเงิน ชาดสี

ข้อ ๔ มีรองเท้าหนัง สักคำ หรือ สักน้ำคาด

ข้อ ๕ มีต้นฉบับแข็ง หนังสือตัว หรือ ต้นไม้ตาล

ต้นฉบับแข็งนี้ ใช้ส่วม กับ รองเท้า ชนิดสั้น แต่ ส่วม รองเท้า ดีๆ ก็ต้อง
ส่วม ต้นฉบับแข็งดี นั้น

มาตรา ๒๒๓ เครื่อง แต่ง ตัว เจ้าพนักงาน กรม วิทยนคร ที่ ลง เวียงนคร
มีพิเศษ ดำหรับใช้ ใน เวลา ที่ ประจำ เวช คือ

ข้อ ๑ มี หมวก แขน เหมือน ข้าราชการ กรม มหาดเล็ก ทั่วไป

ข้อ ๒ มี เสื้อ ตก หาด ต้นไม้ เงิน ตุ่ม ต่อ ง แวง คอ เม็ด มี เครื่อง

หมาย ชนิด ที่ ข้อ นี้ คือ ยศ

ชั้น ๒ เอก มี บัง เงิน ๔ บั้ง

ชั้น ๒ โท มี บัง เงิน ๓ บั้ง

ชั้น ๒ ศรี มี บัง เงิน ใหญ่ ๒ บั้ง ๆ เงิน เด็ก ๑ บั้ง
แซก หว่าง บัง เงิน ใหญ่

ชั้น ๓ เอก มี บัง เงิน ๒ บั้ง

ชั้น ๓ โท มี บัง เงิน ๑ บั้ง

ชั้น ๓ ศรี ไม่มี บัง

คิด เครื่อง หมาย ประจำ การ ที่ ข้อ นี้ เด็ก

ข้อ ๓ มี เสื้อ เซ็ด ผ่า ซาด มี คอ เซ็ด ซาด ผ่า ผูก คอ แพร่ ตัว

ข้อ ๔ มีกางเกง ผาตนิน ชาว ขาวขาว

ข้อ ๕ มีรองเท้าขาว

มาตรา ๒๓๓ เครื่องแต่งตัวข้าราชการ กรมวังนอก

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง คือ อย่างที่หนึ่ง เฮดเมต ชาว เครื่องทอง
อย่างที่สอง หมวกเก็บชาว พันต์หัตตาศึกธรรมแก่

ข้อ ๒ มีเสื้อผ้าขาว รูปแบบราชการ มีข้อมือแดง

ก้ามเหยียดศุกราม ที่ข้อมือ มีแถบทองสำหรับข้าราชการ ยศชั้นที่ ๒

สองแถบ ยศชั้นที่ ๓ หนึ่งแถบ แต่ติดตราเครื่องหมายชั้นยศ

ที่ข้อมือคนหนึ่งด้วย

ข้อ ๓ มีประกาศแดง

ข้อ ๔ มีกางเกง ผักหัตตาศึกธรรมแก่ชาติน

ข้อ ๕ มีรองเท้าดำ

ข้อ ๖ มีผ้าพันแขนสีดำ

ข้อ ๗ มีกระบี่รูปกระบี่ไทย มีดาบตีพายหนึ่งดีน้ำคาด

มาตรา ๒๓๔ เครื่องแต่งตัวเจ้านายที่พิเศษ ที่มีได้กต่างในพระ

ราชกำหนดนั้น ถ้ามีที่จะต้องแต่งให้แปลก ก็ให้เสนาบดีกระทรวงวัง

เป็นผู้รับพระบรมราชโองการ ออกกฎข้อบังคับเพิ่มเติม เป็นครั้งคราว

หมวดที่ ๕

ว่าด้วย กำหนดการ แค้นตัว เค่งยงยศ

มาตรา ๒๕ เค่งยงยศ หมวดชนท้าวไปพัน (คอกเขต) เสื้อ

สักทลาด กางเกง สักทลาดขาว ขาสั้น คาค กระบี่ กุญแจขาว รองเท้า
หนังดำมีน รูปราชการ มีเข็ม

เค่งยงยศขาว หมวดชนท้าวไปพัน (คอกเขต) เสื้อแบบราชการ

ผ้าขาว คัดแผ่น กำมะหยี่ที่คอ กางเกง สักทลาด ขาวยาว สักดำ หรือนำเงิน
คาค กระบี่ รองเท้าดำ

เค่งยงยศ หมวดเก็บ เสื้อแบบราชการ ผ้าขาว คัดแผ่น กำมะหยี่

ที่คอ คาค กระบี่ กางเกง ขาวยาว สักทลาด สักดำ หรือนำเงิน รองเท้าดำ

ขรรคมทา เสื้อแบบราชการ ผ้าขาว คัดแผ่น กำมะหยี่ที่คอ ผ้าถุง

ใหม่สีน้ำเงิน กุญแจขาว หรือดำ รองเท้า ขาว ดำ ภูน้ำศาด

มาตรา ๒๖ ข้าราชการ ที่มีเคื่อง แค้นตัวพิเศษ เช่น ก้าวแล้ว

ใน หมวดที่ ๔ นั้น ให้แต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ ข้าราชการใน กรม พระ ตำรวจ

เค่งยงยศ หมวดทรง ประสงค์ กำมะหยี่ดำ เคื่องทอง เสื้อสักทลาด

สีน้ำเงิน อ่อน รูป กว๊น นึกคอก คั้งคิต บ่า ประสงค์ใหม่แดง ผ้าถุงใหม่แข็ง

สีน้ำเงินแก่ มีกระบี่ สายกระบี่ กุญแจขาว รองเท้าหนังดำมีน

เตมยส์ชาว เหมือน เตมยส์ แต่เปลี่ยน เลือ เป็น เลือ ผ่า ชาว คิด บ่า
คริงยส์, และธรรมตา ส่วม หมวก ทรง ประภาศ์ เลือ ผ่า ชาว คิด บ่า

คาด ประศศ์ สายกระบี่ ผ่า ฝูงใหม่ สี่ หน้าเงินไม่มีเชิง ฤง เท้า ชาว
รองเท้า หนังสือ ตำ ร้อย ชื่อ

ข้อ ๒ ข้าราชการใน กรม รถม่า

เตมยส์ หมวก สักหลาดดำ รีม กวาง ถ้า ประจำรด พระ ที่นั่ง ไซ้
ชน นกขาว ประจำ เรด พระ ที่นั่ง รอง ไซ้ ชน นกดำ เลือ สักหลาดแดง
รูป พรอก โถ่ คิด บ่า กางเกง สักหลาดขาว ส้นบับ แข้ง ชาว รองเท้าดำ

เตมยส์ชาว ไม่มี

คริงยส์ เวลา ขับ รถม่า เหมือน เตมยส์ ถ้าไม่ ขับ รถม่า แต่ง อย่าง
มหาดเล็กทั่วไป

ธรรมตา เวลา ขับ รถม่า หมวกเหมือน อย่าง เตมยส์ เลือ สักหลาดแดง
อย่าง ส้น กางเกง สักหลาดดำ ขาส้น ส้นบับ แข้ง รองเท้าดำ เวลา
ไม่ ไต่ ขับ รถม่า แต่ง อย่าง มหาดเล็กทั่วไป

ข้อ ๓ นายม้าต้น

เตมยส์ หมวก สักหลาดดำ เลือ สักหลาด สี่ หน้าเงิน คิด บ่า คาด กระบี่
กางเกง สักหลาดขาว รองเท้า หนังสือ ตำ ร้อย มี เต็มยผูก

ครุฑ หมวกแก้ว เลื้อแบบ ราชการ ผาขาว คัดบ่า คัดกระบี่

กางเกง สักหดตีสี่น้ำเงิน รองเท้าหนังดำสูง มีเดือยผูก

ขรรคมดา เหมือน ครุฑ เบียดัน แต่ รองเท้า ไซ้หนัง สี่น้ำคาสสูง

หรือหนังสี่น้ำคาส ขรรคมดา คัดเดือย มีสันบั้งหนัง สี่น้ำคาส

ข้อ ๔ พนักงาน รดยนคร

เด็มยศ หมวกแก้ว พันแถบเงิน เลื้อ สักหดตีสี่น้ำเงิน กางเกง

สักหดตีสี่น้ำเงิน สันบั้ง แต่ รองเท้าดำ

ครุฑ เวตาขันรด แต่งเหมือน เด็มยศ ถ้าไม่ ขันรด แต่งเหมือน

มหาดเล็กทั่วไป

ขรรคมดา เวตา ขันรด หมวกแก้ว สี่น้ำเงิน อย่าง มหาดเล็ก เลื้อ

แบบ ราชการ ผาขาว คัดแบ่น กำมะหยี่ที่คอ กางเกง สักหดตีสี่น้ำเงิน

ขาสั้น รองเท้าดำหรือ สี่น้ำคาส สันบั้ง สักเดือย คับ รองเท้า ถ้า

ไม่ขันรด แต่งเหมือน มหาดเล็กทั่วไป

หนึ่ง พนักงาน รดยนคร ที่ประจำ เรือยนคร ขณะที่ตั้งเรือ ให้แต่งตัว
อย่าง ที่กำหนดไว้ใน หมวดที่ ๔ มาตรา ๒๒๒ ทุกเวลา

ข้อ ๕ ข้าราชการ กรมวัง นอก

เด็มยศ หมวกเฮ็ดเมต เลื้อแบบ ราชการ ผาขาว คัด คัด แต่ ข้อ มื่อ

กำมะหยี่ คัดประคอก สี่พวย กระบี่ กางเกง สักหดตีสี่น้ำเงิน ผาหนัง สันบั้ง คัด

รองเท้าดำ

ขรรจรตนา หมวกแก้ว มี เลื่อนแบบราชการ ๕ สาขา ติดคอ และ ข้อมือ
กำมะหยี่ ดีพวย กระเป๋ กางเกง ตุ๊กหัด ชา ตั้ง ผ้าพัน แขน ตัว
รองเท้า ดำ

มาตรา ๒๗ เวลาคำสั่ง เค็ม ขักร หรือ คริ่ง ยศ ผู้ ที่ ได้รับ เครื่อง
ราช อิสริยา ภรณ์ แต่ เหรียญ ให้ ประดับ เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ แต่ เหรียญ
ผู้ ที่ มี ตำแหน่ง ใช้ เครื่อง หมาย กัญ แจ ให้ ติด ด้วย

ผู้ ที่ ได้รับ พระ ราชทาน เข็ม อักษร พระ บรมนามาภิไธย รัชกาล ที่ ๕
จ.ป.ร. เข็ม พระ บรมนามาภิไธย รัชกาล ปัจจุบัน ว.ป.ร. เข็ม
ข้า หลวง เดิม อักษร พระ นาม ย่อ ม.จ. เข็ม ประพาศ ยุโรป เข็ม งาน
พระ ชนมายุ ตม มงคล รัชกาล ที่ ๕ เข็ม สมุหนมตรี หรือ เครื่อง ประดับ
เกียรติยศ อย่าง อื่น ซึ่ง จะ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ มี ขึ้น
ต่อไป เช่น นี้ ให้ ติด ได้ ทุก เวลา

มาตรา ๒๘ การ แต่ง ตัว ข้าราชการ ที่ ได้ กำหนด ไว้ นี้ กำหนด ไว้
เพื่อ เป็น หลัก แห่ง การ แต่ง ตัว ข้าราชการ ใน พระ ราชสำนัก นี้ แต่ ถ้า มี
พระ บรมราชโองการ ให้ ข้าราชการ ใน พระ ราชสำนัก นี้ แต่ง ตัว ประการ ใด
แล้ว ไม่ เป็น อัน ผิด ต่อ พระ ราชกำหนด นี้

มาตรา ๒๙ เครื่อง แต่ง ตัว ตาม ที่ กำหนด มา แล้ว ทุก อย่าง นี้ ให้ เป็น
อัน แต่ง ได้ แต่ วันที่ ใช้ พระ ราชกำหนด นี้ แต่ ต่อไป เว้น ใจ แต่ ข้าราชการ

ซึ่งมิได้รับราชการประจำอยู่ตามตำแหน่งหน้าที่ ถ้าผู้นั้นยังไม่มีเครื่องแต่งตัวอย่างใหม่แล้ว ก็ให้คงแต่งอย่างแบบเก่า

มาตรา ๓๐ เพื่อจะ บังคับ มิให้เป็นการ เข้าใจ ผิดไป จากพระ
ราชกำหนดนี้ ให้กระทรวงวัง ทำเครื่อง แต่งตัว ทุก อย่างไว้ สำหรับ
เป็นแบบ ในการ สืบสร้าง เครื่อง แต่งตัว สืบไป จะทำให้ ผิดไป จากแบบ
นั้นไม่ได้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วย ผู้ที่จะได้รับเครื่อง แต่งตัว

มาตรา ๓๑ เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ ใน พระราชสำนักนี้ ตาม
พระ ราชกำหนดนี้ ผู้ที่ ก่าตั้ง อยู่ ประจำใน ตำแหน่ง หน้าที่ ราชการ
ให้เบิก ของ หดวง ไปใช้ ได้ บาง อย่าง ตลอด เวลา ที่อยู่ ใน ตำแหน่ง ตาม
ที่กำหนดให้ เบิก ได้

ให้เด็นามบัตร กระทรวง วัง มีอำนาจ ที่จะ กำหนด เครื่อง แต่งตัว ที่ปวง ว่า
สิ่งใด ควร จ่ายให้ นาน เวลา เพียงใด ค่อย ครั้ง

มาตรา ๓๒ ข้าราชการ ชั้นใด จะแต่งตัวได้ เต็มตาม พระราชกำหนดนี้
หรือ จะ ตัด จาก พระ ราช กำหนดนี้ แล้ว แต่ จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

มาตรา ๓๓ ส่วน ข้าราชการ ที่ เคยมี ตำแหน่ง ประจำใน พระราชสำนักนี้
ถ้า ออกไป จาก ประจำการ จะ คง แต่งตัว เครื่อง ยศ เสมอ ชั้น ที่ เคยได้

เคยแต่งเมื่อขณะประจําการนั้นได้ แต่คงจัดหาซื้อด้วยตนเอง
หากจะได้ของหลวงคงโดยพระบรมราชานุญาต

ข้าราชการที่เคยมีตำแหน่งประจำในพระราชสำนักนี้ ถ้าแม่ไปรับ
ราชการในกระทรวงอื่น จะคงใช้เครื่องแต่งตัวอย่างข้าราชการใน
พระราชสำนักนี้ไม่ได้ นอกจากที่ได้รับพระบรมราชานุญาตเป็นพิเศษ
เนื่องข้าราชการซึ่งเป็นผู้ครองพระราชอัญญาไศรย ไม่ว่าจะรับราชการ
อยู่ในกรมใด กระทรวงใด จะได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
ให้แต่งเครื่องแต่งตัวอย่างมหาดเล็ก เป็นเกียรติยศพิเศษ จะพระ
ราชทานชั้นใดก็ได้ ไม่เกี่ยวข้องกับชั้นยศของข้าราชการผู้นั้น ในกรม
หรือกระทรวงที่ตนรับราชการอยู่

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยผู้กระทำความผิดต่อพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๓๔ ข้าราชการในพระราชสำนักนี้ ผู้ใดประพฤติผิด
ต่อพระราชกำหนดนี้ มีความผิดตามบทบัญญัติพระราชาญา

มาตรา ๓๕ บุคคลผู้ใด หรือพวกใด บรรดาที่ไม่มีตำแหน่งยศใน
พระราชสำนักนี้ แต่งตัวเองก็ดี หรือบุคคลผู้ใดจะจัดให้ผู้ใด
ผู้หนึ่งที่ไม่มีตำแหน่งยศในพระราชสำนักนี้ แต่งตัวด้วยเครื่องแต่งตัว
อันแต่งด้วยพระราชกำหนดนี้ หรือแต่งแบบอย่างเท่าซึ่งข้าราชการ

หน้า ๑๑๘

ศก ๑๒๙

ยัง คง ใช้ แดง เข้า มา ตู๋ ราชการ อยู่ บกคต ผู้ นั้น หรือ พวคนั้น นั้น
ความผิด ให้ จำ ไว้ ไม่ เกิน ๑ ปี หรือ ให้ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน
กว่า ๕๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ แดง ปรับ ด้วย ตาม แต่ ความผิด มาก
แต่น้อย

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยหน้าที่รักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๓๖ ให้ ภัระทรวงวัง เป็น หน้าที่ รักษา พระราชกำหนด นี้ ให้
การ ดำเนิน ไป ตาม พระราช กำหนด

พระราช กำหนด นี้ ให้ ใ้ ณ วันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙
เป็น วันที่ ๕๒ ใน รัชกาล บั ตยุ นั้น นี้

ประกาศตั้งโรงเรียน

ข้าราชการพลเรือน

ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ประเมนทร มหา จักรวรรุ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัส เห็น อเกล้า ๆ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทุก กิ่ง ว่า
สำนักฝึกหัดวิชา ข้าราชการ ฝ่าย พลเรือน ซึ่ง สมเด็จ พระชนกนารถ
พระบาท สมเด็จ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ ทรง พระราชดำริ ให้ เริ่ม ตั้ง
ขึ้น โดย พระราช ปรารภ ที่ จะ ทรง จัตุการ ปกครอง พระ ราชอาณาจักร ให้ ทั
๑๒/10/2566

กาตลัมย์ จึงได้ทรง จัด การ กระทรวงมหาดไทย รวม หัวเมือง ซึ่ง
 แยกย้าย ตั้งถัด อยู่ใน กระทรวง ต่าง ๆ ตาม ความสมควรใน ถัมย์เดิม ให้
 ตั้งถัด อยู่แห่ง เดียว กัน เพื่อจัดการ ปกครอง ให้ถึง ระเบียบ แบบ อย่าง
 เป็น อันหนึ่ง อัน เดียวกัน แด ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้จัดการ
 ผูกหัด กุดบุตร สำหรับ รับ ราชการ ปกครอง ขึ้นใน กระทรวง มหาดไทย ตั้ง
 แดวัน โทศนทร ศก ๑๑๘ ครั้น การ ปกครอง หัวเมือง ซึ่งได้จัด ตาม
 พระราชบัญญัติ ดังกษณปกครอง ท้องที่ วันศน โทศนทร ศก ๑๑๖ ดำเนิน มา
 เป็น รูป เรียบร้อย ขึ้น ความ ต้องการ ผูก กุดบุตร สำหรับ รับ ราชการ ยิ่ง
 ทว่า ขึ้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แยก การ ผูกหัด วิชา วิชา
 ราชการ ฝ่าย พลเรือน จาก กระทรวง มหาดไทยตั้ง เป็น โรงเรียน ขึ้นต่าง หาก
 เรียกว่า โรงเรียนมหาดเด็ก ตั้งแต่วัน โทศนทร ศก ๑๒๑ มีกรรมกรจัดการ
 ลง เป็น รูป แด้ว จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เด็ก กรรมกร
 มี ผู้จัดการ โดย ดำรง ต่อมา ตั้งแต่วัน โทศนทร ศก ๑๒๖ โรงเรียน นั้น
 ได้ ผูกหัด กุดบุตร เข้ารับ ราชการ เป็น ต้น ราก ของ กระทรวง มหาดไทยเพียง
 พอแก่ ความ ต้องการ แด้ว มีแต่ จะ ขยาย วิชาให้สูง ขึ้น ต่อไป

พระบาท ถัมเด็จพระปรเมนทร มหาอริราชธุช พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 จึง ทรง พระราชดำริให้ว่า บัดนี้ การ ปกครอง ท้องที่ ที่ ตั้ง ระเบียบแบบแผน
 อยู่แล้ว เป็น อัน มีใช้ ว่า การ ปกครอง นั้น เป็นเฉพาะหน้าที่ของ กระทรวง
 มหาดไทย แด นครบาล กระทรวง อื่น ๆ ย่อม มีหน้าที่ ซึ่ง จะ จัดการ เป็น

การ อาศัยรัย ซึ่งกัน แลกัน แล รับ ผิดชอบ ด้วยกัน ทอ ทั้ง พระราชอาณาจักร
 รวม นับว่า เป็น การ ปกครอง ของ รัฐบาล อัน หนึ่ง อัน เดียวกัน . แต่ การ
 ผูกหัด ข้าราชการ ฝ่าย พดเวือน สำหรับ สิ่ง คน ออกไปรับ ราชการ กระทรวง
 มหาดไทย กระทรวง เดียว นั้น หา พอ เพียง แก่ ราชการ ปกครอง พระราช
 อาณาจักร ทุกอัน นี้ไม่ สดมควร จะ ขยาย การ โรงเรียน ให้ กว้าง ขวาง
 ออกไป สำหรับ สิ่ง คนไปรับ ราชการ ทุก กระทรวง ทบวง การ จัดการ
 โรงเรียน ให้ เป็น พแนก วิชาต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ปกครอง การต่าง
 ประเทศ การเกษตร การช่าง แล การ แพทย์ เป็นต้น ด้วย ทรง ทราบ
 พระราชประสงค์ ของ สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ซึ่ง ทรง เริ่มจัดการ เตาเรียน
 สำหรับ จัดการ ปกครอง ทัวไปโดย ตระหนัก ตั้ง นี้ แต่ การ ที่ จะ จัดการ
 โรงเรียน เช่น นี้ เป็น การ ใหญ่ ต้อง การ ทุนรอน เพิ่ม เต็ม ขึ้น อีก เปน
 อัน มาก จึง มี พระราชปรารภว่า เงิน ซึ่ง ราษฎร เรี่ยรายกัน สร้าง
 พระบรมรูป ทรง ม้า เปน อนุสาวรีย์ กวาย แต่ สมเด็จพระบรม ชนกนารถ
 ปิยะ มหาราช ของ ประชากรราษฎร คง มี เหลือ อยู่ จาก การ สร้าง พระบรมรูป
 มี จำนวน นับ ด้วย แสน บาท สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ได้ ทรง พระราชดำริ ให้
 ไว้ แล้ว ที่ จะ จัดการ สร้าง สิ่ง การ วัตถุ อัน จะ แ่ สาธารณประโยชน์ ครอบ
 แทน พระราชทาน แก่ ราษฎร แต่ ยัง ไม่ได้ คักลง ประการ ไต นั้น ควร จะ
 จัดการ ให้ เป็น ประโยชน์ ตาม พระราชประสงค์ คือ ไป จึง ทรง พระราช
 ดำริ ให้ว่า ประโยชน์ สิ่ง ไต ไม่ ยิ่ง กว่า การ ปกครอง ราษฎร ให้ มีความ สุข

ความเจริญ ดมเด็จพระพุทธเจ้าทอดงใต้ทรง เริ่มจัดการโรงเรียนไว้
 สำหรับบุตรที่จะรับราชการ ฝ่ายพลเรือนตั้งนี้แล้ว ควรจะขยาย
 การให้กว้างขวางต่อไปตามพระราชประสงค์ ที่เหตุนี้เกิดจากการที่
 ราษฎรเรียกรายกันสร้างอนุสาวรีย์พระมหาธาตุ ควรจะใช้ในการจัด
 โรงเรียนนี้ แต่การโรงเรียนนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับกระทรวง ทบวง การ
 ทั่วไป จึงควรจะมีกรรมการดำรงแต่จัดการให้เป็นรูปก่อน จึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกโรงเรียนมหาดเล็กเป็นโรงเรียนข้าราชการ
 พลเรือน พระราชทานนามปรากฏว่า "โรงเรียนข้าราชการพลเรือน
 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" เหตุด้วยพระบาทสมเด็จพระ
 พระพุทธเจ้าทอดงใต้ทรงพระราชดำริห์เริ่มตั้งขึ้นไว้ แต่จะใช้ที่ราษฎร
 ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อเป็นพระเกียรติยศในพระบรมนามาภิไธยด้วย แต่ให้
 มีกรรมการเป็นสภาอันหนึ่ง มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นพระ
 บรมราชูปถัมภกแห่งโรงเรียนนี้ ในสมาชิกของกรรมการจัดการ
 โรงเรียนนี้ ให้มีสภานายกคนหนึ่งสำหรับวินิจฉัยกิจการ ก่อนที่จะนำความ
 ขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา และมีเลขานุการสำหรับเป็นผู้จัดการ
 ตามคำสั่งสภานายก แต่ให้เสนาบดีกระทรวง ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
 ที่จะต้องปรึกษาในสภานี้ เป็นสมาชิกพิเศษของสภานี้ ตามเวลาที่จะมี
 กิจอันเกี่ยวข้องกับ

หน้า ๑๒๒

ศก ๑๒๙

แต่นักเรียน ก่อนที่จะ ออกรับราชการ นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ถวายตัว เป็น มหาดเล็ก ตาม พระราช
ประเพณี เดิม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มกราคม วันขึ้นปีใหม่ ค.ศ ๑๒๙
เป็น วันที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศตั้งสภาจัดการ

โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

ของ พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหา อชิรวรวงษ์
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัส เหน็ดเกล้าฯ ให้ ประกาศให้ ทราบ ทุกกัน
ว่า ตามที่ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยกโรงเรียน มหาดเล็ก เป็น
โรงเรียน ข้าราชการ พลเรือน ของ พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ให้ มี กรรมการ จัดการ เป็น สภา อัน นี้ ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ
นั้น แล้ว

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนพิริยดิถีโกษาธิบดี

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ

พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์

พระยาตรีบูรพ

พระยาไพศาลศิลปศาสตร์

เป็น กรรมการจัดการ โรงเรียน ข้าราชการพลเรือน ของ พระบาท
 สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง
 ดำรงราชานุภาพ เป็น ผู้อำนวยการ แต่ให้ พระยาศรีวิวงษ์ เป็น เสนาธิการ
 ของ สภา รับราชการ ตลอด พระเชษฐภคินี ตั้งแต่ บัดนี้ ไป
 ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มกราคม วันโกสินทร์ศก ๑๒๙
 เป็น วันที่ ๕๒ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ

พระบรมราชโองการ ตั้งตำแหน่งมหาดเล็ก นายมาตน์

พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ จางวางมหาดเล็ก กับ พระบรมราชโองการ
โปรดเกล้า ฯ ตั้งว่า

แต่เดิม มา เมื่อ สมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน เสด็จ ประพาศ โดย กระบวน ม้า
 มหาดเล็ก หุ้มแพร เคย มี น้ำที่ ขี่ มา ตาม เสด็จ พระราชดำเนิน เป็น ขรรชนิยม
 มา แต่ ต่อ มา ขรรชนิยม อัน นี้ ก็ เลื่อม ดง เป็น ตำบับ จน บัด นี้ ไม่มี
 มหาดเล็ก หุ้มแพร ขี่ มา ตาม เสด็จ พระราชดำเนิน อีก ฤๅ ถึง แม้ จะ มี ก็ เป็น
 บาง ครั้ง บาง คราว แต่ ไม่ ลู่ จะ เป็น ระเบียบ เรียบร้อย สม พระเกียรติยศ
 บัดนี้ ทรง พระราชดำริ ว่า ขรรชนิยม เก่า อัน กล่าว มา แล้วยัง

เป็น ขรรชนิยม อัน ดังาม แต่ ต้อง จัด ให้ ตั้ง ระเบียบ ส้มคววร แก่ กาสดัมย์

คือ จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ เลื่อน สรรพมหาดเล็กที่เป็น ผู้จำน
 จำนาญในทาง ชู้มา ให้ ชู้ มาตาม เด็ดจ้ ทั้งใน เวลา เด็ดจ้ พระราชดำเนิร
 โดย กระบวน ม้า แด่ กระบวน รถ เพื่อ ประทับ พระเกียรติยศ อย่าง เช่น เดิม
 จึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้ง ตำแหน่ง มหาดเล็ก นาย ม้า คัน
 เปน ตำแหน่ง ชั้น ตัญญาบัตร รวม ๘ นาย มี นาม แด่ ศักดินา ตั้ง ต่อไป นี้
 ชั้น มหาดเล็ก หุ้มแพร นาย ม้า คัน ๔ นาย ถือ ศักดินา นาย ละ ๔๐๐ คือ

นาย โสภณอักษร ๑

นาย สุนทรหมโนมัย ๑

นาย วิไชยคุรวงคฤทธิ ๑

นาย วิชิตคุรวงคฤทธิ ๑

ชั้น มหาดเล็ก นาย ม้า คัน ๔ นาย ถือ ศักดินา นาย ละ ๓๐๐ คือ

นาย รอง โสภณอักษร ๑

นาย รอง สุนทรหมโนมัย ๑

นาย รอง วิไชยคุรวงคฤทธิ ๑

นาย รอง วิชิตคุรวงคฤทธิ ๑

นาย ม้า คัน ทั้ง ๘ นาย นี้ ให้ อยู่ใน บังคับ บัญชา ของ กรมมหาดเล็ก

สืบไป

ฯ

พระราชบัญญัติราชองครักษ์

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า ตาม พระ
 ราชบัญญัติ ราชองครักษ์ ซึ่ง ตั้ง วันที่ ๑๑ เมษายน ร.ศ. ๑๑๗ นั้น
 ครั้น ต่อ มา ได้ มี การ เปลี่ยน แปลง เพิ่ม เต็ม บ้าง แล้ว ทั้ง ความ ใน พระ
 ราชบัญญัติ มี ใจ ความ มุ่งหมาย แค่ว่า นายทหาร บก เป็น ราชองครักษ์ ประจำ
 มัตถ์ จะ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ นายทหาร หรือ
 ใต้รับ ราชการ เป็น ราชองครักษ์ เสร หรือ ราชองครักษ์ ประจำ ได้ ด้วย
 ประกอบ ทั้ง ที่ มี เรื่อง เปลี่ยน แปลง แล้ว หลาย อย่าง นั้น จึง ทรง พระ
 กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ใหม่ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติราชองครักษ์
 รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙”

มาตรา ๒ ใน ราชการ ราช องครักษ์ นั้น ให้จัด เป็น กรม หนึ่ง ชั้น อยู่
 ใน ทำเนียบ กระทรวง กระจายใหม่ มีตำแหน่ง สุ่มหราช องครักษ์ เป็น หัวหน้า
 รับผิดชอบใน ราชการ ราช องครักษ์ โดยสิทธิ ชาติ

มาตรา ๓ สุ่มหราช องครักษ์ มีหน้าที่ บังคับบัญชาจัดการที่จะให้ ราช
 องครักษ์ รับ ราชการ ให้เป็นไป ตาม หน้าที่ และ สัมควร กับ สมัย ราชการ

มาตรา ๔ ในราชการหน้าที่ ราช องครักษ์^{ชั้น} นั้น สมุหราช องครักษ์ จะนำความกราบบังคมทูล พระ กรุณา ทรง ที่ เดียวได้ ส่วน การ ที่ เกี่ยว กับระเบียบการ ทหาร บก หรือ ทหาร เวือ ต้อง ปฏิบัติ การ ตาม พระราช กำหนด กฎหมาย กฎ ข้อ บังคับ คำสั่ง ของ ทหาร บก ทหาร เวือ ทุก ประการ

มาตรา ๕ ผู้ที่ จะ เป็น สมุหราช องครักษ์ นั้น จะ ได้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง นาย ทหาร ชั้น นายพล คน ๑ ตาม ที่ ทรง พระราชดำริเห็น สมควร ให้ เป็น สมุหราช องครักษ์ ตลอด เวลา ตาม พระราช ประสงค์ เป็น ชาด จาก หน้าที่ ราชการ ตำแหน่ง ใน กรม กอง เดิม

มาตรา ๖ ราช องครักษ์ นั้น แบ่ง เป็น ๓ จำพวก คือ ราช องครักษ์ พิเศษ จำพวก ๑ ราชองครักษ์ เวร จำพวก ๑ ราชองครักษ์ ประจำ จำพวก ๑

มาตรา ๗ ราช องครักษ์ พิเศษ ไม่ ต้อง มี หน้าที่ เป็น เวร รับ ราชการ หรือ ประจำ รับ ราชการ ใน หน้าที่ ราช องครักษ์ ใน เวลา ขรรมดา แต่ มี หน้าที่ รับ ราชการ ใน หน้าที่ ราช องครักษ์ บางครั้ง บางคราว ที่ได้ มี พระบรม ราชโองการ ดำรัสสั่ง หรือ ที่ สมุหราช องครักษ์ ได้ บอก ให้ เข้า รับ ราชการ ใน การ ชั่ว คราว

มาตรา ๘ ราชองครักษ์ เวร มี หน้าที่ ๆ จะ ผลัด เบียดกัน เป็น เวร รับ ราชการ ใน หน้าที่ ราชองครักษ์ ตาม คำสั่ง ของ สมุหราชองครักษ์ แต่

ยังมีต้องรับราชการ อยู่ ตามสังกัด กรม กอง ทหาร ที่ตน มีตำแหน่ง ราชการ
 อยู่ นั้น ถ้า กระทรวง ซึ่ง บังคับ บัญชา นายทหาร ที่เป็น ราชองครักษ์เวร
 จะให้ นายทหาร ที่เป็น ราชองครักษ์เวร ไปราชการ ซึ่งไม่ สามารถ จะ
 รับหน้าที่ เสร็จ ราชองครักษ์ นั้น ได้ ใน ขณะใด ตราวดได้ ต้อง บอกให้
 ต้นุหารของครักษ์ทราบ หรือ ถ้า ต้นุหาร ราชองครักษ์ จะให้ ราชองครักษ์เวร
 ไปราชการ นำที่ ราชองครักษ์ต่าง เมือง กับที่ ราชองครักษ์เวร มีตำแหน่ง
 สังกัด อยู่ ใน กรม กอง ทหาร นั้น แล้ว ต้อง ตก ลง กับ กระทรวง ซึ่ง บังคับ
 บัญชา นายทหาร ที่เป็น ราชองครักษ์เวร นั้น เสียก่อน

มาตรา ๙ ราชองครักษ์ประจำ มีหน้าที่ ประจำการ อยู่ใน กรม
 ราชองครักษ์ตาม ที่ ต้นุหาร ของครักษ์ จะได้ จัด ให้ มีหน้าที่ ราชองครักษ์
 ประการใด ๆ แต่ ราชองครักษ์ ประจำ นี้ เป็น ชาติ จาก นำที่ ราชการ
 ตำแหน่ง ใน กรม กอง เดิม

มาตรา ๑๐ ผู้ที่จะ เป็น ราชองครักษ์ ใน ๓ จำพวกนี้ จะได้ ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ตั้ง นายทหาร ที่ได้ รับ พระราชทาน
 สัญญาบัตรยศทหาร แล้ว นั้น ตามที่ ทรง พระราชดำริเห็น สมควร

มาตรา ๑๑ นายทหาร บกผู้ที่เป็น ราชองครักษ์เวร แต่ ราชองครักษ์
 ประจำ เมื่อ มี ยศ ทหาร เป็น ชั้น นายร้อย ถ้า เตือน ยศ ทหาร ขึ้น เป็น
 ชั้น นายพัน เมื่อใด ต้อง ออก จาก ตำแหน่ง ราชองครักษ์ ถ้า เมื่อ เป็น
 ราชองครักษ์เวร แต่ ประจำ นั้น เป็น ยศ ชั้น นายพัน หรือ นายพล แม้

เดือน ยศ ทหาร ^{ขึ้น} ไปถึง ตาม ลำดับ ^{ขึ้น} นายพัน แด นายพล หรือ นายพัน
 เดือน ^{ขึ้น} เป็น นายพล ^{ก็} ^{ดี} ต้อง ออก จาก ตำแหน่ง ราชองครักษ์ ทุก คราว
 ที่ เดือน ยศ ทหาร

ส่วน นายทหาร เวช ^{ที่} เป็น ราช องครักษ์ เวร แด ราช องครักษ์ ประจำ
 เมื่อ ^{มี} ^{ยศ} เป็น นาย เวช ^{ชั้น} ^{ผู้} ^{น้อย} ถ้า เดือน ยศ ทหาร ^{ขึ้น} เป็น นาย เวช
^{ชั้น} ^{ผู้} ^{ใหญ่} เมื่อ ^{ใด} ^{ก็} ^{ต้อง} ^{ออก} ^{จาก} ^{ตำแหน่ง} ราช องครักษ์ ถ้า เมื่อ เป็น ราช
 องครักษ์ เวร แด ประจำ นั้น ^{มี} ^{ยศ} เป็น นาย เวช ^{ชั้น} ^{ผู้} ^{ใหญ่} หรือ ^{ชั้น} ^{นาย} ^{พล}
 เมื่อ เดือน ยศ ทหาร ^{ขึ้น} ไปถึง ตาม ลำดับ ^{ชั้น} ^{นาย} ^{เวช} ^{ผู้} ^{ใหญ่} แด นายพล
 หรือ นาย เวช ^{ผู้} ^{ใหญ่} เดือน ^{ขึ้น} เป็น นายพล ^{ก็} ^{ดี} ต้อง ออก จาก ตำแหน่ง ราช
 องครักษ์ ทุก คราว ที่ เดือน ยศ ทหาร

ตาม ^{ที่} ^{กล่าว} ^{มา} ^{แล้ว} ^{ทั้ง} ^{นี้} ถ้า ^{จะ} ^{มี} ^{ตำแหน่ง} เป็น ราช องครักษ์ ^{ต่อไป} ^{ได้}
 ต่อ ^{เมื่อ} ^{ได้} ^{ทรง} ^{พระ} ^{กรุณา} ^{โปรด} ^{เกล้า} ^{โปรด} ^{กระ} ^{หม่อม} ^{ตั้ง} ^{ให้} ^{เป็น} ^{ราช} ^{องครักษ์}
 อีก คราว ^{หนึ่ง}

มาตรา ๑๒ ในการ ออก จาก ตำแหน่ง ราช องครักษ์ นอกจาก
 ที่ ^{กล่าว} ^{มา} ใน มาตรา ๑๑ ^{นี้} ^{แล้ว} ^{แต่} ^{จะ} ^{ได้} ^{มี} ^{พระ} ^{บรม} ^{ราช} ^{โองการ}
 ให้ ^{ออก} ^{จาก} ^{ตำแหน่ง} ราช องครักษ์

มาตรา ๑๓ เครื่อง แต่ง ตัว ราช องครักษ์ ให้ ^{เป็น} ^{ไป} ^{ตาม} ^{พระ} ^{ราช}
 กำหนด กฎหมาย กฎ ^{ข้อ} ^{บังคับ} ของ ทหารบก ทหาร เวช แต่ ถ้า คน ^{ใด}
 เป็น ราช องครักษ์ ^{ติด} ^ต ^{มา} ^{แต่} ^{ครั้ง} ^{รัช} ^{กาล} ^{ที่} ๕ ให้ ^{คง} ^{ใช้} ^{เครื่อง} ^{หมาย}

ศก ๑๒๙

หน้า ๑๒๙

ที่ บ้ายค์ เปน อักษร ย่อ พระบรมนามาภิไธยรัชกาลที่ ๕ มีรูปพระ
เกี่ยวเหนือ อักษร ส่วน ผู้ที่ เปน ราช องครักษ์ จัน ใน รัชกาล บัดยุนันนี้
ให้ ไซ้ เครื่องหมาย ที่ บ้ายค์ เปน อักษร ย่อ พระบรมนามาภิไธยรัชกาล บัดยุนันนี้
มีรูป พระ มหามงกุฎ เหนือ อักษร

มาตรา ๑๔ ราช องครักษ์ ที่ ออก จาก ตำแหน่ง ราชองครักษ์ โดย มิ ได้
มีความ ผิด ใน ราชการ หรือ มิ ได้ ประพฤติ ชั่วร้าย นั้น แล้ว จะ ได้ รับ
พระ ราชทาน เข้ม เงิน อักษร ย่อ พระบรมนามาภิไธย สำหรับ ถัด ที่
ออก เลื้อ เบื้อง ซ้าย เปน เกียรติยศ

มาตรา ๑๕ ให้ เสนา บดี กระทรวง กระจา โหม แด เสนา บดี กระทรวง
ทหาร เวือ เปน หน้า ที่ รักษา พระ ราชบัญญัติ นี้ จำแนก ข้อ ความ อัน
อยู่ ใน หน้า ที่ ของ กระทรวง นั้น แต่ มี อำนาจ ออก กฎ เสนา บดี ให้ การ
ดำเนิน ตาม พระราชบัญญัติ เมื่อ กฎ เสนา บดี ได้ รับ พระราชทาน พระ
บรม ราชานุญาต แล้ว ให้ ถือ ว่า เปน ส่วน หนึ่ง ใน พระราชบัญญัติ นี้

มาตรา ๑๖ พระ ราชบัญญัติ ราช องครักษ์ ซึ่ง ลง วันที่ ๑๑ เมษายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๗ นั้น ยกเลิก ไม่ ใช้ ต่อ ไป

พระราช บัญญัติ คราว ใ้ ณ วันที่ ๗ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙
เป้น วันที่ ๕๘ ใน รัชกาล บัดยุนันนี้

12/10/2566

ประกาศแก้ไขข้อความ
 ในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก
 รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤถดาธิบดีเจ้าอยู่หัว
 มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า ข้อความใน มาตรา ๑๓
 และ มาตรา ๒๖ แห่งพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก รัตนโกสินทร์
 ศก ๑๒๗ นั้น ไม่เหมาะ กับ กาดสมัยเสียแล้ว สมควร ที่จะ แก้ไข
 เสียใหม่ ดังนี้

มาตรา ๑๓ ตำแหน่งราชองครักษ์ ให้ มี ส่วยยงยศ เพิ่มขึ้น ด้วย
 กับ นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร ประจำ กรมเสนาธิการ ทหารบก หรือ ประจำ
 พันกเสนาธิการ กองทัพ กองพล ซึ่ง เสนาบดีกระทรวงกระต๊อใหม่
 จะ กำหนด เห็นสมควร ให้ มี ส่วยยงยศ ก็ ให้ มี เพิ่มขึ้น ด้วย

มาตรา ๒๖ นายทหาร ที่มีตำแหน่งใช้ส่วยยงยศ ตั้ง ก้าว แล้ว ใน
 มาตรา ๑๓ นั้น ให้ ใช้ วิธี คัด ส่วยยงยศ ต่าง กัน เป็น ๒ อย่าง ดังนี้

ข้อ ๑ ตำแหน่งราชองครักษ์ เวลา เต็มยศ หรือ เข้า เหว ประจำ ใน
 หน้า ที่ ราชองครักษ์ หรือ แห่ง แชง ตาม เด็ดจ ใช้ ส่วยยงยศ ถัก ต้อง เสีย
 เกิดยง สอง เต็น ต้น ส่วย รวม คัด ที่ แผ่นผ้า บ่า ขวา ให้ เสีย เกิดยง ส่วย
 ถัก อยู่ ข้าง หน้า สอง ส่วย ข้าง หลัง สอง ส่วย เสีย เกิดยง ข้าง หลัง ส่วย ได้ แชน
 มา ขอด กับ ส่วย เกิดยง ข้าง หน้า แต่ ส่วย ถัก ข้าง หลัง ส่วย ได้ แชน มา รวม
 กับ ส่วย ถัก ส่วย เกิดยง ข้าง หน้า รวม ห่วง คัดยง ที่ คม คอ เสีย

ถ้ามีแต่แดง เต็มยศ หรือในขณะที่มีแต่ทำกิจการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ตกสาย ถักเดียว คงใช้แค่สาย เกือบยง ต้อง สาย สอด สาย หวัง มาขอติดกับสายนำ คล้อง ห่วง กับคุมคอเสื้อ

ข้อ ๒ ตำแหน่ง นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร ประจำกรมเสนาธิการทหารบก หรือประจำพเนกเสนาธิการ กองทัพ กองพล ใช้สายยงยศ เกือบยง ๑ เส้น คัน สาย รวมติดกับแผ่นผ้าบ่าซ้าย สอดแขนเข้าในวงสายนี้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๙ มกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙ เป็นวันที่ ๖๐ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

กฎเสนาบดี

ยกเว้น แพทย์ เสดยศักดิ์ จาก การเกณฑ์ทหาร ชั่วคราว

ด้วยตามความในประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๔ ซึ่งตั้งวันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙ มาตรา ๑๓ ข้อ ๓ มีว่า “แพทย์ เสดยศักดิ์ ยกเว้น ตามลักษณะที่ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้น ตามกฎเสนาบดีที่จะได้ตั้งขึ้นไว้” นั้น

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้เสนาบดีกระทรวง กระจายใหม่ คง กฎ ข้อ บังคับ ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ แพทย์เซนต์ปีเตอร์ จะ ยก เว้น ใน การ เกณฑ์ ตามพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร ให้ ยก เว้น ได้ เป็น กำหนด ข้อตราต่อบด
 ณะ คน หนึ่ง แต่ แพทย์เซนต์ปีเตอร์ จะ ยก เว้น นี้ ต้อง เป็น ผู้ที่มีคุณ
 สมบัติครบ ๒ ประการ คือ เป็น ผู้มี คุณวุฒิ ทำการ เป็น แพทย์ ได้
 ประการ หนึ่ง เป็น ผู้ที่ ได้ รับ ใบ ตัง จาก เจ้า หน้า ที่ แห่ง ราชการ ให้ เป็น แพทย์
 ประจำตำบล ประการ หนึ่ง จึง ให้ ยก เว้น ใน การ เกณฑ์ ตาม พระ ราช
 บัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารไว้ชั่วคราว ในขณะที่ ยัง ทำ การ เป็น แพทย์
 ประจำตำบล มีใบ ตัง ช้อย่น

ข้อ ๒ ผู้ ออกใบ ตัง แพทย์ ประจำตำบล ถ้า ใน มณฑล กรุง เทพ ฯ
 เป็น หน้า ที่ เสด็จมา ตี กระทบวง นครบาล ออกใบ ตัง ถ้า ใน มณฑล ที่ ขึ้น
 กระทบวง มหาศไทย เป็น หน้า ที่ ข้าหัดวง เทศาภิบาล มณฑล หนึ่ง ๆ ออกใบ ตัง

ข้อ ๓ ถ้า เสด็จมา ตี กระทบวง นครบาล หรือ ข้าหัดวง เทศาภิบาล
 ออกใบ ตัง แพทย์ ประจำตำบล นี้ แล้ว ต้อง ส่ง รายชื่อ แพทย์ ประจำตำบล
 ต่อกระทบวง กระทรวง ทบวง คราว ที่ ออกใบ ตัง แต่ ทุก คราว ที่ ผู้ นี้ออก
 จาก หน้า ที่ แพทย์ ประจำ ตำบล

กฎให้ ใ้ ณ วันที่ ๑๐ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

กฎเสนาบดี

ยกเว้น ครัว เศรษฐกิจที่ เปน ครัว สอน หนังสือ

จาก การ เกณฑ์ทหาร ชั่ว คราว

ด้วย ตาม ความใน ประกาศ แก่ ไซ พระ ราช บัญญัติลักษณะ เกณฑ์ทหาร
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ซึ่งตั้งวันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙
มาตรา ๑๓ ข้อ ๓ มีว่า “ ครัว เศรษฐกิจที่ ยกเว้น ตาม ลักษณะ ที่ได้
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเว้น ตามกฎเสนาบดีที่ จะได้ตั้ง
ขึ้นไว้”

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ให้เสนาบดีกระทรวง กระจายใหม่ตั้ง กฎข้อบังคับขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาครัว เศรษฐกิจที่มี คุณสมบัติครบ ๓ ประการ ดัง
ที่ได้กล่าวไว้ ในข้อนี้ ให้ยกเว้น จาก การ เกณฑ์เป็น ทหาร ชั่ว คราว
ใน ขณะที่ ยัง ทำการ เปน ครัว สอน หนังสือ อยู่ นั้น คือ

- (๑) เปน ผู้มีคุณวุฒิ ทำการใน หน้าที่ ครัว สอน หนังสือได้
- (๒) เปน ผู้มีศิษย์ที่ สอน อยู่ ถ้าใน เขต แขวง กรุง เทพ ฯ ไม่
น้อยกว่า ๒๐ คน ถ้าใน หัวเมือง ที่ ขึ้น กระทรวง นคร บาง หรือ

๑๒/10/2566
ขึ้น กระทรวง มหาดไทย ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน

(๓) เป็นผู้ที่ได้รับใบตั้งให้เงิน ครุ จากเจ้าหน้าที่แห่งราชการ

ข้อ ๒ ผู้ออกใบตั้ง ครุ เสดยศักดิ์ตามที่ว่ามานั้น ถ้าในมณฑล
กรุงเทพ ฯ เป็นหน้าที่เสนาบดีกระทรวง ข้าราชการ ออกใบตั้ง ถ้าใน
มณฑลที่อื่น กระทรวงมหาดไทย เป็นหน้าที่ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลนั้น ๆ
ออกใบตั้ง

ข้อ ๓ ถ้าข้าหลวงเทศาภิบาลได้ออกใบตั้ง ครุ เสดยศักดิ์คนใดแล้ว
ต้องมิใช่บอกสิ่งรายชื่อคนนั้นไปเจตเข้าทะเบียน ครุ เสดยศักดิ์ที่กระทรวง
ข้าราชการ

ข้อ ๔ กระทรวง ข้าราชการ หรือข้าหลวงเทศาภิบาลที่ออกใบตั้ง ครุ
เสดยศักดิ์นั้น ต้องบอกสิ่งรายชื่อ ครุ ค่อย กระทรวง กระดาษใหม่ทุกคราว
ที่ออกใบตั้ง แลทุกคราวที่ ครุ ผู้นั้น ออกจากหน้าที่ ครุ ตามที่ได้
กำหนดไว้

ข้อ ๕ ส่วนกฎยกเว้น ครุ เสดยศักดิ์ ซึ่งตั้งวันที่ ๙ มีนาคม
รัตนโกสินทรศก ๑๒๔๘ นั้น ยกเลิกไม่ใช้ต่อไป ตามซึ่งได้มี
ประกาศแก้ไข พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร ขึ้นใหม่ นั้น

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๕๙

(ตง พระนาม) จักรพงษ์

กฎเสนาบดี

ยกเว้น หมาย ความ จาก การ เกณฑ์ ทหาร ชั่ว คราว

ด้วย ตาม ความ ใน ประกาศ แก่ ไข พระ ราช บัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ ทหาร
รัตน โกสินทร ศก ๑๒๔ ซึ่ง ลง วันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๙
มาตรา ๑๓ ข้อ ๗ มี ว่า “ หมาย ความ ยก เว้น ตาม ลักษณะ ที่ ได้
ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ยก เว้น ตาม กฎ เสนาบดี ที่ จะ ได้ คง
รับ ไว้ ”

บัด นี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ให้ เสนาบดี กระทรวง กรม ท้อง ทาย ท้องถิ่น คง กฎ ข้อ บังคับ รับ ไว้ ดัง ต่อ ไป นี้

ข้อ ๑ หมาย ความ ที่ จะ ยก เว้น ใน การ เกณฑ์ ตาม พระราช บัญญัติ
ลักษณะ เกณฑ์ ทหาร ให้ ยก เว้น แต่ หมาย ว่า ความ หัว เมือง ตาม ที่
กระทรวง ยุติธรรม ได้ ส่ง ราย ชื่อ ขอ ยก เว้น ต่อ กระทรวง กรม ท้อง ทาย ท้องถิ่น ซึ่ง
ไม่ เกิน กว่า อัตรา ที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน ข้อ ๒ นั้น แล้ว ให้ ยก เว้น ได้ ชั่ว คราว
ตลอด เวลา ที่ กระทรวง ยุติธรรม เห็น ว่า คน ที่ ยก เว้น นั้น ทำ การ ได้
ประโยชน์ ราชการ ใน น้ำ ที่ หมาย ความ

ข้อ ๒ อัตรา จำนวน หมาย ความ ที่ จะ ยก เว้น ใน การ เกณฑ์ ตาม พระ
ราชบัญญัติ ^{12/10/2566} ลักษณะ เกณฑ์ ทหาร ให้ มี กำหนด อัตรา ดัง นี้

หน้า ๑๓๖

ศก ๑๒๙

เมือง ที่มี ศาล เมือง กำหนด ยกเว้น ไม่กว่า ๕ คน

เมือง ที่มี ศาล มณฑล รวม ศาล ศาล เมือง อยู่ใน ศาล มณฑล ด้วย กำหนด ยกเว้น ไม่กว่า ๑๐ คน

เมือง ที่มี ทั้ง ศาล เมือง ศาล มณฑล แยก เป็น ศาล ต่าง หาก กัน กำหนด ยกเว้น ไม่กว่า ๑๕ คน

ข้อ ๓ ถ้า คนใด ที่ กระทรวง ยุติ ข้าราชการ ได้ ส่ง ราย ชื่อ ขอบ ยกเว้น ไว้ ใน จำพวก ทนาย ความ เมือง ไต เด็ด แม้ ผู้ นั้น ไม่ ได้ เป็น ทนาย ว่า ความ ที่ เมือง นั้น ตาม ความ เห็น ชอบ ของ กระทรวง ยุติ ข้าราชการ เมือง ไต กระทรวง ยุติ ข้าราชการ ต้อง บอก ให้ กระทรวง กระจ่าง โทรม ทราบ ทุก คราว

ออก ให้ ใ้ ณ วันที่ ๑๐ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

(ลง พระนาม) จักรพงษ์

แทน เสด็จ บัด ี กระทรวง กระจ่าง โทรม

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วย ระเบียบ ราชการ ใหม่

เสด็จ บัด ี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ คือ อำนาจ ซึ่ง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน ไว้ ใน มาตรา ๑๗ (ง) แห่ง พระราชบัญญัติ ระเบียบ ราชการ รัตนโกสินทรศก ๑๒๑ ขอ ประกาศ ให้ ทราบ ทั้ง กัน ว่า กรม ระเบียบ ราชการ จะได้ จำหน่าย ระเบียบ ราชการ ๑๐๐ บาท อย่าง ใหม่ ขึ้น ต้น

ตั้งแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๕๐๐๑ ตั้งแต่วันที่ ลงใน ประกาศ นี้
ฉบับนี้ อย่างใหม่ มี ลักษณะ ที่ พัง สึกแตก ดังนี้

(๑) ฉบับนี้ ราคา ๑๐๐ บาท อย่างใหม่ มีพื้นฐาน ตลอดจน อย่าง
เดียวกัน กับ ฉบับนี้ ราคา ๑๐๐ บาท ซึ่งได้ ออกใช้ อยู่ แล้ว แต่ต่างกัน
แต่สี หน้าภายใน แผ่น ฉบับนี้ ซึ่ง เดิม เป็น สีม่วงอ่อน เปลี่ยนให้ เป็น สีม่วง แก่
แต่ พื้น ที่ รอง เดชหมาย ทั้ง เดชไทย แด เดชฝรั่ง กับ พื้น ที่ ของ ตัวอักษร
อักษร มตาย ที่มี ตัว อักษรตาย เดชยัด เป็น อักษร ฝรั่ง ตัว เด็ก บอกร ราคา
ฉบับนี้ เดิม เป็น สี น้ำตาลอ่อน ให้ เปลี่ยน เป็น สี น้ำตาล เก้ แต่ลายไม้
ใน แผ่น กระดาษ ได้ แก่ ให้ สี เข้ม ขน กว่า เดิม

(๒) พื้น ที่ วงกลม ตายดาว ระหว่ง ตาย เช่น เด้น บัด แต่ เจ้าพนักงาน
นี้ เป็น สี น้ำตาล เก้ นอกจากนี้ ลักษณะ ที่ กล่าว มา แล้ว นี้ มี ตลอดจน
เหมือน อย่าง เดิม

(๓) ฉบับนี้ ทั้งหลาย ที่ กรม ฉบับนี้ ได้ จำหน่าย ออก ไป แล้ว หรือ ที่
ได้ จำหน่าย ภาย หลัง วันที่ ประกาศ นี้ ให้ คง เป็น อัน ใช้ ได้ ตลอด ไป

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มกราคม วันโกสินทร์ ศก ๑๒๙

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศตั้งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้งว่า หม่อมเจ้าจรูญศักดิ์กฤดากร
รับราชการในหน้าที่ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมมานานแล้ว
สมควรจะเป็นเสนาบดีได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้า
จรูญศักดิ์กฤดากร เป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมต่อไป

พระบรมราชโองการ ดำรัสตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม รัตนโกสินทร์
ศก ๑๒๙ เป็นวันที่ ๗๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศแก้ไขข้อความ

ในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุฎกเดฉิมเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งว่า โดยนัยแห่งประกาศ
กระแสพระบรมราชโองการ ซึ่งตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม ร.ศ. ๑๒๔ นั้น
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขข้อความในพระราชกำหนดเครื่อง
แต่งตัวทหารบกบางข้อ เพื่อ ยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติม
ระเบียบการใช้สายโยงยศสำหรับตำแหน่งบางตำแหน่ง ความแจ้งอยู่แต่
บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า เครื่องหมายสำหรับตำแหน่งเหล่านี้ ส่วน
ทหารเรือเคยมีพระราชกำหนดไว้ เป็นระเบียบอันเดียวกันกับทหารบก

ตลอดมา ผู้สมควร จะแก้ไขพระราชกำหนด เครื่องแต่งตัว ทหาร เว้นตามกันไปด้วย ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อความตาม พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัว ทหาร เว้น ร.ศ. ๑๒๔ มาตรา ๑๑ ข้อ ๒ อันว่า ด้วย ด้าย โยงยัค สำหรับ นายทหาร ชั้น หัวนำ พนักงาน นั้น ให้ยกเลิก เสีย ทั้งบท

(๒) ข้อความตาม พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัว ทหาร เว้น ร.ศ. ๑๒๔ มาตรา ๑๐ ซึ่งว่า ด้วย เครื่องหมาย สำหรับ ราชนครักษ์ อันได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ กระแต่ พระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๙ แก้ไขอีกชั้น หนึ่ง แล้ว นั้น ให้แก้ไขใหม่ เป็นดังนี้ คือ

มาตรา ๑๐ นายทหาร ซึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็น ราชนครักษ์ ประจำ ราชนครักษ์เวร หรือ ราชนครักษ์พิเศษ ให้มี เครื่องหมาย ประจำตำแหน่ง ดังนี้

ให้มี ด้าย โยงยัค ประจำ ตำแหน่ง คือ เวทาค่าง เต็มยศ หรือ เจ้าเวร ประจำ ใน หน้า ที่ ราชนครักษ์ หรือ แห่ง ตาม เสรีจ ไข่ ด้าย ถัก ๒ เส้น ด้าย เกิดยง ๒ เส้น คัน ด้าย รวม ติดอยู่ ที่ บ่าขวา ให้ ด้าย เกิดยง ด้าย ถัก อยู่ ข้าง หน้า ๒ ด้าย ข้าง หลัง ๒ ด้าย ด้าย เกิดยง ข้าง หลัง สอดใต้ แขน มา ขอด กับ ด้าย เกิดยง ข้าง หน้า แต่ ด้าย ถัก ข้าง หลัง สอดใต้ แขน มารวม กับ ด้าย ถัก ด้าย เกิดยง ข้าง หน้า รวม ห่วง คล้อง ที่ ตุ่ม คอ เสีย

12/10/2566

ถ้ามีได้แต่ตั้ง เต็มยศ หรือใน ขณะที่มีได้ ทำกิจที่ได้กล่าว มา แล้ว ข้าง ต้น
ให้ลด สายถัก เสื้อ คงใช้แค่ สาย ถักยง ๒ สาย สอด สายหลัง มา ขอด
กับ สาย หน้า คอของ ห่วง กับ คุม คอเสื้อ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ มกราคม วันโกสินทรศก ๑๒๙
เป็น วันที่ ๙๙ ในรัชกาล บัดยบนี้

ประกาศ

ตัดอัตราเงิน ค่านาใน เมืองรัษฎบุรี
อำเภอ หนองเสือ แด่ อำเภอ คลองหลวง

เจ้าพระยามรราช เสนาบดีกระทรวงนครบาล รับพระบรมราชโองการ
ได้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า
ด้วยตามความใน พระราชบัญญัติ ตักษณเก็บเงินค่านา ร.ศ. ๑๑๙ มาตรา ๑๖
มีความว่า อัตราเงิน ค่านาจะเก็บใน ที่ใดไร่ ไร่เท่าใด จะได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ อัตรา ตามที่ ทรงเห็น สมควร แก่
ท้องที่ นั้น

บัดนี้ กระทรวงนครบาล ได้นำความ ขึ้น กราบบังคมทูล พระกรุณา ทราบ
ใต้ฝ่าตองของขุตั้ง พระบาทว่า การ ทำนาใน เมืองรัษฎบุรี นั้นได้ ผล น้อยไป
แต่จำเพาะใน จำนวน ศก ๑๒๙ นี้ การ ทำนาบาง ตำบลใน ตอน ต้นฝนตก
ซ้ำไม่ ครน เมื่อ ลงมือไถหว่าน แล้ว ต้นข้าวออก ขึ้น มา ยังไม่ทัน คั่ง ตัว

12/10/2566

น้ำเหนือบ้างมา มาก ท่วมคันข้างออก ขึ้นไม่ทัน น้ำถ่มเสียไป ที่เหลืออยู่
 ก็ไม่แตกกอใหญ่คง อยู่เป็น รายนั่น บาง ๆ ได้ผด น้อยไปกว่าธรรมเนียม
 จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตัด อัคราเงิน ค่านาที่ เคยเก็บ อยู่ใน
 อำเภอหนองเสือ เป็น ชั้น นาครี นั้น ลง เป็น ชั้นนาเบญจจะ อำเภอคลอง
 หลวง เคย เก็บ อยู่เป็น ชั้น นาโท นั้น ลง เป็น นาครี ตั้งแต่จำนวน ศก ๑๒๙
 นี้ เป็นต้น แต่ต่อไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙

(ลงนาม) เจ้าพระยามรธา

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ประกาศเฉลิมพระนาม

พระวรวงษ์เธอ กรมหมื่นชินวรสิริวัฒน์

คู่ภมัตถุ พระพุทธ ศาสตร์นภาค เป็นอดีตภาค ๒๔๕๓ พรรษา
 กาด บัณฑิตย์ จันทร โคจร ได้ณดัมพัทธ์ร กาศย์ภักษ์ อัฐิมัตถิ รวิวาร
 สุริยคติภาค รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ มกราคมมาศ พาวัดติมสุรทิน
 โดยกาด นิยม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร มหาอริราชูช เอกอรรคมหาบุรุษบรมนรา
 ชีราช พิณิตประชานารถมหาสมมตวงษ อดิศักยพงษ์วิมลรัตน วรชัศคิยราช
 นิกโรดม ^{12/10/2566} จาตุรันตบรม มหาจักรพรรดิราชตั้งภาคี อุกโท สุษาคสัง

สุธกเคราะห์ฉนวน จักรีบรมนารถ จุฬาดงกรณราชวรางกูร บรมมกุฏนเรนทร์ผู้
 ด้หนักคิงขวิธัฐ สุธธิศบุตรพริการ อุดุดยถกฤษฏาภินิหารอดิเรกบุญฤทธิ
 ธิญติภษณวิจิตร โสภากยสรวางค์ มหาช โนตตะมางคประณต บาทบงกช
 ยุคต ประดิทธิธัรพศุภผล อุดมบรมลัษุมายย์ ทิพยเทพาวตารไพศาล
 เกียรติกุณอตุลยพิเศษ สัรพพเทเวศรัานรุักษ์ บูริมศักดิ์สมญาเทพทวา
 ราวดี ศรีมหาบุรุษสุดสมบัติ เสดนางคณิกรรัตนอัศวโกศต ประพนชปรีชา
 มัทวธมาจาร บริบูรณ์คุณสารสยามาทินครวรุฒเมกราชติถล มหาวิจิตรนา
 ยกอนันต มหันตวรฤทธิเดช สัรพพิณเคษศิรินธร บรมชนกาศิศร์สมมต
 ประดิทธิชวรัชคมโหดมบรมราชสมบัติ นพปฏุตเสถวคณัศวาคินัทร ศิริรัตโน
 ปลัดภษณมหาบรมราชาภิเศกภสิสิต สัรพทศทศวิษิตไชย สักถมไหศววัย
 มหาธวามินทร์ มเหศวรมหินทรมหารามาริราชวโรดม บรมนารถ
 ชาติอาชาวไศรย พุทชาติไตรรัตน์สรณารักษ์ อุดุดยศักดิ์อรรคนเรศรา
 มาธิบดี เมตตากฤณาดีศตฤไทย อโนปโมยบุญการ สักถไพศาล
 มหารัษฏาธิเบนทร์ ปรมเนทรชรมิกมหาราชาริราช บรมนารถบพิตร
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริเห็นว่า พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า พระธดาพรพิริยพรต
 ได้ทรงผนวชในพระบวรพุทธศาสนามาตั้งแต่วังได้ หลดายพระรชกาด ประกอบ
 ด้วย พระวิริยภาพ แต่ ทรง สติปัญญา สามารถ ทรง ชำนาญใน พระ
 ปริยัติธรรม ได้ทรง เปน อาจารย์สั่ง สอน บริษัทให้รอบ รั้งจนได้เป็น
 ปเรียนุ ๑๒/๑/๒๕๖๖ ๑๓ ๓๖ ทั้งได้ ทรง ปฏิบัติ พระองค์เป็น หลัก ฐาน มั่นคง

สมควร แก่ตำแหน่ง นาคี พระบรมวงษานวงษ์แต่ บรรพชิตผู้ ใหญ่ ทำให้
 เป็นที่ น่าเลื่อมใ้ แห่ง บรรดา พุทธศาสนิกชน ทั้ง กฤหิ์สู์ บรรพชิต ทรง
 ปกครอง สโมสรบริษัท และศิษย์ของ พระองค์ ด้วยน้ำพระไทย อัน โอบ อ้อม
 อารี มีเมตตา เมื่อ แผ่น ที่ ดึง ถิ่น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ได้ ทรง ดึง เกิด เห็น พระคุณ สัมบัติ แน่ ชัด แล้ว จึง ได้ ทรง พระกรุณา ยก
 ย่อง ให้ ได้ เติ้น อิศริยศักดิ์ ชน เปน ถ้ำดับ ดัง ปรากฏ อยู่ใน คำ ประกาศ
 พระบรมราช โองการ เมื่อ ทรง สถาปนา พระอิสริยยศ เปน พระองค์เจ้า พระ นั้น
 แล้ว ส่วน พระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ ทรง พระผนวช
 ใน พระบวรพุทธศาสนา พระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า พระสถาพรพิริยพรต
 ได้ ทรง เปน พระกรรมวาจาจารย์ แต่ ได้ ด้วย โอวาท ตาม ตำแหน่ง อาจารย์
 ทุก ประการ ไม่ เฉพาะ แต่ ใน ขณะ เมื่อ ทรง พระผนวช ถึง ต่อ มา ถึง ยัง
 ได้ ทรง ตาม เปน ชูระ ตาม กาด อัน ควร ทั้ง ได้ ทรง เปน พระอุปัชฌายจารย์
 กุศุมภ์ ที่ได้ บรรพชาอุปสมบท นับว่า พระองค์ เปน สุนทรพรต อัน ประเสริฐ
 พระบรมวงษานวงษ์ที่ ทรง ผนวชใน พระพุทธศาสนา แต่ ดำรง คุณธรรม
 สม่่า เสมอ เช่น นี้ ใน เวลานั้น มี น้อย พระองค์ จึง นับว่า ทรง เปน อัจฉริย
 บุรุษ พระองค์ หนึ่ง สมควร ที่ จะ ได้ เพิ่ม พระอิสริยยศ ให้ ปรากฏ ใน ราช
 ตระกุด แล ใน สโมสรศักดิ์ ให้ ใหญ่ ยิ่ง ขึ้น

จึง มี พระบรมราช โองการ ดำรัส สั่ง ให้ สถาปนา พระวรวงษ์เธอ พระองค์
 เจ้า พระสถาพรพิริยพรต ขึ้น เปน พระองค์เจ้า ต่างกรม มี พระนาม ตาม

12/10/2566

ศก ๑๒๙

พ้า ๑๔๕

ฝ่ายสมณศักดิ์นั้น ให้ทรง มี ถาหรณาศักดิ์ ควร ตั้ง ถาหรณากรมได้ ๑๐ รูป
 คือ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์พรหมจรรยาจารย์   สรรพกิจวิธานโกศล
 โศภณวัตรจรรยาภิรัต   มัชฌิมคณิศร์ธำถวีรชูรชารี   มีนิตยภัตราคา
 เดือน ละ ๑๒ บาท ๑   พระครูธรรมราชาการ   มีนิตยภัตราคา เดือน ละ
 ๖ บาท ๑   พระครูวิจิตรวณชุกรกิจ   มีนิตยภัตราคา เดือน ละ ๖ บาท ๑
 พระครูวินัยธร ๑   พระครูวินัยธรรม ๑   พระครูโฆษิต์ดุกตถร์ ๑
 พระครูอมรสังฆาท ๑   พระครูสังฆวิธาน ๑   พระครูดุมุห์ ๑   พระครู
 ไวยูฎา ๑   รวม ๑๐ รูป

ขอให้พระคุณผู้ซึ่งได้รับตำแหน่ง ทังปวงนี้   มีความสุขสันต์ดีด้วยดี
 สดการพร   ใน พระพุทธศาสนาทฤษฎี   ๓

ประกาศเถื่อนแต่ตั้งสมณศักดิ์

สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ

สุภมัตถุ พระพุทธศาสนากาต   เปน อดีตภาค ๒๔๕๓ พรวษา
 กาทบักยบุนัจนทร โจร   โดณดัมพัตต   กาฬบักษ   เอกาทสัถตี   พุมวาร
 สุริยคคิกาท   รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙   มกราคมมาต   บัญจวดีติมสุรทิน
 โดย กาทนิยม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร มหาอริราชูช   เอกอรรคมหาบุรุษบรมนรา
 ธิราช   พินิต   ประชนารวมมหาสมมตวงษ   อดิศัยพงษอมิตรดิน   วรชัตติยราช

นิกโรตม จาตุรนต์บรม มหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกโต สุธษาดสัง
 สุธทศเคราะห์ จักรบรมนารถ จุฬาดงกระเนราชวงกรุ บรมมกฏนเรนทร์ผู้
 สันตคิวงษวิสิฐ สุธาธิคบุรพาธิการ อุดุดยถณฐาภินิหารชติเรกบญุณทอิ
 ธิญัตถษณวิจิตร ไสภาคยธรรพวงค์ มหาช โนตตะมางคประเนต บาทบงกช
 ยุคต ประดิทธิธรรพคุณผล อุดมบรมสุขุมาลัย ทิพยเทพาวตารไพศาล
 เกียรติคุณอุดุดยพิเศษ สรรพเทพเวศรานุรักษ์ บริรมศักดิ์มณเฑาะพทวา
 ราวดี ศรีมหาบุรุษผู้ดั่งมบัคิ เสด้นางกนิกรรัตนอัศว โกศล ประพนชปรีชา
 มัทธสงมาจว บริบูรณ์คุณล้ำดยามาทินครวรุคเมกราชติดก มหาปริวารนา
 ยกอนันต มหันตวรฤทธิเดช สรรพพิเศษศิรินธร บรมชนกาคิศร์ดมมต
 ประดิทธิวรยศมโหดมบรมราชสมบัคิ นพปฏุตเสถวคณัตราคิณคร ศรีวิรัตโน
 ปลัดกษณมหาบรมราชาภิเศกภักสิต สรรพทศพิศวิชาติไชย สกตมไหศวิชัย
 มหาสวามินทร์ มเหศวรมหินทรมหารามาธิราชอโรตม บรมนารถ
 ชาติอาชาวไศรย พุททาทิโครรัตนสรณารักษ์ อุดุดยศักดิ์อรรคนเรศรา
 มาธิบดี เมตตากรุณาผู้ดีดฤไทย อโนปไมยบุญการ สกตไพศาล
 มหาวิษณุภิเบนทร์ ประเมนทรธรรมิกมหาราชาริราช บรมนารถบพิตร
 พระมงกุฏเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรง พระราชดำริเห็นว่า พระพิมพ์ธรรม เป็น ผู้ มีความ เชื่อว ชาญ แตก
 ฉานใน พระไตรปิฎก เป็น อาจารย์สั่ง สอน พระปริยัติธรรมแก่ ภิกษุ สังฆ
 12/10/2566
 ตามเนร มีความ อุดุสาท มั่น คงใน วัตรปฏิบัติ ทรง คุณ ธรรม สมนำ เด่มอ

เป็นผู้รอบรู้ ใน อรรถธรรม ดำรงแม่ ด้ยาย ข้อความ ตามเทศน์โนบาย
 ให้ชน ทั้งหลาย ผู้ ได้ดับ พัง แล้ว แต่ เห็น หนทาง ชรรณปฏิบัติ อัน ต้องแท้
 เทียบ ทาง โดก กับ ทางชรรณให้ ถักถัก ถิ่น ถิ่น . อาจ ที่ จะ นำ มา ใช้ ใน ขณะ
 ประกอบ กิจ การ ทุก ๆ วัน ได้ ให้ บังเกิด เป็น ประโยชน์ อัน ใหญ่ ยิ่ง
 เป็นผู้ มี วาจา อัน นำ พัง เรื่อง ไพร เพราะ มี คุณธรรม บัด อัน ประเสริฐ อยู่ หาย
 อย่าง หาย ประการ เช่น นี้ พระบาท สมเด็จ พระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว
 จึง ได้ ทรง พระกรุณา ยกย่อง ให้ ได้ รับ สมณศักดิ์ เกื้อหนุน เป็น ตำแหน่ง
 จน ได้ เป็น พระราชา คณะ ผู้ ใหม่ ขึ้น เจ้าคณะ รอง ปกครอง สังฆบริษัท
 จัตถการ พระศาสนา ให้ ดำเนิน มา โดย เรียบ ร้อย ได้ เป็น พระอุปัชฌายาจารย์
 ให้ บรรพชา อุปสมบท แก่ กุลบุตร เป็น อัน มาก เป็น ที่ นับถือ แห่ง คำ สนิทสน
 ทั่วไป ใน ส่วน พระองค์ พระบาท สมเด็จ พระมงกุฎเกล้า เจ้า อยู่ หัว ก็ ทรง
 นับถือ พระพิมตชรรณ ว่า เป็น อัจฉริยะ พรหมจรรย์ ทรง นับถือ เสมอ พระ
 อาจารย์ องค์ หนึ่ง แต่ ได้ ทรง สดับ โอวาท ตาม แต่ จะ มี โอกาส ใน กาด อัน ควร
 ประมอด พระราชา ศรัทธา แต่ เพิ่ม พูน ความ เชื่อ พระราชหฤทัย ใน พระชรรณ
 ยิ่ง ขึ้น นับ ว่า ได้ ยิ่ง ประโยชน์ ให้ บังเกิด แก่ พระองค์ เป็น อัน มาก สมควร
 ที่ จะ ทรง ยกย่อง ให้ ดำรง สมณศักดิ์ อัน ดัง ได้

จึง มี พระบรมราช โองการ ดำรัส ตั้ง ให้ สถาปนา เกื้อหนุน พระพิมตชรรณ
 เป็น สมเด็จ พระราชาคณะ มีราชทินนาม ตาม จาฤก ใน สุพรรณบัญญัติ ว่า
 สมเด็จ พระมหาวิจิตรวิเศษ จตุรงคประธานวิสุต พุทธสิริมชรรณวาทที่ คัมภีร์

ญาณ ปริยัติโกศล วิมลคีตาจารย์วัตร เจ้าภิกษุวิมลบริษัทประสาทกรม
ธรรมยุติกคณิศรมหาสังฆนายก สถิตณวัดโสมนัสราชวรวิหาร

พระอาราม หลวง มีสมณศักดิ์ชั้น เจ้าคณะใหญ่ ผู้ช่วย คณะธรรมยุติก
คณิกาย มีนิตยภัตร ราคา เดือน ละ ๔๐ บาท มีถานานุกัณฑ์ควร ตั้ง
ถานานุกรมได้ ๑๐ รูป คือ พระครูปลัดลัมพพิพัฒน์วิริยาจารย์ ดุสิตธรรม
ปฏิภาณอรุณโกศล วิมลญาณมหาสังฆนายก ธรรมยุติกคณิศรสถาวรภิก
ษาวร มีนิตยภัตร ราคา เดือน ละ ๑๒ บาท ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครู
วินัยธรรม ๑ พระครูวิมลธรรมสิทธิ์ ๑ พระครูสิทธิชูธรรมคุณ ๑ พระครู
บรรณวัตร ๑ พระครูพัทธกิจ ๑ พระครูสังฆปริณายก ๑ พระครู
สัมฤทธิ์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ รวม ๑๐ รูป

แต่ ทรง พระราชดำริเห็นว่า พระธรรมไตรโลกาจารย์ เป็น เชื้อ พระ
ราชวงศ์ได้ ผนวชใน พระพุทธศาสนา มา หลาย พรรษาแล้ว มีความ แคล
ฉานใน พระปริยัติธรรม ชอบได้ ได้ เป็น ปเรียนุ ตั้ง แต่ ยัง เป็น สามเณร
ครั้ง เมื่อ อายุ ครบกำหนดที่ ควร จะ อุปสมบท แล้ว ใน รัชกาลที่ ๕ ได้
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ อุปสมบทใน วัด พระศรีรัตน
ศาสดาราม แล้ว ได้ เข้า แปล ประโยค อีก ครั้ง หนึ่ง มี นคง ใน สมณปฏิบัติ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ โปรดให้ เป็น พระราชาคณะ ที่
พระราชาชนพัทธมุนี แล้ว โปรดให้ ไป ครอง วัดโมฬีโลกย์ ๗ พรรษา
จน คำหนังสือเจ้าอาวาส วัดระฆัง ว่า ง ดง จึง ทรง พระกรุณาโปรดให้ ย้าย

มาครองวัด ธรรมัง ซึ่งเป็นที่สถิตยเดิม พระราชทาน พัด แฉก พน แพร
 ภายหลังได้เลื่อน ตำแหน่ง เทพแด ชรรวม ตามลำดับ นับว่าได้ทรง พระ
 เมตตา มาก พระธรรมไตร โดทกาจารย์ เป็น ผู้ชำนาญ ทาง เทศนา มีโวหาร
 กว้าง เป็น ที่ น่าฟัง ทั้ง มีเสียง อัน ดิบ คำ นาน อ่าน ประภาศ โฟเราะ น่านิยม
 เมื่อได้ รับ พระราชทาน อาราชนามบัตร เป็น เจ้าคณะมณฑลตาม พระราชบัญญัติ
 ปกครอง คณะสงฆ์ ก็ได้ปฏิบัติ จัดการ ตาม ตำแหน่ง นำที่ ได้ เรียบ ร้อย
 สม่ำเสมอ นับว่าได้กระทำคุณ ประโยชน์ ใน ทาง ทำนุบำรุง พระศาสนา
 แด การ ศึกษา อีก ทั้ง ได้ เป็น อุปัชฌาย์ อาจารย์ กุดบุตร เป็น อัน มาก
 เป็น ที่ นิยม นับถือ แห่ง ศาสนิกบริษัท ทั้ง ศฤหัตถ์ บรรพชิต อัน เป็น
 พระราชวงษ์ ผู้ ดำรง สมณศักดิ์ เป็น พระราชาคณะ ผู้ ใหญ่ อัน มี น้อย ตัว
 หาได้ โดย ยาก จึงสมควร จะ เพิ่ม สมณศักดิ์ ให้ สูง ยิ่ง ขึ้น

จึง มี พระบรมราชโองการ ดำรัส ตั้ง ให้ สถาปนา เตือน พระธรรมไตร
 โดทกาจารย์ เป็น พระราชาคณะ ตำแหน่ง เจ้าคณะรอง มีนาม ตาม
 จาฤก ใน สัพพรณบัญญัติ พระพิมตธรรมมหันตคุณ วิบุตยปรีชาญาณ
 ศรีปฏิภกคุณาลังการวิภูษิต อุดรทิศคณิศร บวรสังฆารามคามวาสี สังฆ
 นายก สถิตย ณ วัดธรรมัง ไชยคีตารามวรมหาวิหาร พระอาราม หลวง
 เจ้าคณะรอง ฝ่ายเหนือ มี นิตยภัตร ราคา เดือน ละ ๓๒ บาท มี ถานา
 นุศักดิ์ ควร ตั้ง ถานานุกรมได้ ๘ รูป คือ พระครูปลัดสุวัฒนศีลคุณ

12/10/2566

จิบุตธรรมาคณิศร   อุดร สังฆนายก   ขุรวาทะ   มีนิตยภัตฺร วาคา เตือน
 ๓๘ บาท ๑   พระครูวินัยธร ๑   พระครูวินัยธรรม ๑   พระครู
 ธรรมวิไชย ๑   พระครูไกรสรวิจิตร ๑   พระครูธรรมบาล ๑   พระครู
 ธรรม์ ๑   พระครูใบฎีกา ๑   รวม ๘ รูป

อนึ่ง ทรง พระราชดำริให้ว่า   พระราชาคณะที่ ดำรงคุณธรรมปรีชา
 สามารถ   สัมคอร จะเตือน อิศริยยศ   แด พระสังฆซึ่ง สัมคอร จะ เป็น พระ
 ราชาคณะ มีอีก หดาย รูป   จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ให้พระเทพกระวี   เป็น พระธรรมไตรโลกาจารย์   ปรีชาญาณฉิด
 ตรี ปฎีกคุณาถกถณ์   ยติศณิศร   บวรสังฆารามคามวาสี   สติชัยณวัด
 เทพศิรินทรവാศ ราชวรวิหาร   พระอารามหลวง   มีนิตยภัตฺร วาคา เตือน
 ๓๘ บาท   มีถานานุกัถศคอร ตั้ง ถานานุกรมได้ ๖ รูป   คือ   พระครู
 ปถัก   มีนิตยภัตฺร วาคา เตือน ๓๘ บาท ๑   พระครูวินัยธร ๑   พระครู
 วินัยธรรม ๑   พระครูสังฆพินิจ ๑   พระครูธรรม์ ๑   พระครูใบฎีกา ๑
 รวม ๖ รูป

ให้พระศิวิธรรมมุนี   เป็น พระเทพกวี   ศรัวิสุทธจิตตจกตรี ปฎีกบับบพิต
 ยติศณิศร   บวรสังฆารามคามวาสี   สติชัยณวัดท่าโพ เมืองนครศรีธรรมราช
 มีนิตยภัตฺร วาคา เตือน ๓๖ บาท   มีถานานุกัถศคอร ตั้ง ถานานุกรม
 ได้ ๔ รูป   คือ พระครูปถัก ๑   พระครูสังฆวิไชย ๑   พระครูธรรม์ ๑
 พระครูใบฎีกา ๑/๒ รวม ๔ รูป

ให้พระมหาพรหม ปรีชญ ๗ ประโยค วัดมหาธาตุ เป็นพระวรญาณ
มุนี ที่พระราชทานะ ไปอยู่วัด พระศรีรัตนมหาธาตุ ที่สังฆปาโมกข์
เจ้าคณะใหญ่เมือง พิษณุโลก มีนิตยภัตร ราคาเดือน ละ ๒๐ บาท

ให้พระมหาศรี ปรีชญ ๕ ประโยค วัดเทพศิรินทราวาส เป็นพระ
ญาณรักจิต ที่พระราชทานะ ไปอยู่วัด นิเวศธรรมประวัติ กรุงเก่า มี
นิตยภัตร ราคา เดือน ละ ๑๗ บาท

ให้พระครูปรีดีโกศล ปรีชญ ๔ ประโยค วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระ
มหานายก พุทธปาพจนตติกโศภยปล้ำทาภิบาล สกตสังฆปาโมกข์ประธาน
มหาธรรมาภิการี คณาธิบดี ศรีรัตนสุนทรนคมาจารย์ ที่พระราชทานะ
ปลัดขวาใน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส มี
นิตยภัตร ราคาเดือน ละ ๑๖ บาท

ให้พระครูปลัดมหาเถรานุวัตร วัดนิเวศธรรมประวัติ กรุงเก่า เป็น
พระภิกษุศีลสังวร ที่พระราชทานะ มีนิตยภัตร ราคาเดือน ละ ๑๒ บาท

ให้เลื่อน พระครูมหาสิทธิการ วัดบ้านแหลม เป็นพระมหาสิทธิการ
ที่พระราชทานะ ไปอยู่วัด อัมพวันเจติยาราม ที่สังฆปาโมกข์ เจ้าคณะ
ใหญ่เมือง สมุทรสงคราม มีนิตยภัตร ราคาเดือน ละ ๑๒ บาท

ขอ พระคุณ ทั้งปวง ซึ่งรับ ราช ทินนาม เพิ่ม อิศริยยศใน ครั้ง นี้ จง
จิรฐิติกาล เจริญ อยู่ยง วัฒน สุข พงปฎิภาณ คุณสาร สิริสวัสดิ์ ใน พระพุทธ
คำสั่งหา เทอญ

ประกาศใช้พระราชบัญญัติศุขาภิบาล

ใน ตำบลนครปฐม ตำบลพระปฐม ตำบลห้วยจรเข้
ตำบลบ่อพลับ ตำบลต้นนามจันทร์ ท้องที่อำเภอ พระปฐมเจดีย์
มณฑล นครไชยศรี

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นเกล้า ๆ ให้ประกาศ ทราบทั่วกัน ว่า
ตามความใน พระราชบัญญัติจัดการ ศุขาภิบาล ตาม หัวเมือง รัตนโกสินทร์
ศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้าจะไปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระราช
บัญญัตินี้ ในตำบลใดเมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา
แต่ในท้องที่ ๆ จะใช้พระราชบัญญัตินี้ด้วย เป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ พระยาสุรินทรบุรี ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการ มณฑล นคร
ไชยศรี มีใบบอกเข้ามา กราบบังคมทูลว่า ที่อำเภอ พระปฐมเจดีย์
เป็นที่ตั้ง ศาลารัฐบาล มณฑล แต่เป็นที่ประชุม การค้าขาย มีบ้านเรือน
แต่ผู้คนมากสมควร จะจัดการ ศุขาภิบาล ตาม พระราชบัญญัติ ศุขาภิบาล
ได้ ด้วยความสมบูรณ์ของท้องที่ตำบลนี้ ประการหนึ่ง แต่เพราะเหตุ
เป็นที่ประชุมชนมาก มักเกิดโรคมัยไข้เจ็บ คือ กาฬโรค เป็นต้น มัก
มีในที่เหล่านี้ ถ้าจัดการศุขาภิบาลขึ้น จะเป็นการ บังกัน อันตรายแก่
มหาชนด้วย แต่การที่จะจัด ศุขาภิบาลนี้ เป็นครั้งแรกดังเช่นใหม่ ควร
จะจัดตั้งในตำบลนครปฐม ตำบลพระปฐม ตำบลห้วยจรเข้ ตำบลบ่อพลับ
ตำบลต้นนามจันทร์ ^{12/10/2566} ท้องที่อำเภอ พระปฐมเจดีย์ เท่านั้น ^{๑๕} โดยเหตุนี้

พระยาสุนทรบุรี จึงได้เรียก ประชุม กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน แด่ คฤหบดี ใน ตำบล นครปฐม ตำบลพระปฐม ตำบล ห้วยจรเข้ ตำบล บ่อพลับ ตำบล ดินามจันทร์ ปรึกษา เห็น ชอบ พร้อม กัน ว่า ควร จะ จัด ศุขาภิบาล ตาม พระราชบัญญัติ ชั้น ใน ท้อง ที่ ๕ ตำบล นี้ ก่อน ที่อื่น แลวจึง ขยาย เขต ครอบคลุม ใน มณฑล นครไชยศรี พระยาสุนทรบุรี จึง ได้ มี ใบ บอ ก เข้า มา กราบ บังคม ทูล ขอ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต

เมื่อได้ ทรง ทราบ ความ ตาม ใบ บอ ก ฉนั้น ทรง พระราชดำริ เห็น ชอบ ด้วย จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ จัดการ ศุขาภิบาล ที่ ตำบล นครปฐม ตำบลพระปฐม ตำบลห้วยจรเข้ ตำบลบ่อพลับ ตำบล ดินามจันทร์ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๓๐ เป็นต้นไป โดยกำหนด ดังนี้ คือ

๑ ศุขาภิบาล ที่จะ จัด ตั้ง ฉนั้น จัด อย่าง ศุขาภิบาล เมือง ตาม พระราช บัญญัติ

๒ กำหนด เขต ศุขาภิบาล ใน ฉนั้น ดังนี้ คือ ด้าน เหนือ ตั้ง แต่ ตรง ปาก ห้วยจรเข้ เลียบ ตาม ทาง รถไฟ หดวง ไป จนถึง เขต ที่ พระราชวัง ดินาม จันทร์ ด้าน ใต้ ทาง ขวามือ ออก จุด ห้วยจรเข้ วัด ยื่น ออก ไป จาก ถนน เทศา ๕ เส้น ตลอด ออก ไป ทาง ถนน เทศา เลียบ ไป ตาม ถนน หน้า พระ แด่ เลี้ยว ไป ตาม ถนน ขวา พระ ตลอด ไป ตาม ถนน ราชวิถี แต่ วัด ห่าง จาก ถนน ไป ๓ เส้น ตรง ไป สุด เขต ที่ พระราชวัง ดินามจันทร์ ด้าน ขวามือ ออก

12/10/2566

ตามคำห้วยจรเข้ ผัง ควันตล แต่ตัดตรง ปาก คตของ ห้วยจรเข้ ขาม คตของ
 พระปฐม ตรงไป จุด ทาง รถไฟ หลวง ตำบล ควันตล จุด ทาง รถไฟ หลวง
 เดียบ มาตาม เขตที่ พระราชวัง สันนามจันท์ ตำบล ควันตล ไป จุด เขตที่
 ภาโวตาม ต่ ตง นั้น ถ้า ค่อไป เมื่อ จะ ขยาย เขตที่ สุขาภิบาล ยิ่ง กว่า คำบด
 ทั้ง ๕ นี้ ออกไป ทาง ต่ เพียง ต่ จะได้ ประกาศ ค่อไป เป็น คำดับ

๓ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน เงิน ภาษี โรง รานที่ เก็บ
 ต่ ใน เขตที่ สุขาภิบาล ให้ เป็น ผล ประโยชน์ สำหรับ จ่าย ใช้ ใน การ
 สุขาภิบาล ตาม พระราชบัญญัติ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ รตน โทสินทร์ ศก ๑๒๙
 เป็นวันที่ ๘๗ ในรัชกาล บัคยุบนี้

ประกาศ แก่ อีตรา เก็บเงิน ภาษี ต่ กรเวิน โรง ราน

ใน เขตที่ สุขาภิบาล คำบด นครปฐม คำบด พระปฐม
 คำบด ห้วยจรเข้ คำบด บ่อพลับ คำบด สันนามจันท์

มณฑล นครไชยศรี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จ บัด ภาระ ทรง
 มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการ ได้ แก่ ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทัว
 กันว่า ตาม ที่ได้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ
 12/10/2566
 จัดการ สุขาภิบาล ตาม หัวเมือง รตน โทสินทร์ ศก ๑๒๗ เฉพาะ คำบด นคร

ประชุม คำบดพระประชุม คำบดห้วยจรเข้ คำบดบ่อพดด้วง คำบดสนามจันทร์
เป็น ศุขาภิบาล เมือง แล้ว นั้น

บัดนี้ พระยาสุพรรณบุรี ข้าหลวงเทศาภิบาล ดำรง ราชการ มณฑล นคร
ไชยศรี มีใบ บอกเข้ามา กราบ บังคมทูล พระกรุณาว่า ได้ประชุมเด็ก
ตั้ง กรรมการ สำหรับ จัดการ ศุขาภิบาล รวม ๙ นาย ครบ คณะ สำหรับ
ศุขาภิบาล เมือง ตาม พระราชบัญญัติแล้ว แต่ได้ประชุม กรรมการ ปรึกษา
หารือ เห็น พร้อมกัน ว่า เงิน ภาษี เว้น โรง ร้าน ซึ่ง ทรง พระกรุณาโปรด
เกล้า ฯ พระราชทาน สำหรับ บำรุง รักษา การ ศุขาภิบาล ที่ จัด เก็บ อยู่ใน
เวลานี้ สิ้นควร จะ แกะ ไข จัด เก็บ ใหม่ เพื่อ จะได้ บำรุง การ ที่ จะ จัด รักษา
ความ สุข สำราญ แต่ แบ่ง ท้อง ที่ จัด เก็บ เป็น ๒ ตอน คือ

๑ ตึก เว้น โรง แด่ ที่ ดิน ถ้า ให้ เข้า เก็บ ตาม ราคา ค่า เข้า ๑๒ ชัก ๑
ต่อบ

๒ ถ้า ไม่ ได้ ให้ เข้า ก็ เก็บ คิด เทียบ ตาม ราคา ค่า เข้า ๑๒ ชัก ๑ ต่อบ
เหมือน กัน ดังนี้

ทรง พระราชดำริ เห็น ชอบ ด้วย แล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ
ให้ ประกาศ เก็บ เงิน ภาษี โรง ร้าน บำรุง ศุขาภิบาล แก่ ผู้ ซึ่ง อยู่ใน
เขต ศุขาภิบาล เมือง นครไชยศรี มี ข้อ ตรา ตาม ที่ ข้าหลวง เทศาภิบาล
แต่ กรรมการ ประชุม ปรึกษา ตก ลง กัน ซึ่ง ได้ ว่า มา แล้ว ใน ประกาศ นี้ แต่
รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

ประกาศเพิ่มเติม

เครื่อง แต่ง กาย พตเวื่อน โน พระราชดำเนิน

มี พระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเครื่อง แต่ง กาย ข้าราชการ โน พระราชดำเนิน ร.ศ. ๑๒๙ ว่าด้วยได้ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างตุ้มอักษรพระบรมราชนามาภิไธย จ.ป.ร. ไว้สามชั้น ชั้นที่ ๑ ทองคำตงยา ชั้นที่ ๒ เงิน กำไลทอง ตงยา ชั้นที่ ๓ เงิน ตงยา เพื่อสำหรับ พระราชทาน แก่ผู้ ซึ่ง มีความ พอ พระราชหฤทัย อัน ส้มควร จะได้รับ พระราชทาน ความ คุณานุกรูปร่าง นั้น ถ้าผู้ ได้ ได้รับ พระราชทาน ชั้นใด ก็ดี ก็ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ ใช้ แก่ เลื่อยยศ แห่ง คนได้ทุกชั้น

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

(ลงพระนาม) สรรพสิทธิ

เสนาบดี กระทรวงวัง

ประกาศ

ตั้ง อัตรา เก็บค่าภาคหลวงแร่ตะกั่ว

ด้วยมี พระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ เห็นอกระหม่อมสั่งว่า การเก็บค่า ภาคหลวง แร่โลหะธาตุต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน พระราชอาณาจักร แต่เดิม นามิ อัตรา ให้เก็บค่า ภาคหลวง เฉพาะ แร่แร่ดีบุก อย่าง เดียว ส่วน แร่

อื่น ๆ นั้นยังไม่มียศตราสำหรับเก็บค่าภาคหลวง เพราะ การ ทำเหมืองแร่
 อย่างอื่น นอกจาก แร่ดีบุก ยังไม่ด้มีผู้ใดคิดทำขึ้น บัดนี้ ความทราบ
 ได้ ชาติของชุดพระบาทว่า มีผู้ขอทำเหมืองแร่ ตะกั่ว บาง แคว จึง เป็น
 เวลาอัน สัมควร ที่จะตั้ง ยศตราค่าภาคหลวง แร่ไว้เป็น ระเบียบ ด้วย
 จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ตั้ง
 ยศตราเก็บค่าภาคหลวง แร่ตะกั่ว ตั้ง มี ยศตรา แจง ต่อไปนี้ คือ

๑ แร่ตะกั่ว เมตริก ตันละ ๑ บาท

๒ เนื้อตะกั่ว เมตริก ตันละ ๑ บาท ๕๐ สตางค์

๓ ถ้าในแร่ตะกั่ว เมตริกตันหนึ่งมีเงินปนอยู่ ด้วยเกินกว่า ๑๕๐ แกรม
 หรือใน เนื้อ ตะกั่ว เมตริกตัน หนึ่ง มีเงิน ปน อยู่เกินกว่า ๒๐๐ แกรม ขึ้นไป
 ให้เก็บค่าภาคหลวง เงิน ๑๐ สตางค์ต่อ ๒๕ แกรม ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙
 เป็นวันที่ ๙๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

กฎเฝ้านาบตี กระทรวง ทหารเรือ

กฎเฝ้านาบตี ว่าด้วย ระเบียบการ เกี่ยวเนื่อง
 ด้วย ราชองครักษ์ ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๙

ที่ ๑ / ๑๒๙
 ๑๖๖๒

พแนกปกครอง

ด้วย ตามความใน พระราชบัญญัติ ราชองครักษ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

มาตรา ๑๕ มีข้อความว่า ให้ได้เนบัต กระทบง ทหารเรือ มีอำนาจ ออก
กฎได้เนบัต มังคย การ ให้ดำเนียร ตาม พระราชบัญญัติได้ แต่ เมื่อ กฎได้เนบัต
ได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ถือ ว่า เป็น ส่วน หนึ่ง
ใน พระราชบัญญัติ นี้

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ได้เนบัต กระทบง
ทหารเรือ ตรากฎได้เนบัต ว่า ด้วย ตำแหน่ง แล นาท ราชองครักษ์ ทหารเรือ ซึ่ง
มี ข้อความ ดัง จะ ได้กล่าว ต่อไป นี้

ข้อ ๑ กฎนี้ ให้ เรียกว่า “กฎได้เนบัต ว่า ด้วย ระเบียบ การ เกี่ยว
เนื่อง ด้วย ราชองครักษ์ ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๙”

ข้อ ๒ การ ที่จะปฏิบัติ ราชการ ให้เป็นไป ตาม ความใน มาตรา ๘ แห่ง
พระราชบัญญัติ องครักษ์ ร.ศ. ๑๒๙ นี้ ถ้า กรม ทหารเรือ กรมใด
จะ จัด ให้ ราชองครักษ์ เหวไป ราชการ เป็น การ แรม คั้น นอก กรุง ตั้งแต่
๒๔ ชั่วโมง ขึ้นไป ต้อง แจ้ง ให้ สัมมุห ราชองครักษ์ ทราบ ก่อน ที่จะ
ไป นั้น ไม่ ต่ำ กว่า ๖ ชั่วโมง เว้นไว้ แต่ ไป ใน กระบวน เด็ดจ พระราชดำเนียร
ประพาศ

ถ้า สัมมุห ราชองครักษ์ จัด ให้ ราชองครักษ์ เหวไป ราชการ ใน นาท ราช
องครักษ์ เป็น การ แรม คั้น นอก กรุง ให้ มี จุดหมาย ขอ ความ ตก ลง ของ
กระทบง ทหารเรือ ตรง ถึง กระทบง เว้นไว้ แต่ เป็น พระบรมราชโองการ
เฉพาะ เจาะจง คติ สภา ของ ครักษ์ นี้ ได้ ให้ ไป ราชการ เช่น นั้น จึง ไม่

จำเป็นต้องได้รับความตกลงของกระทรวง ทหารเรือ ก่อน แต่เดิมพระราชของครักษ์ต้องแจ้งให้ กระทรวง ทหารเรือ ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓ ถ้าสมเด็จพระราชของครักษ์จะจัดให้ราชของครักษ์พิเศษไปราชการ แรมคืน นอก กรุง ก็ให้ปฏิบัติเป็นวิธีเดียวกัน กับที่ ว่าไว้สำหรับราชของครักษ์ เวน นั้น

ข้อ ๔ ถ้าราชของครักษ์เวย หรือ ประจำ หรือราชของครักษ์พิเศษไปราชการ แรมคืนใน น้ที่ราชของครักษ์ ให้ ได้รับ พระราชทาน เงินค่าเบียดียง เติร ทาง แด พาหนะ ภายในข้อ กำหนดใน ข้อ บังคับ ว่าด้วยค่าเบียดียง เติรทาง แด พาหนะ สำหรับ กระทรวง ทหารเรือ แต่เปลี่ยน อัตราเงินค่าเบียดียง เติร ทาง เป็นวัน ละ ๓ บาท โดยไม่ต้องว่าผู้ นั้นมีตำแหน่งยศ ชั้นใด เว้นไว้แต่ ราชของครักษ์ ชั้น นายพดเรือ จึงให้คงรับ พระราชทาน ตาม อัตราใน ข้อ บังคับ นั้น

ข้อ ๕ การเบิกจ่ายเงิน เดือน ของ ราชของครักษ์ กับ ทั้ง การ เบิกจ่าย เติร คัง แต่งกาย เติร อัง ยุทธอาภรณ์ อาวุธยุทโธปกรณ์ สำหรับตัวราชของครักษ์ นั้น ถ้าเป็น ราชของครักษ์เวย หรือ ราชของครักษ์พิเศษ ให้เป็น น้ที่ กรม ทหาร ที่ ราชของครักษ์ นั้น สังกัด อยู่ตาม ปกติ ถ้าเป็น ราชของครักษ์ ประจำ ให้เป็น น้ที่ กรม ยกระบัตรทัพ เวย แต่ การ เบิกจ่ายเงิน ค่าใช้ สรรอย สำหรับ ตัว ราชของครักษ์ ซึ่งจ่าย ใน เวลา ทำการ ใน น้ที่ ราชของครักษ์ เช่น เงิน พาหนะ หรือ เบียดียง เติร ทาง เป็น ต้น ให้

สมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยกฎข้อบังคับและระเบียบราชการของกระทรวงทหารเรือ

ข้อ ๖ การแต่งกายของราชองครักษ์นั้น คงใช้เครื่องแต่งตัวตามตำแหน่งดังกติกเดิมนั้น แต่เพิ่มเครื่องหมายราชองครักษ์ ดังแจ้งในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ

อนึ่งเวลาที่ราชองครักษ์อยู่ในหน้าที่ประจำเวร หรือประจำพระองค์ให้นำตามเสด็จ ต้องขัดกระบี่ยาวเสมอไป เว้นไว้แต่แต่งเครื่องสีมอสรณ์ จึงไม่ต้องขัดอาวุธ แต่ถ้าแต่งขรรคมดา ต้องสวมเครื่องแต่งกายผ้าขาว หรือเครื่องกันหนาวตามฤดูกาล จะใช้เครื่องผ้ากาก็ได้ แต่เวลาที่มิกำหนดแต่งเครื่องสีนวม แลเวลาโดยเสด็จพระราชดำเนียรประพาศหัวเมืองเท่านั้น

การอื่น ๆ ซึ่งเนื่องด้วยการแต่งกาย นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ให้ปฏิบัติต้องตามพระราชกำหนดกฎข้อบังคับซึ่งกระทรวงทหารเรือได้ตราขึ้น หรือจะได้ตราขึ้นไว้ เป็นเครื่องประกอบความในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือเป็นครั้งเป็นคราวนั้น จึงทุกประการ

ข้อ ๗ ราชองครักษ์เวร หรือราชองครักษ์ประจำ ถ้าพักในหน้าที่ราชองครักษ์ ต้องลาต่อสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ถ้าลาพักในหน้าที่กรมกองทหารเรือ ต้องลาต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบ ถ้าลาหยุด

12/10/2566

๒ ทางทิศของต. ๒ แห่ง

ข้อ ๘ ถ้าราชองครักษ์ทำผิดในหน้าที่ราชองครักษ์ หรือทำผิด โดยละเมิดวินัยทหารในระหว่างประจำหน้าที่ราชองครักษ์ ให้สมุหราชองครักษ์มีอำนาจลงโทษทางวินัยทหารได้ โดยเทียบตามกฎว่าด้วยอำนาจลงโทษทหารเรือ ให้สมุหราชองครักษ์มีอำนาจลงโทษในอัตราชั้น ๑ ส่วนราชองครักษ์ผู้รับโทษนั้น ถ้าเป็นนายทหารชั้นผู้น้อย เป็นผู้รับโทษชั้น (ค) เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้รับโทษชั้น (ข) ถ้าเป็นราชองครักษ์ชั้นนายพลเรือ สมุหราชองครักษ์ต้องแจ้งความผิดให้กระทรวงทหารเรือทราบจะลงโทษเองไม่ได้

ข้อ ๙ ถ้ากำหนดระเบียบการท่งปวงซึ่งว่าด้วยราชองครักษ์ในกฎนี้มีข้อความไม่ตรงกับกฎ ข้อบังคับแต่ระเบียบราชการของกระทรวงทหารเรือบทใด ๆ ก็ให้ถือข้อความในกฎนี้เป็นสำคัญ ในทางที่จะปฏิบัติ การท่งปวงที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งเสนาที่ราชองครักษ์ คงได้กล่าวมาแล้วทุกประการ

คาดว่า การกระทรวงทหารเรือ

วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

(ลงพระนาม) บริพัตร

นายพลเรือเอก เสนาบดี

ประกาศใช้ พระราชบัญญัติเก็บเงินค่าราชการ

ร.ศ. ๑๒๐ ใน มณฑลอิสาน

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า วิธีเก็บเงินค่าราชการใน มณฑลอิสาน ได้จัดเก็บมาตาม ประเพณี เดิม โดย อัตรา อย่าง เดียว กับ มณฑล ชั้นใน แต่ยังไม่ ได้ ใช้ตาม พระราชบัญญัติ เก็บเงินค่าราชการ เช่น กับที่ได้ ใช้ อยู่ ตาม มณฑล ชั้นในไม่ ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า สมควร ที่ จะ จัด ให้ วิธี เก็บเงิน ค่าราชการ ใน มณฑลอิสาน เป็น ระเบียบ เดียวกัน เพื่อให้ เป็น การ สอดคล้อง ทั่ว ไป จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ เก็บเงิน ค่าราชการ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๐ แด่ พระราช บัญญัติ เพิ่ม เติม การ เก็บเงิน ค่าราชการ ลง วันที่ ๑๗ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๓ ใน มณฑลอิสาน มี อัตรา เก็บ คน ละ ๔ บาท ตาม เดิม เว้น แต่ ใน ที่ ซึ่ง ที่ อำเภอ ไชยเกษม อำเภอ เขมราฐ อำเภอ ชานุมาน มณฑล หมู่บ้าน ๆ ด้าน หมู่บ้าน ปากมูล ใน ตำบล สุวรรณวาริ ทั้ง ที่ อำเภอ พิษุมังฆาหาร เก็บ คน ละ ๓ บาท ๕๐ สตางค์ ตั้งแต่ ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป ข

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

พระยาศรีสุรเทพ

ราชปลัดทูลฉลอง เซ็นแทน

ประกาศ

ห้ามมิให้จำหน่าย หรือ พาเข้าไปในอำเภอชานุมาน
 อำเภอเขมราฐ อำเภอโขงเจียม อำเภอพิบูลย์มังสาหาร
 ในจังหวัดอุบล ออกไปต่าง เมือง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งที่ประทับ
 มหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
 กันว่า ได้ทรงทราบฝ่าฝืนของซุ้ดพระบาทเจ้า ในรัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙
 นี้ ราษฎรในจังหวัดอุบล มณฑลอิสาน ทำมาได้เข้าน้อย ถ้าราษฎร
 ที่มีเข้าอยู่จำหน่ายเข้าไปเสียต่าง เมืองหมดแล้ว เข้าจะไม่เพียงพอ
 ซุ้ดช่วยกันในเมืองตลอดปี แต่ราษฎรที่หาซื้อเข้าไปในเมืองไม่
 ได้ก็จะได้รับความอดอยากเดือดร้อน จึงมีพระราชประสงค์ที่จะทรง
 บัณฑิต ความกันดารเดือดร้อน ของอาณาประชาราษฎรในจังหวัดอุบล
 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดจำหน่าย
 หรือพาเข้าไปในท้องที่ ๔ อำเภอ คือ อำเภอชานุมาน ๑ อำเภอเขมราฐ ๑
 อำเภอโขงเจียม ๑ และอำเภอพิบูลย์มังสาหาร ๑ ออกไปต่าง เมือง ตั้งแต่
 วันที่ได้ประกาศนี้เป็นต้นไป

12/10/2566
 ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

ประกาศลดอัตราเงินค่าราชการ

ใน ท้องที่อำเภอตำบลชัย แขวงเมืองเลย

ตงคงเก็บบหนึ่งคนละ ๒ บาท

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ ทราบทั่ว ถิ่นว่า ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลอุดร มีใบบอกมา กราบ บังคมทูล พระกรุณา ทราบ ผัดของ ขุดีพระบาท ว่า ราษฎรใน ท้องที่อำเภอ ตำบลชัย แขวง เมือง เลย ทำไร่ นาไม้ใครได้ ผด มา หดาย บั้แต่ด้ เพราะ ผ่น แดง มี ความ ยาก จน ขัด ถิ่น ส้มควร จะ ถด อัตราเงิน ค่า ราชการ ตง เพื่อ เป็น การ บำรุง ราษฎร ใน ท้อง ที่ นี้ จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ลด อัตราเงิน ค่า ราชการ ใน ท้อง ที่ อำเภอ ตำบลชัย แขวง เมือง เลย ตง คง เก็บ แต่ เพียง บั้ หนึ่ง คน ละ ๒ บาท เพื่อ เป็น การ บำรุง ราษฎร ใน ท้อง ที่ อำเภอ ตำบลชัย ชั่ว คราว ตั้งแต่ จำนวน ศก ๑๓๐ เป็น ต้นไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

พระยาศรีสัตนาคนหุต

ประกาศต่อประชาชนที่นา

ตำบลจระเข้ มาก ตำบลโคกม้า แขวง เมืองบุรีรัมย์

ตำบลสระจระเข้ แขวง เมืองนครราชสีมา

ลงเก็บเป็นนาชั้นเบญจจะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑล นครราชสีมา มีใบบอกมากราบบังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า พื้นที่นาตำบลจระเข้ มาก ตำบลโคกม้า ที่อยู่ที่อำเภอประโคนชัย แขวงเมืองบุรีรัมย์ ตำบลสระจระเข้ ที่อยู่ที่อำเภอพนมชนะ แขวงเมืองนครราชสีมา ตำบลนี้เป็นดินเกลือแต่ปนทรายปนกรวด การทำนาได้ผลไม่ใคร่จะบริบูรณ์เหมือนตำบลอื่นที่ต้องเสียเงินอากรค่านาเป็นนาชั้นจัตวา ยังไม่เหมาะ กับพื้นภูมิประเทศที่อยู่ที่ แต่ทำเด ผลประโยชน์ที่จะทำได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดอัตราชั้นที่นาตำบลจระเข้ มาก ตำบลโคกม้า ตำบลสระจระเข้ ลงเก็บเป็นนาชั้นเบญจจะตั้งแต่จำนวนศก ๑๒๙ นี้เป็นต้นไป

คำว่าว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ วันน โทศินทรศก ๑๒๙

12/10/2566

พระยาศรีสุทโธ

ราชปลัดทูลฉลอง เซ็นแทน

ประกาศ

ยกเงินไม่เก็บเงิน ตากรค่าน้ำน้ำจืด

ในท้องที่อำเภอ เมือง แด อำเภอ ปราณบุรี

แขวง เมืองปราณบุรี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นที่กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ในท้องที่ อำเภอ เมือง แด อำเภอ ปราณบุรี แขวง เมือง ปราณบุรี เป็นท้องที่ กนตาร การจับสัตว์น้ำน้ำจืด ราษฎรจับได้แต่พอบริโภค ไม่ได้ซื้อขายเป็น อาณาประโยชน์ ราษฎร มีความ อึดอัด ขัด ดันยาก จนกว่าท้องที่ ขึ้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเงินไม่เก็บเงิน ตากรค่าน้ำน้ำจืดในท้องที่ อำเภอ เมือง แด อำเภอ ปราณบุรี เพื่อเป็นการบำรุง การ หาเลี้ยงชีพราษฎรในท้องที่ ทั้ง ๒ อำเภอ นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๓๐ เป็นต้นไป

คำดำว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๙

พระยาศรีสุทโธ

ราชปลัดทูลฉลอง เซ็นแทน

กฎเสนาบดี

กำหนด อัตรา ยกเว้น คน ซึ่ง ทำการ อยู่ใน บริษัท
จากการ เกณฑ์ทหาร ชั่วคราว

ด้วย ตาม ความ ใน ประกาศ ก ไซ พระราชบัญญัติ ดัชนีณ เกณฑ์ทหาร
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ซึ่ง ลง วันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙
มาตรา ๑๓ ข้อ ๑๑ มีว่า “ การ ค้ำขาย ซึ่ง ลงทุน ทำด้วย กัน หลาย คน
ให้ นับ ใน พระราชบัญญัติ นี้ ว่าเป็น บริษัท ยกเว้น จำนวน คน ซึ่ง ทำการ
อยู่ ใน บริษัท นั้น ตาม ส่วน ที่ เป็น บริษัท ใหญ่ แด เล็ก ตาม จำนวน เงิน ที่
ได้ เสีย ภาษี อากร ซึ่ง จะ ได้ กำหนด อัตรา เงิน อัตรา คน ยกเว้น โดย ได้
ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ” นั้น

บัด นี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ให้ เสนาบดี กระทรวง กระจาย โทม ตั้ง กฎ ข้อ บังคับ ขึ้น ไว้ ดัง คือ ไป นี้

ข้อ ๑ ถ้า บริษัท ได้ ได้ เสีย เงิน ภาษี อากร ใน กิจการ ของ บริษัท นั้น ใน
ปีใด ไม่ ต่ำ กว่า กำหนด อัตรา เงิน ใน ข้อ ๒ นั้น แล้ว ให้ ยกเว้น คน ซึ่ง
ทำการ อยู่ใน บริษัท นั้น ใน เฉพาะ ปี นั้น ตาม อัตรา จำนวน คน ใน ข้อ ๒
ไว้ ชั่ว คราว ยัง ไม่ ต้อง เกณฑ์ เข้า รับราชการ ตาม พระราชบัญญัติ ดัชนีณ
เกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ใน ปี ที่ บริษัท นั้น ได้ เสีย เงิน ภาษี อากร
ไม่ ต่ำ กว่า อัตรา ที่ ได้ กำหนด ไว้

12/10/2562

ข้อ ๒ อัตราดอกเบี้ยตามข้อ ๑ นั้นให้ มีกำหนดดังนี้

ถ้าได้เสียเงินภาษีอากร ให้ยกเว้นคนในบริษัท นั้นได้

ตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๕ คน
๕๐,๐๐๐	๔
๑๐,๐๐๐	๓
๑,๐๐๐	๒
๑๐๐	๑

ข้อ ๓ ถ้าบริษัท หนึ่ง แยก ตั้ง ทำการ อยู่ หลาย แห่ง ใน เมือง เดียว กัน จะ คิด จำนวน เงิน ที่ เสีย ภาษี อากร รวม กัน หรือ แยก กัน แต่ จะ ยก เว้น คนใด ซึ่ง ทำการ อยู่ ใน บริษัท นั้น ให้ หน้า ของ บริษัท นั้น เด็ด ออก ขด ยก เว้น ได้ ตาม ข้อ การ แต่ ต้อง ไม่ เกิน กว่า ส่วน ใน อัตรา ตาม ข้อ ๒ นั้น ๆ

กฎให้ ไว้ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙

(ตงพระนาม) จิตรประวิตรเดช

เสนาบดีกระทรวงกระตาคม

ประกาศ

ใช้เป็น ข้อบังคับชั่วคราวสำหรับการ
เพาะปลูกสวนใหญ่ ส้มพริก ที่ไร่ แดนา
วัดนโกสินทร ศก ๑๒๙

เดี๋ยบบัดั กระทรวงเกษตรราชการ รับ พระบรมราชโองการไว้เกล้า ฯ
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ ทราบทั่ว กันว่า

ด้วย การ เพาะ ปลูก พืช ผด พรณไม้ ที่สวนใหญ่ สวนส้มพริก ที่ไร่
แดนา ใน มณฑลชุมพร มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี
แถมณฑลภูเก็ต มีความเจริญ มากขึ้น กว่าแต่ก่อน และมี ปลูก
ของ ที่ดิน ทำการ เพาะ ปลูก อยู่เนื่อง ๆ ส่วน พระราชบัญญัติ ที่ดิน ที่ จะ
ได้ ออก สำหรับ ทำการ เพาะ ปลูก สั้นไป นั้น ยัง กำลัง ร่าง อยู่ ครั้น จะ รอ
อยู่จน สำเร็จ บริบูรณ์ ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ นั้น ก็ จะไม่ทัน กับ ความ
ต้อง การ ของ อาณา ประชาชน ที่มี ประสงค์ จะ ทำการ เพาะ ปลูก ส้ม
พริก จะ มี ข้อบังคับ ชั่วชั่วคราว สำหรับ อนุญาตให้ ราษฎร ถือ ที่ดิน
กระทำการ เพาะ ปลูก ได้ ตาม ความ ประสงค์ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ ออก ประกาศ นี้ ให้เป็น ข้อบังคับ สำหรับ การ เพาะ ปลูก ไร่ชั่วคราว ใน
หัวเมือง ๔ มณฑล ที่ได้ กล่าว มาแล้ว ดังต่อไปนี้ เมื่อ ผู้หนึ่ง ผู้ใด จะ จดจับ
ของ ที่ดิน กระทำการ เพาะ ปลูก ดัง ที่ กล่าว มาแล้ว นี้ ให้ผู้นั้น ประพฤติ
ตาม ข้อ ความ ที่ กล่าว ต่อไปนี้ ทุก ๆ ประการ

ข้อ ๑ บรรดาข้อความในพระราชกำหนด กฎหมาย แด่กฎข้อบังคับ
อื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดกับประกาศนี้แล้ว ให้ใช้ข้อความในประกาศ
นี้แทน

ข้อ ๒ ที่ดินซึ่งจะอนุญาตให้จับจองได้นั้น ให้แยกเป็น ๒ ประเภท
คือ

(๑) ที่ดินซึ่งได้สงวนหรือหมายเขตไว้สำหรับราษฎรที่คงภูมิตำเนาอยู่ในท้องที่นั้นอำเภอ ๑ แห่งแห่ง หรือหลายแห่งให้พอกับจำนวนราษฎร ซึ่งได้ประจำอยู่ในท้องที่อำเภอ นั้น ๆ จับจองประเภทหนึ่ง

(๒) ที่ดินสำหรับราษฎรซึ่งอยู่ต่างท้องที่หรือต่างหัวเมือง จับจองประเภท ๑

เมื่อข้าหลวงเทศาภิบาล แลผู้ว่าราชการเมือง ดำรงกฎหมายเขตแยกประเภทที่ดินว่าตำบลใดในท้องที่อำเภอใดสมควรเป็นที่ดินประเภทใดเสร็จแล้ว ให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ให้ราษฎรทราบเป็นสำคัญ

ข้อ ๓ ผู้ที่ขอจับจองที่ดิน กระทำ การ เพาะ ปลูก นั้น ต้องทำหนังสือทูลเกล้าฯ รับรองให้ไว้แก่รัฐบาลว่า ยอมประพฤติตามพระราชบัญญัติที่ดินซึ่งจะได้ออกใหม่ แด่ตามกฎหมาย แด่กฎข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งจะมีขึ้นต่อไปนั้น แด่ตามข้อความในประกาศนี้ทุกประการ

ข้อ ๔ ผู้ที่ขอจับจองที่ดิน กระทำ การ เพาะ ปลูก นั้น ต้องมีกำลังพาหนะ แลทุนพอที่จะทำการเพาะปลูกได้ ตามจำนวนเนื้อที่ดินที่ขอจับจองนั้น

ข้อ ๕ ผู้ที่ขอจับจองที่ดินทำการเพาะปลูกนั้น ต้องเสียค่า

ธรรมเนียมใบเหี้ยบย่ำ แต่ค่าคือขายใบเหี้ยบย่ำตามอัตราที่รัฐบาล
จะได้กำหนดไว้เฉพาะที่นั้น ๆ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมรังวัดเพื่อที่ดิน
โดยรอบเส้นละ ๔ บาท

ข้อ ๖ ผู้ที่ขอจับจองที่ดิน ครอบครอง เพาะปลูก สุ่มผักศรี
(คือปลูกพรรณไม้ล้มลุก อันมีอายุไม่เกินกว่า ๓ ปี ต้องปลูกใหม่)
ที่นาแต่ที่ไร่นั้น นับตั้งแต่วันที่ได้ทำทณฑ์บนให้ไว้ต่อเจ้าพนักงาน
แลรับใบเหี้ยบย่ำไป

(๑) ถ้าภายใน ๒๔ เดือนได้ตั้งมือทำการไถ่นสร้างหรือถาง
ที่ ให้ได้เนื้อที่ไม่ต่ำกว่า ๑ ในส่วนของ ๑๐ แห่ง อาณาเขตทั้งหมดของ
ที่ดินนั้นแล้ว ใบเหี้ยบย่ำนั้นขาดอายุ ผู้ถือใบเหี้ยบย่ำจะอ้างว่า
ยังมีกรรมสิทธิ์หรือยังถือที่ดินอยู่ไม่ได้

(๒) เมื่อครบ ๒๔ เดือน ผู้ถือใบเหี้ยบย่ำได้ทำการไถ่นสร้าง
หรือถางที่ได้เนื้อที่ไม่ต่ำกว่า ๑ ในส่วนของ ๑๐ แห่ง อาณาเขตทั้งหมด
ของที่ดินนั้นแล้ว ใบเหี้ยบย่ำนั้นเหิมอายุต่อไปได้อีก ๓ ปี

(๓) ถ้าครบกำหนด ๕ ปี ผู้ถือใบเหี้ยบย่ำมิได้ทำการ
เพาะปลูกลงในที่ดินให้เต็มตามเนื้อที่ตนให้ใบเหี้ยบย่ำนั้นแล้ว ผู้ถือ
ใบเหี้ยบย่ำจะรับโอนคดีเป็นกรรมสิทธิ์ได้แต่เฉพาะเท่าที่ได้เพาะปลูก
พืชผลพรรณไม้ลงไว้แล้วเท่านั้น จะขอต่ออายุใบเหี้ยบย่ำอีก
ไม่ได้ แต่ที่ดินซึ่งมิได้ทำการเพาะปลูกลงไว้นั้นขาดกรรมสิทธิ์

จากใบเหี้ยบย่ำ ที่ดินต้อง กัดกับคน เป็น ของ หวดวง ที่นที่ ผู้ถือใบเหี้ยบย่ำ จะอ้าง ว่า ยัง มี กรรมสิทธิ์ หรือ ยัง ถือ ที่ดิน อยู่ตาม ใบเหี้ยบย่ำ นั้น แต่ จะ ร้อง เรียก ค่า เสียหาย อย่างใด อย่างหนึ่ง ไม่ได้

ข้อ ๗ ผู้ที่ ขอ จับจอง ที่ดิน กระทำ การ เพาะ ปลูก ส่วนใหญ่ (คือ ปลูก พรรณไม้ ยืน เป็น ต้น มี อายุ อยู่ นาน กว่า ๓ ปี) นั้น นับ ตั้ง แต่ วันที่ ได้ ทำ ที่ดิน ที่บน โฉ้ ไว้ ต่อ เจ้าพนักงาน แด่รับ ใบเหี้ยบย่ำ ไป

(๑) เมื่อครบ ๒๔ เดือน มิได้ตั้ง มือ กระทำ การ โกง สร้าง หรือ ถาง ที่ เพาะ ปลูก พืช ผล พรรณไม้ ให้ ได้ เนื้อ ที่ดิน ไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ส่วน ๑๐ แห่ง อาณา เขตวิ ทั้ง หมัด ของ ที่ดิน นั้น แล้วย ใบเหี้ยบย่ำ นั้น หมด อายุ ผู้ถือ ใบเหี้ยบย่ำ นั้น จะ อ้าง ว่า ยัง มี กรรมสิทธิ์ หรือ ยัง ถือ ที่ดิน อยู่ ไม่ได้

(๒) เมื่อครบ ๒๔ เดือน ผู้ถือ ใบเหี้ยบย่ำ ได้ กระทำ การ โกง สร้าง หรือ ถาง ที่ เพาะ ปลูก พืช ผล พรรณไม้ ได้ ๑ ใน ส่วน ๑๐ แห่ง อาณา เขตวิ ทั้ง หมัด ของ ที่ดิน นั้น แล้วย ใบเหี้ยบย่ำ นั้น ให้ ต่อ อายุ ไป ได้ อีก ๓ ปี

(๓) ถ้าภายใน กำหนด ๕ ปี ผู้ถือ ใบเหี้ยบย่ำ มิได้ กระทำ การ เพาะ ปลูก พืช ผล พรรณไม้ ดัง ใน ที่ดิน ตาม ใบเหี้ยบย่ำ นั้น ให้ ได้ ๑ ใน ส่วน ๔ แห่ง อาณา เขตวิ ทั้ง หมัด ของ ที่ดิน นั้น แล้วย ที่ เณภา ที่ มิได้ กระทำ การ เพาะ ปลูก ดัง ใ้ นั้น หมด จาก ใบเหี้ยบย่ำ ให้ ถือ ว่า ใบเหี้ยบย่ำ นั้น หมด อายุ ใน ที่ ๆ มิได้ กระทำ การ เพาะ ปลูก นั้น

(๔) เมื่อครบ ๕ ปี ผู้ถือ ใบเหี้ยบย่ำได้กระทำ การ เพราะ ปตุก พืชผล พรรณไม้ ได้ ไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ส่วน ๔ แห่ง อาณาเขตที่ ทั้งหมด ของ ที่ดิน นั้น แล้ว ใบเหี้ยบย่ำ นั้น ให้ มีอายุ ต่อ ไป อีก ๓ ปี

(๕) ถ้าครบ ๘ ปีแล้ว ใบเหี้ยบย่ำ เป็น ขาด อายุ จะ ต่อ อีก ไม่ได้ ผู้ถือ ใบเหี้ยบย่ำ จะ รับ โฉนด ได้ แต่ ที่ดิน เท่า ที่ ได้ ปตุก พรรณ ไม้ ยืน ต้น ไว้ แล้ว ที่ ซึ่ง มี ได้ กระทำ การ เพราะ ปตุก ลง ใจ นั้น จาก ใบเหี้ยบย่ำ แต่ ที่ดิน ต้อง กลับ คืน เป็น ของ หวดง ทนที่ ผู้ถือ ใบเหี้ยบย่ำ จะ อาจ ดำ ยิง มี กรรม สิทธิ หรือ ยัง ถือ ที่ดิน อยู่ ตาม ใบเหี้ยบย่ำ นั้น แต่ จะ ร้อง เรียก ค่า เสีย หาย อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง ไม่ ได้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มีนาคม วันโกสินทร์ ศก ๑๒๙

(ลงนาม) วงษาณุประพัทธ์

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

พระราชบัญญัติของ

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

พระบาท สัมเด็จ พระปรเมนทรมหาอชิราวุธ พระมงกุฎ เกศ ์ เจ้าอยู่หัว ทรง พระราชดำริ พิจารณา เห็น ว่า ชง ทุก อย่าง ตาม พระราชบัญญัติ ของ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๘ นั้น บาง อย่าง ควร การ บาง อย่าง เกิน การ แต่ บาง อย่าง ไม่ พอ การ ควร ที่ จะ เด็ก ถอน เสีย บ้าง เปดียน แปรตง เพิ่ม เติม

ซึ่งบาง ผสม กับ ของ เก้า ที่ คง ใช้ ได้ เพื่อให้ พอ เพียง แก่ การ อัน ควร ใช้ ใน สมัย นี้

จึง มี พระบรมราชโองการ คำว่าดี เห็น เกณฑ์ เห็น อกรรม่อม ให้ตรา พระราชบัญญัติ ชง เสียใหม่ ดัง ต่อไปนี้

ชื่อพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ นี้ ให้ เรียกว่า พระราชบัญญัติ ชง รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

กำหนดให้ ใช้

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติ นี้ ให้ ใช้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

เด็กพระราชบัญญัติเก่า

มาตรา ๓ พระราชบัญญัติ ชง รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ ซึ่ง ได้ ตราไว้ เมื่อ วันที่ ๑ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๘ นั้น ให้ ยกเลิก เสีย

กำหนดอย่าง ชง

มาตรา ๔ แต่ นี้ ต่อ ไป ชง สำหรับ สาขิ แดง เครื่องหมาย ต่าง ๆ ซึ่ง ใช้ ใน ราชการ ชง ทำ ให้ ถูก ต้อง ตาม แบบ อย่าง ที่ กำหนดไว้ ต่อ ไป นี้

ชง มหาราชใหญ่

ข้อ ๑ ชง มหาราชใหญ่ พื้น ดี เหลือง ขนาด กว้าง ๑ นิ้ว ยาว ๑ นิ้ว ^{12/13/2566} ที่ ลึก ยัก ถาง มี รูป ครุฑ พ้า หั สี่ แดง เป็น ชง สำหรับ พระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ นายทหาร คดี เขียวไปใน กระบวนไต่
เบงที่ หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เด็จโดย กระบวนนั้น หรือ
ซัก ขึ้นใน ที่แห่งใด ก็ เป็น ที่ หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ประทับ อยู่ ณ ที่นั้น ถ้า ประทับ อยู่ใน เวลื้อ พระที่นั่ง หรือ เวลื้อ ดำหนึ่งดำใด
ให้ซักของ มหาราช ขึ้นไว้ ที่ ยอด เสาใหญ่ เป็น เครื่องหมาย

ธงมหาราชน้อย

ข้อ ๒ ธง มหาราช น้อย ตอน คน มีลักษณะ แด่ สันฐาน เหมือนกัน
กับ ธง มหาราชใหญ่ กว้าง ไม่เกิน กว่า ๖๐ เซ็นติเมตร แต่ มี ชาย คอ
สี่ ขาว แปลง เป็น รูป ของ ยาว เรียว ปลาย รวม ทั้ง มี ขนาด กว้าง ข้าง ต้น
๑ ส่วน ข้าง ปลาย ถึง ส่วน ยาว ๑๔ ส่วน ชาย ตัด เป็น แฉก รูป
หาง นก แฉง แซง ตัก เพียง ส่วน ที่ ๒ แห่ง ต้น ยาว ซึ่ง นี้ สำหรับ ซัก
ขึ้น ที่ เสาใหญ่ ใน เวลื้อ พระที่นั่ง หรือ เวลื้อ ดำหนึ่งดำใด เช่น เดียว กัน กับ
ธง มหาราชใหญ่ แต่ ถ้า เวลา ไต่โปรด เกล่าโปรด กระหม่อม ให้ ซัก ของ
มหาราช น้อย แทน ธง มหาราชใหญ่ แล้ว ห้าม มี ให้ เจ้านาย ถึง สดุด
ถวาย คำนับ

ธงราชินีใหญ่

ข้อ ๓ ธง ราชินีใหญ่ พื้น สี เหลือง ขนาด กว้าง ๑๐ ส่วน ยาว ๑๕
ส่วน ชาย ตัด เป็น แฉก อย่าง รูป หาง นก แฉง แซง ตัก เพียง ส่วน ที่ ๔ แห่ง
ต้น ยาว ที่ สันยัก ตาง มี รูป ครุฑ พู่ หัสดี้ แดง เหมือน กัน กับ ธง มหาราช
ซึ่ง นี้ เป็น เครื่องหมาย พระ องค์ สมเด็จพระราชินี สำหรับ ซัก ขึ้น บน เสา

ใหญ่ เวล พระที่นั่ง อนั ส้มเด็จ พระราชัน ใต้ เด็ดจ โดย พระราชอิศริยยศ เปน
ที่ หมายให้ ปราบกฏ ว่า ได้ เด็ดจ อยู่ ใน เวล ดำนัน

ขงราชันน้อย

ข้อ ๔ ขงราชันน้อย มีลักษณะ แดสดันฐาน เหมือนกัน กับ ขงมหา
ราชันน้อย ค่างกัน แต่ สี ขาย ขง เปน สีแดง ขง นี้ สำหรับ ใช้ แทน ขงราชัน
ใหญ่ ใน ขณะ ที่ ไปรดเกล้า ๆ มิให้ มการ ยิง สัตต ถวาย คำนับ

ขงเยาวราชใหญ่

ข้อ ๕ ขงเยาวราชใหญ่ ฝนนอกสี่ขาบ กว้าง ๑ ส่วน ยาว ๑ ส่วน
ฝนในสี่ เหลืออง กว้าง ยาว กิ่ง ส่วน ของ ฝน นอก ที่ ดันยกลาง ฝนใน มีรูป
ครุฑ พาดสีแดง ขง นี้ เปน เครื่อง หมายใน พระ องค์ ส้มเด็จ พระเยาวราช
สำหรับ ทักขบวน เสด็จใหญ่ ใน เวล พระที่นั่ง หรือ เวล ดำนันดำไต ซึ่ง ส้มเด็จ
พระเยาวราช เด็ดจ โดย พระอิศริยยศ เปน ที่ หมาย ปราบกฏ ว่า ได้ เด็ดจ
อยู่ใน เวล ดำนัน

ขงเยาวราชน้อย

ข้อ ๖ ขงเยาวราชน้อย คอนตัน มีลักษณะ แดสดันฐาน เหมือนกัน
กับ ขงเยาวราชใหญ่ กว้าง ไม่เกิน กว่า ๖๐ เซ็นติเมตร แต่ มี ขาย ต่อ
สี่ขาบ แดสดัน รูป ขง ยาว เรียว ปลาย รอดม ทั้ง ขง มี ขนาด กว้าง
ข้าง ต้น ๑ ส่วน ข้าง ปลาย กิ่ง ส่วน ยาว ๑๔ ส่วน ขาย ตัด เปน
แฉก รูป หาง นก แฉง แฉง ตัก เพียง ส่วน ที่ ๒ แห่ง ด้าน ยาว ขง นี้

สำหรับ ใช้แทน ของ เยาวราชใหญ่ ใน ขณะที่ โปรดเกล้าฯ มิให้มีการ
ยิง สัตต ถวาย คำนับ

ข้อ ๗ ของ สำหรับ พระองค์ พระวรชายา แห่ง พระเยาวราช มีลักษณะ
แต่ ต้นฐาน เหมือน กัน กับ ของ เยาวราชใหญ่ น้อย เว้น แต่ ขงใหญ่ ฝั่งนอก
ต้อง มี ขนาด แต่ ต้นฐานตัด ชายเป็น แฉก เหมือน กันกับ ของ ราชนีใหญ่ แต่ของ
น้อย เบียดขึ้น ชาย เป็น สีแดง เหมือน กันกับ ของ ราชนี น้อย การ ใช้ ของ
ทั้ง สอง นี้ ให้เป็นไปใน วิธี เดียว กัน กับ การ ใช้ ของ เยาวราชใหญ่ น้อย
นี้ ทุก ประการ.

ขง ราชวงศ์ใหญ่

ข้อ ๘ ของ ราชวงศ์ใหญ่ ฝั่ง สี ขาว ขนาด กว้าง ๑ ส่วน ยาว
๑ ส่วน ที่ ต้นยักตาง มีวง กลม สี เหลือง เส้น ตัด ต้นยักตาง วงกลม
นั้น มี ขนาด เท่า กับ กิ่ง ส่วน กว้าง ของ ขง ภายใน วง กลม มี รูป ครุฑ พาด
สีแดง ขง นี้ สำหรับ ชัก ขัน บน เสาใหญ่ ใน เวื่อ ถ้ำ หนึ่ง ถ้ำใด เป็น
เครื่อง หมายถึง พระราชโอรส ใน สมเด็จพระเจ้า อยู่ หัวไม่ว่าใน รัชกาลใด ๆ
แต่ตั้ง ใน เวื่อ นั้น โดย พระอิศริยยศ

ขง ราชวงศ์น้อย

ข้อ ๙ ของ ราชวงศ์น้อย ตอนคนมีลักษณะ แต่ ต้นฐาน เหมือน กับ ของ
ราชวงศ์ใหญ่ กว้าง ไม่เกิน กว่า ๖๐ เซ็นติเมตร แต่ มี ชาย คอ สี ขาว
แปลง เป็น รูป ขง ยาว เรียว ปลาย รวม ทั้ง ขง มี ขนาด กว้าง ขาง ต้น

12310/2566

๑ ส่วน ข้าง ปลายถึง ส่วน ยาว ๑๔ ส่วน ชายตัดเป็น แฉกรูป
หางนกแขวก แฉงลึกเพียง ส่วนที่ ๒ แห่ง ตานยาว ขงนี้ ถา ชก ขน แทน
ขง ราชวงษ์ใหญ่ เมื่อ โต ห้าม มิให้ เจ้าหน้า ที่ ยิง สัตต ถวาย คำนับ

ข้อ ๑๐ ขง ดำหรับ พระองค์ พระราช วงษ์ ฝ่ายใน คือ พระจิตาใน
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ว่า รัชกาลใด ๆ มีลักษณะ แด่ ต้นฐาน เหมือน กับ
ขง ราชวงษ์ใหญ่ น้อย เว้น แต่ ขง ใหญ่ พื้น นอก ต่อย มีขนาด แด่ ต้นฐาน
คด ชายเป็น แฉก เหมือน กับ ขง ราชนี้ ใหญ่ แต่ ขง น้อย เปด ยน ชาย
เป็น สี่ แดง เหมือน กับ ขง ราชนี้ น้อย การ ใช้ ขง ทั้ง สี่ ขง นี้ ให้ เปรไป
ใน วิธ เดียว กัน กับ การ ใช้ ขง ราชวงษ์ใหญ่ น้อย นั้น ทุก ประการ

ขง ราชการ

ข้อ ๑๑ ขง ราชการ สี่ แดง กดาง มี รูป ข้าง เฝือก ทรง เกรี่ ขง
ยื่น แทน หน้า เข้า ข้าง เสา ดำหรับ ใช้ ชก ที่ เหน เวือ หลวง ทั้ง บ่อง กับ ทั้ง
ใช้ ชก ที่ บรรดา สถานที่ ราชการ ต่าง ๆ

ขง ทหาร เวือ

ข้อ ๑๒ ขง ทหาร เวือ เหมือน กับ ขง ราชการ แต่ ที่ มุม บน ขง
หน้า ข้าง มี รูป สี่ มอ ไขว้ กับ จักร ข้าง บน มี มหา มงกุฎ สี่ เหลือ ขง ดำหรับ
ใช้ ชก ที่ ท้าย เวือ แด่ สถานที่ ราชการ ต่าง ๆ เปร เกรี่ ขง หมายถึง ว่า เวือ
แด่ สถานที่ นั้น ๆ ยื่น อยู่ ใน กระทบ ขง ทหาร เวือ

ขง เสด็จ นมด

ข้อ ๑๓ ขง เสด็จ นมด พน สี่ ขาบ กดาง มี รูป สี่ มอ ไขว้ กับ จักร

ข้าง บน มี มหา มงกุฎ ดี เหลือง ซึ่ง เป็น เครื่องหมาย สำหรับ ตัว เสด็จ มา บัด
 กระทบ ทหาร เวช สำหรับ ใช้ ชัก ชั้น ไฉน ที่ ทำ การ ของ เสด็จ มา บัด
 กระทบ ทหาร เวช แต่ ใช้ ชัก ชั้น ที่ ยอด เสา ใหญ่ ใน เวช เป็น เครื่อง
 หมายถึง เสด็จ มา บัด กระทบ ทหาร เวช ได้ อยู่ ใน เวช ดัง นั้น

อนึ่ง ใน เวลา ที่ ชัก ธง มหา ราช ใหญ่ หรือ ราช นี ใหญ่ ชั้น ที่ เสา ใหญ่
 เวช ตำ ไค ให้ ชัก ธง เสด็จ มา บัด ชั้น ที่ เสา นำ เวช ตำ นัน ด้วย เด่ม ซไป

ธง ฉนวน

ข้อ ๑๔ ธง ฉนวน พื้น สี ขาว กว้าง มี รูป ช้าง ผี เอก ทรง เครื่อง
 ยืน แทน หน้า เขา ข้าง เสา สำหรับ ใช้ ชัก ที่ นำ เวช ทดอง ทั้ง ปวง ซึ่ง เป็น เวช
 พระ ที่ หนึ่ง หรือ เวช รบ ใน ขณะ ที่ อยู่ ใน ราชการ แต่ ถ้า ชัก ชั้น ที่ ปลาย
 พรหม เสา นำ เวช ตำ ไค เป็น เครื่องหมาย ว่า เวช ตำ นัน เป็น เวช ยาม
 ประจำ อ้าว.

อนึ่ง ธง ฉนวน นี้ ใช้ เป็น ธง ประจำ กอง สำหรับ กอง ทหาร เวช ใน เวลา
 ชก บก.

ธง จอม พด เวช

ข้อ ๑๕ ธง หมายถึง ตำแหน่ง ยศ จอม พด เวช นั้น เหมือน กับ ธง ฉนวน
 แต่ ข้าง บน มี รูป สัตว์ ๒ ตัว กับ มหา มงกุฎ ดี เหลือง ถ้า ใช้
 ใน เวช ใหญ่ ให้ ชัก ชั้น ที่ เสา ใหญ่.

ของ นาย พด เรือ

ข้อ ๑๖ ของ นาย พด เรือ เหมือนกับ ของ ฉาน เป็น เครื่องหมาย
 ตำแหน่ง ยศ นาย พด เรือ เอก ถ้า ใช้ ใน เรือ ให้ ชก ชน ที่ เต็ม ใหญ่ ถ้า
 เต็ม มี รูป จักร ดี ชาว อยู่ ที่ มุม บน ข้าง หน้า ข้าง เป็น ของ หมาย ตำแหน่ง
 ยศ นาย พด เรือ โท ถ้า มี รูป จักร ดี ชาว อยู่ ที่ มุม บน แต่ ข้าง ต่าง
 หน้า ข้าง ๒ จักร เป็น ของ หมาย ตำแหน่ง ยศ นาย พด เรือ ตี๋ ของ นาย พด
 เรือ โท ถ้า ใช้ ใน เรือ ให้ ชก ชน ที่ เต็ม ๓ ส่วน นาย พด เรือ ตี๋ นั้น
 ถ้า เป็น เรือ ๓ เต็ม ให้ ชก ชน ที่ เต็ม หดึ่ง ถ้า เป็น เรือ ๒ เต็ม ให้ ชก
 ที่ เต็ม ๓

ของ ฉาน ตี๋ ชาย เป็น แฉก อย่าง หาง นก แฉก แฉก เป็น เครื่องหมาย
 ตำแหน่ง ยศ นาย พด เรือ จิตวา ถ้า ใช้ ใน เรือ ให้ ชก ชน บน เต็ม หดึ่ง

ของ นาย เรือ

ข้อ ๑๗ ของ นาย เรือ รูป ของ หาง จระเข้ ขนาด กว้าง ต้น ๑๘ เซ็น
 ตีเมตร เรียว ปลาย แหตม ยาว ๖ เมตร ส่วน หนึ่ง ข้าง ต้น พน
 ดี แต่ง สอง ส่วน ข้าง ปลาย พน ดี ขาว สำหรับ ชก ชน เต็ม หมาย
 เณาะ นาย เรือ.

ของ ผู้ใหญ่

ข้อ ๑๘ ของ ผู้ใหญ่ ต้น กว้าง ๓๖ เซ็น ตีเมตร ยาว ๗๕ เซ็น
 ตีเมตร เรียว ปลาย แหตม ส่วน หนึ่ง ข้าง ต้น พน ดี ขาว สอง ส่วน

ข้าง ปลดาย พันต์ ชาว มีจักร์ ชาว อยู่กต่าง พันต์ ชาว ชัก ชน บน
เส้า หลัง เรือ ตำ โต เป็น เครื่อง หมายถึง นาย ทหาร ผู้ใหญ่ ใน กระบวน
เรือ อยู่ใน เรือ ตำ นั้น เว้น ไว้ แต่ นาย ทหาร ผู้ใหญ่ นั้น เป็น นาย พด
จึง ให้ ใช้ ชง นาย พด ตาม ตำแหน่ง ยศ.

ชงชาติ

ข้อ ๑๙ ชงชาติ พันต์ แต่ง กต่าง เป็น รูป ช้าง เลือก หน้า เข้า
ข้าง เส้า สำหรับ ใช้ ชัก ใน เรือ ทั้ง หดาย ของ พ่อ ค้า แด ของ ตำ ชาร ณ
ชน บรรดา ที่ เป็น ชาติ ชาว สยาม.

ชงนำร่อง

ข้อ ๒๐ ชงนำร่อง เหมือนกับ ชงชาติ แต่ มี ขอบ ดี ชาว โดย รอบ
เป็น เครื่อง หมายถึง ตำแหน่ง พนักงาน นำ ร่อง ถ้า เรือ ตำ โต ต้อง การ นำ
ร่อง ให้ ชัก ชง ชน บน เส้า นำ เป็น สัญญา.

ชงตำแหน่ง ข้าราชการ

มาตรา ๕ ข้าง ทูล ของ ชุดี พระบาท บรรดา ที่ มี ตำแหน่ง นำ ที่ ราชการ
อัน หนึ่ง อันใด จะ ใช้ ชง เป็น ที่ หมายถึง ตำแหน่ง นำ ที่ ให้ ปรากฏ ให้ ใช้ ชง ราชการ
นั้น เป็น ที่ หมายถึง แต่ ต้อง เดิม เครื่อง หมายถึง อย่าง หนึ่ง อย่างใด ลงไว้
ที่ มุม ชง ข้าง บน ข้าง หน้า ข้าง เป็น สำคัญ เจ้าพนักงาน กระทรวงใด
กรมใด จะ ใช้ เครื่อง หมายถึง เป็น อย่างใด ต้อง แจ้ง ความ ให้ กระทรวง ชั่ง

เป็นเจ้านายที่รักษาพระราชบัญญัติของนี้ทราบ เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชาอนุญาต แต่เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชาอนุญาตประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จึงให้เป็นของที่ใช้ได้ตามกฎหมาย แต่ให้เจ้ากระทรวงผู้รักษาพระราชบัญญัติของนี้จดทะเบียนลงไว้เป็นสำคัญ.

ขงนอกพระราชบัญญัติ

มาตรา ๖ ขงเครื่องหมายอย่างอื่นอันมิได้กล่าวบ่งไว้ในพระราชบัญญัตินั้น ถ้าหากว่าเป็นขงที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชาอนุญาตโดยเฉพาะให้ใช้ในราชการได้แล้ว ก็ให้ถือว่าเป็นขงที่ชดบด้วยกฎหมาย แต่ให้ผู้ที่ได้รับพระบรมราชาอนุญาตนั้น แจ้งให้เจ้ากระทรวงผู้รักษาพระราชบัญญัติของนี้ทราบเพื่อลงทะเบียนไว้เป็นสำคัญ.

หน้าที่รักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๗ พระราชบัญญัตินี้ให้กระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้านายที่บังคับการให้เป็นไปตามพระราชกำหนดขงทุกประการ แต่ให้เจ้านายที่ทุกกระทรวงทุกกรมผู้ซึ่งจะตองใช้ขงต่าง ๆ ตามหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ อย่าให้ทำนอกเหนือเหนือขาดอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นอันขาด.

ประกาศมา ณ วันที่ ๒ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

เป็นวันที่ 12/10/2566 ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศเพิ่มเติม

พระราชกำหนดเครื่อง แต่ง ตัว ข้าราชการ

ในพระราชสำนักนี้ ร.ศ. ๑๒๙

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ เห็นชอบเกล้า ๆ สั่งว่า ข้อความใน พระราชกำหนดเครื่อง แต่ง ตัว ข้าราชการ ใน พระราชสำนักนี้ รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ ยังหาพอแก่ความสมควร กว้าง ขวงไม่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้เพิ่มเติม ข้อ พระราชกำหนดดัง ต่อไปดังนี้

๑ ผู้ซึ่งได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตใช้ เครื่องยศ ข้าราชการ ใน พระราชสำนักนี้ ถ้ามี ราชการไป อยู่ใน ประเทศ อื่นที่เป็น ประเทศ หนาว อนุญาตให้ ใช้ แต่ง ภาย ด้วย กางเกง ขาว ยาว มีแถบ กับ เสื้อ ยศ สัก หวดปัก แด่ หมอกก็อกแฮด เป็น ครึ่ง ยศได้

๒ ใน การบง ครังคราว ให้ ใช้ เสื้อ สัก หวดปัก ราชเบเคนสีน้ำตาด อ่อน ๆ ตาม ตัว อย่าง ติด แผ่น ผ้า ที่ คอ แทน เสื้อ ขาวได้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙

ผู้รับ พระบรมราชโองการ

(ตงพระนาม) สรรพสิทธิ์

เสนาบดี กระทรวงวัง

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

พแนกการไปรษณีย์

ด้วย การ รับผิดชอบไปรษณีย์ที่ เมือง ระแงะใน มณฑลปัตตานี มี ผู้ ใช้น้อยที่
ลุ่ม ประชาชน ชาว เมืองไปทำการค้าขายกันใน แขวง อำเภอ ตากใบเสีย
โดยมาก เพราะ เป็น ที่ ประชมนิยม มี เรือ กงไฟเดินไป มา เกี่ยวกับ
ต่างประเทศ ด้วย

กระทรวงโยธาธิการได้นำความ กราบ บังคมทูล พระกรุณา ทราบฝ่า
ถองของชุดพระบาท พระวชิรเกล้า พระบรมราชานุญาตให้ ย้าย ที่ ทำการไปรษณีย์
เมืองระแงะ ไป ตั้ง ทำการ รับผิดชอบไปรษณีย์ ขึ้น ที่ อำเภอ ตากใบใน มณฑล
เดียวกัน ตั้ง วันที่ ๑ เมษายน ศก ๑๓๐ เป็น ต้น ต้นไป ส่วน การ รับผิดชอบ
ไปรษณีย์ ใน แขวง เมืองระแงะ นั้น ที่ ทำการไปรษณีย์ โทรเลข จังหวัด บาง
นระจะ ทำ ชุระ แทน ต่อไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๙

(ตงพระนาม) นเรศวรฤทธิ

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ